

GÜNEYDOĞUM DERNEĞİ'NİN

Etkinlikleri ve Sonuç Raporları II

**2010-2012
Dönemi**



Duygu SUCUKA

Basım Tarihi : Ağustos 2012

Tasarım : Serhan KÖSE

Baskı : **Poyraz Ofset Matbaacılık**
İvedik OSB 2. Matbaacılar Sit.
578. (1534.) Sokak No. 9 ANKARA

Tel : 0 312 384 19 42 - 15

Faks : 0 312 384 18 77

ÖNSÖZ

Uzun yıllar görev yaptığım Güneydoğu'da, bazı detayların dışarıdan görüldüğü gibi olmadığına ve üzerinde durulması gerektiğine inandım. Yoksulluk ve sefaletin boyutunun küçümsemeyecek oranda olduğu; Güneydoğulu finans çevrelerinin Güneydoğuyu değil diğer bölgeleri önemsedici; Devletin bu bölgeyi ihmal etmediği ancak plansız programsız gidişatın bu önemsemeyi gölgelediği; eğitim açığının cehaleti körüklediği ve nüfus artışını devamlı yüksek tuttuğu; bu açmazların ise siyasi istikrarsızlığı ve Türkiye için büyük tehlike arz eden kimlik tartışmalarını körüklediği gibi...

Bölgenin çözüm arayan temel sorunları, ülkeyi zora sokacak anlayışlara koz olarak kaptırılmış bir noktaya sürüklenmiş bulunmaktadır. Bu sorunların temelden çözümü çok yıllar öncesinden ele alınmalıydı. Her şeye rağmen gelinen noktada devlete ne kadar görev düşüyorsa sivil iradeye de o kadar görev düşmektedir.

7 yıllık çalışma sürecimizde, Güneydoğu'nun değişik il ve ilçeleri ile üst değerlendirmeleri Ankara'da olmak üzere **70'e yakın panel, sempozyum, çalıştay** formatında geniş katılımlı bilimsel toplantılara öncülük etmiş, bu çalışmalarda Valilikler, Kaymakamlıklar, Üniversiteler, Sivil Toplum Örgütleriyle işbirliği yapmış, yaptığımız çalışmalardan Göçerler ve Sokak Çocuklarını kitap haline getirip yayınlamış bulunuyoruz.

Yaptığımız tüm çalışmaların çalıştay ve panel raporlarını dosyalar halinde yerel basın birimleriyle paylaşmış ve ilgili makamlara (Valilikler, TBMM'deki ilgili komisyonlar, ilgili Bakanlıklar) sunarak, sorunların çözümü noktasında katkı sağlamış bulunuyoruz.

Eğitime dönük yardım çalışmalarını önemseyen ve yine eğitimin bir parçası olarak gördüğü kamuoyunu bilgilendirme-bilinçlendirme-eğitme anlamındaki panel ve konferanslarıyla şehirden şehre koşturan Dernek mensubu bizler, sadece bu ülkenin güzel günlere olan hasreti için çabalıyoruz.

Özveriyle yürüttüğümüz çalışmalarımızı sürdürürken hiçbir fikrin, hiçbir kurum-parti-görüş ve çevrenin denetimi-yönetimi-etkisi altında olmadık. Çalışmalarımızı tamamen kendi imkânlarımızla ve işbirliği yaptığımız kurumların lojistik desteğiyle gerçekleştiriyoruz. Zoru başarıyoruz ve Derneğin gücü de buradan geliyor. İnandığımız tek gerçek ülkenin sorunlarına, öncelikli olarak vatandaş düzeyinde sahip çıkılmasıdır.

Üzerinde uğraş verdiğimiz sorunlar çözüm yolu aramaya başladı. Mesela Urfa'daki Besicilerin sorunu çözüm yoluna girdi. Göçerlerin yaşamsal sorunları Karacadağ'da yapılmakta olan çalışmalarla çözüme doğru gidiyor. Kışlak sorunlarının da eninde sonunda hallolacağını düşünüyoruz. Önümüzdeki süreçlerde, Güneydoğu'nun değişik illerinde sokakta çalışan çocuklar merkezi kurulmasına öncülük etmeyi hedefliyoruz.

Derneğimizin II. Faaliyet Raporu olan ve 2010 yaz döneminden 2012 yaz dönemine kadar olan süreçteki etkinlikleri kapsayan bu çalışmada, tarafımdan yazılmış ya da derlenmiş olan sonuç raporları yer almaktadır.

7 yıldır bu yolda birlikte yürüdüğümüz üyelerimize, üyemiz olmasa da destek veren tüm dostlarımıza, Üniversiteler, Valilikler, Kaymakamlıklar, Kamu Kurumları, Siyasetçiler, Sivil Toplum Kuruluşlarına ve tüm ilgi duyanlara teşekkür ediyorum.

Duygu SUCUKA
Güneydoğum Derneği Başkanı



Etkinlik: 39 - Karacadağ / Şanlıurfa

Türkiye'de Bir İlk; Kıl Çadırda Göçer Sorunları PANELİ



Etkinlik: 40 - Mardin

Mardin İçin Kalkınmada Engeller ve Çözümler PANELİ



Etkinlik: 41 - Batman

Batman'da Genç Nüfus ve Yeni İstihdam Alanları PANELİ



Etkinlik: 42 - Siirt

Siirt'te Hayvancılık Sorunları, Göçerlerde Sosyal Haklara Erişim ve Kırsaldan Kente Göçle Gelen Sorunlar PANELİ



Etkinlik: 43 - Ankara

Türkiye'de Kadının İşgücüne Katılımı ÇALIŞTAYI-I



Etkinlik: 44 - Ankara

Türkiye'de Kadının İşgücüne Katılımı PANELİ



Etkinlik: 45 - Adıyaman

Adıyaman'da Su ve Sulama Sorunları PANELİ



Etkinlik: 46 - Şanlıurfa

Urfada Sağlık Sorunları PANELİ



Etkinlik: 47 - Karkamış / Gaziantep

Mayınlı Alanların Arkeolojik Potansiyeli PANELİ



Etkinlik: 48 - Diyarbakır

Çocuk Yaş Evlilikler PANELİ



Etkinlik: 49 - Karacadağ / Şanlıurfa

Karacadağ Göçer TOPLANTISI



Etkinlik: 50 - Ankara

Türkiye'de Kadının İşgücüne Katılımı ÇALIŞTAYI-II



Etkinlik: 51 - Ankara

Göçerlerin Sorunları ve Yarı Yerleşik İskânları ÇALIŞTAYI



Etkinlik: 52 - Batman

Çocuğun Geleceğinde Aile ve Devletin Rolü PANELİ



Etkinlik: 53 - Siirt

Kalkınmada Kadının Bireysel ve Toplumsal Rolü PANELİ

7

10

11

13

16

20

22

25

27

29

32

35

36

38

40

41

Etkinlik: 54 - Diyarbakır

Çocuğun Geleceğinde Aile ve Devletin Rolü PANELİ



43

Etkinlik: 55 - Batman

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun Jeotermal Kaynakları SEMPOZYUMU



47

Etkinlik: 56 - Mardin

Kadına Yönelik Şiddet ve İntiharlar PANELİ



50

Etkinlik: 57 - Midyat / Mardin

Midyat'ın Kalkınmasının Önündeki Engeller ve Çözüm Önerileri PANELİ



52

Etkinlik: 58 - Ankara

Türkiye'de Kadının İşgücüne Katılımı ÇALIŞTAYI-III



54

Etkinlik: 59 - Ankara

Sokak Çocukları ÇALIŞTAYI



57

Etkinlik: 60 - Şanlıurfa

Hayvancılık Sorunları PANELİ



60

Etkinlik: 61 - Şanlıurfa

Sokak Çocukları PANELİ



62

Etkinlik: 62 - Gaziantep

Kadına Şiddet ve İntiharlar PANELİ



65

Etkinlik: 63 - Diyarbakır

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin Maden Potansiyeli ve Sektörel Sorunlar PANELİ



68

Etkinlik: 64 - Siverek / Şanlıurfa

Siverek'in Öncelikli Sorunları PANELİ



71

Etkinlik: 65 - Midyat / Mardin

Midyat ve Kalkınma PANELİ



72

Etkinlik: 66

2011 Yılı Ödül Törenimiz



82

Etkinlik: 67

2012 Yılı Ödül Törenimiz



92

Ziyaretlerimiz



TÜRKİYE'DE BİR İLK; Kıl Çadırda Göçer Sorunları PANELİ 17 Eylül 2010 – Karacadağ Kayak Merkezi

Katılımcılar:

- **Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ** - Adıyaman Üniversitesi Rektörü
- **Prof. Dr. Mehmet Ali ÇULLU** - HRÜ Ziraat Fakültesi Dekanı
- **Doç. Dr. Öner ÇETİN** - Dicle Üniversitesi Ziraat Fak. Dekan Yrd.
- **Doç. Dr. Turan BİNİCİ** - HRÜ Ziraat Fakültesi
- **Yrd. Doç. Dr. Songül Akın KURT** - Dicle Üniversitesi Ziraat Fak.
- **Yrd. Doç. Dr. Şükrü GÜRLER** - HRÜ Veteriner Fak.
- **Nusret KAYA** - Karacadağ Türkmen Derneği Başkanı
- **Eyüp AĞAN** - Göçer Temsilcisi
- **Seydi ALAK** - Eğriçayır Köyü Muhtarı



17 Eylül 2010, Cuma. İki yıldır düşündüğümüz, aylardır programlamaya çalıştığımız, kıl çadırda panel yapma eylemimizi gerçekleştirmiş olduk.

Karacadağ; Mardin, Diyarbakır, Şanlıurfa üçgeninde yer alan ve geniş bir alana yayılan sönmüş bir yanardağ. Etrafa yayılmış taşlar, taş parçaları, çok geniş bir alandaki verimli toprakları kullanılamaz duruma getirmiş. Herşeye rağmen bu dağın potansiyeli oldukça fazla. Güneydoğu'daki göçerlerin önemli bir bölümü bu dağın tepesinde hayat bulmuş, yaşam mücadelesi veriyorlar. Çok sayıda küçükbaş hayvancılık var dağın doruklarında. Tabi ki sorunları da çok fazla bu üreticilerin.

Göçerlerin sorunları olduğunu öğrendiğimiz zaman, Güneydoğu Derneği olarak ilgilenmeye başladık. Şanlıurfa'da yaptığımız, 'hayvancılığın sorunları' konulu panellerimize onları da çağırdık. Geldiler, panellerde konuştular, sorunlarını anlattılar, sonrasında bizi kurtarıcı gibi görmeye başladılar. Oysa biz sadece sorunları dile getiriyor, ilgili makamların dikkatini o sorunlara çekmeye çalışıyoruz. Yaptığımız çalışmaların raporlarını ilgili makamlara sunarak çözümü yönünde istekte bulunuyoruz. Daha önceki hayvancılık panellerinde olduğu gibi bu göçer panelimizin de raporlarını ilgili makamlara sunacağız ve bu insanların sorunlarının çözümü yönünde istekte bulunacağız, takipçi olacağız.

Karacadağ konusunda bugüne kadar pek fazla bilgi sahibi değildim. Gidip orada, o dağın tepesinde, o dağda yaşayan insanlarla bir araya gelip onların sorunlarını dinleyip bu dağın ne işe yaradığını görünce pozitif yönde düşünür oldum. Öncelikle Devletin buraya ilgi göstermesi gerektiğini söylemek istiyorum. Potansiyel bir üretim yeri olarak bakılmalı bu dağa. Çok geniş bir alanı kapsıyor Karacadağ bölgesi. Çok fazla göçer var burada. Öncelikle göçer-

lerin sorunlarının çözümü yönünde adımlar atılmalı, burası daha yaşanır hale getirilmeli. Yaklaşık iki bin metre civarı rakımı olduğunu düşünüyorum, havası güzel, engeli olsa da çok sarp gözüküyor. En önemlisi de burada yaşayan insanlar Devlete bağlı, Devleti önemsiyorlar.

Rahatlıkla bu dağa elektrik getirilebilir, su kuyuları açılabilir, yollar yapılabilir ve merkezi okullar kurulabilir. Yani daha yaşanabilir bir ortam sağlanabilir. Cazibe merkezi haline getirilmesi için Karacadağ Turizmi düşünülebilir. Kayak Merkezi denilen, ancak pek de kayak yapılmıyormuş gibi durmayan mekân biraz daha ele alınıp işletim yolları aranabilir. Kısacası bu dağ potansiyel bir üretim merkezi olabilir, olmalıdır. Bakarsan bağ, bakmazsan dağ olur sözü doğrultusunda düşünmek gerekir.

Önceleri kıl çadırı Urfa yakınlarına kurdurarak yapmayı düşünmüştük böyle bir etkinliği. Daha sonraları, göçerlerle tanıştıkça ve onlarla yakınlık kurdukça bizi kendi mekânlarına çağırmaya başladılar. Hatta bir keresinde, Urfa'da düzenlediğimiz bir sempozyuma Dünya Bankasından katılan arkadaşımız ve üyemiz Şeyda Koçer için, o sempozyuma katılan Göçer Eyüp şöyle demişti: "Bu Amerikalıyı da alın, hemen şimdi gidelim bizim yaşadığımız yerleri görün, bakın, ne çile çektiğimizi anlayın". Biz de ona söz vermiştik, ileri bir zamanda gelip kendi mekânlarında panel yapacağımızı söylemiştik.

İşte o paneli 17 Eylül 2010 günü gerçekleştirdik.

Saat 10.00'da başlayacaktık. Panel için yer olarak belirtilen Karacadağ Kayak Merkezi'ne saat 09.40'da vardığımızda ne çadır vardı ortada ne de göçerler. "Hani?" diye sorduğumda göçerleri temsil eden Eyüp, "yapılıyor işte" dedi uğraşmakta olan birkaç kişiyi göstererek. Kısa süre sonra çadır ayağa kalktı. Kocaman bir çadır kurulmuştu.



Yukarıdaki Radar Üssünden dolayı askerler etrafta dolaşıyorlardı. Nihayetinde onlar da sonuna kadar panel yerini hiç bırakmadılar.

Yarım saat gecikmeli başladığımız toplantı için, kıl çadırda son derece güzel bir panel salonu oluşturulmuştu. Normal çadırları 4 direkli olurmuş, bu çadır 7 direkliydi. Kayak Merkezinin bank türü oturma gruplarına müsaade almıştık, etrafa onlar dizildi, ortaya da keçe türü yaygılar serildi. Çadırın altında yaklaşık 90 kişi vardı ama 150 kişiyi rahat alırdı. Kadınlar ve çocuklar Kayak Merkezi kulübesinin içindeydiler. Etraftaki resmi ve sivil araçlar ise dikkat çeker türdendi, bu ortama göre oldukça fazla idi. Bu dağ şüphesiz bugüne kadar böyle bir manzaraya tanıklık etmemişti. Ve Türkiye’de ilk defa doğanın insanlarıyla, doğa ortasında, kıl çadırda bir panel yapılıyordu. Türkiye’de Göçerleri, doğayla iç içe olan yaşamlarından dolayı Avustralya Aborijinlerine benzetiyorum. Vahşi doğanın gizemli insanları demiştim Aborijinlere. Biraz farkla da olsa bunlar da bizim Aborijinlerimiz. Doğayla iç içe, doğanın bağrında, kendi ilkel yaşamlarını sürdürüyorlar. Ve hiç kimse onların yanında değil. Sadece yaptıkları üretimden yararlanıyoruz. Toroslar’da, Doğu’da, Güneydoğu’da, göçerler, yok olmakta olan bir kültürün temsilcileri. Yerleşik hayatı istiyorlar ama buna üretimlerinin aksamayacağı şekilde bir formül bulunmasını da söylüyorlar. Şimdi gelelim bu insanların sorunlarına.

Karacadağ Göçerlerinin Sorunları

Panelde göçerlere örgütlenmelerini, kooperatif kurmalarını öneren Akademisyen hocalar, ‘siz istemezseniz sorunlarınızın aşılması mümkün olmaz’ dediler. Ziraat ve Veteriner Fakültesi hocaları onların sorunlarına değinirken, gelip Üniversitede kendilerini bulup hayvanların sağlığı, beslenmesi gibi konularda sorun getirmeleri halinde yardımcı olabileceklerini belirttiler. Uygulamada hayvancılığa dönük birçok proje ve maddi destek olduğunu belirten hocalar, yerleşik hayatları olmadığı için göçerlerin bu kaynaklardan faydalanamadığını belirttiler. Sorunlarını kendi dillerinden dinlemek istedik. Kendilerinden olan konuşmacılar; Karacadağ Türkmen Derneği Başkanı Nusret Kaya, göçer temsilcisi Eyüp Ağan ve yine göçer köylerinden Eğriçayır Köyü Muhtarı Seydo Alak idi. Son derece dolu ve içten haykıran Muhtar belli ki çok dertliydi.

Şöyle söylüyordu Seydi Muhtar

-Bu göçerler göçerlikten bıktı. Su, elektrik, eğitim, sağlık, yol yok. Yaşam şartları ilkel. Afganistan’dan gelenleri Devlet çiftliklerine yerleştiriyorlar, bu insanları bir yere yerleştiremiyorlar. Ehliyet için ilkokul diplomasını gidip Diyarbakır’dan 500 liraya alıyorlar. 35 km yol yapılırsa 65



köy faydalanacak. 2004'ten beri 6-7 kez başvurdum, aldığım cevaplar işte buradadır. Her seferindeki cevap “gereği düşünüldü” oldu, sonra hiçbir şey olmadı. Keşke Diyarbakır'a bağlı olsaydım. Diyarbakır bu tür insanların sorunlarını çözdü. Bu arkadaşların çoluk çocukları ne zamana kadar cahil kalacak?

Nusret Kaya ve Göçer Eyüp'ün dile getirdiği sorunlar ise şöyledir:

Türkiye’de, organik hayvancılığın olmadığı bir ortamda, bu yaylada organik hayvancılık yapılıyor. Eğitim konusunda ciddi sıkıntılar var. Zaten iki-üç ay eğitime katılmıyoruz, geç başlıyoruz, erken bırakıyoruz, kalan üç-dört ayda da öğretmen olmuyor. Köylere yol sorunu temel sıkıntılardan birisidir. Yerleşik yaşam olmadığı için hayvan desteklemesinden faydalanılamıyor. Siverek'te desteklemeler hayali yapılıyor. Mesela amcanın 1000 hayvanı var, kulağında aşı yapıldı küpesi var ama bu göstermelik. Aşılamalarda ciddi sıkıntılar var. Otlak alanları sıkıntıları var. Bu yaylada yetişen geven otunu yiyor hayvanlar, başka bitki yok. Otlak olmayışı, yem toplayamamak sonucu parayla yem alıyoruz. Şartları iyi olan otlak alanlarına Devlet sahip çıkması lazım. Arıcılık için burası çok iyi bir yer. Buradaki arıcıların hiç birisi biz değiliz. Çukurova'dan geliyor burada arıcılık yapıyorlar. Bu dağları boşaltırsak gelir başkaları buraya otururlar. Şu an burada biz olduğumuz için ne terör var ne de herhangi bir olay. Devlet bunu görmeli ve bize sahip çıkmalı. Bu yaylada gece rahatlıkla bir bayan dolaşabilir, hiçbir şey olmaz. Yerleşik hayata geçerse buraları boşaltmış oluruz, o zaman da terör buraya gelir. Bizim için en uygun şey yarı yerleşik hayattır. Kışın aşağı inen göçerlere kışlık yer verilsin, yazın zaten göçerler bu yaylaya gene çıkacaktır.

Sorunlarımızı beş sene önce Ankara'ya ilettik. Karacadağ'da Siverek'e bağlı olarak, Kejan aşiretinde 150 aile göçerlik yapıyor. Kışın aşağı indiğimizde hiç kimse bize yer vermek istemiyor. Bazı köylüler yerlerini bize kiraya veriyorlar, kira ödemediğimiz için zorlanıyoruz. Bazı aileler de yer bulamadığı için kar yağana kadar burada duruyorlar.

Karacadağ Kıl Çadır panelinde özetle bunları konuştuk, tartıştık. Konuya sosyal boyuttan bir başka yazımda bakacağım. İlgili makamların, dile getirilen bu sorunları salt dinlemekle kalmayıp, gereği yönünde adımlar atmalarını istiyoruz.

- *O gün oraya, yoğun programına rağmen ve Urfa'dan giden bizim ekipten daha fazla yolu teperek gelen Adıyaman Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mustafa Gündüz'e;*
- *Bu organizasyon için başından beri bizimle birlikte kararlar alan Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Mehmet Ali Çullu ve ekibine;*
- *Diyarbakır'dan gelen Dicle Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Öner Çetin ve ekibine;*
- *Şanlıurfa Belediyesini temsilen bulunan Belediye Başkan Yardımcısı Mahmut Kırıkçı'ya;*
- *Etkinliğin içinde yer alan Karacadağ Türkmen Derneği Başkanına;*
- *Etkinliğe destek için gelen Şanlıurfa Zihinsel Engelliler Derneği, Omurilik Felçlileri Derneği, GAP Ekolojik Kalkınma Derneği, Siverek'i Velayet Yapma Derneği Başkanlarına;*
- *Sorunları yerinde dinlemek için gelen Siverek Tarım Müdürü'ne;*
- *Bizi bizzat arayarak katılamasalar da yanımızda olduklarını ve her türlü ihtiyacımızda destek olacaklarını belirten Şanlıurfa Valiliği ile Siverek Kaymakamlığına;*
- *Organizasyonda her türlü aksaklıkla yakından ilgilenen Siverek Kaymakamlığı yetkililerine;*
- *Sorunlarını açık yüreklilikle dile getiren ve azıklarımızı bizimle paylaşan göçerlere ve orada olamasa da yanımızda olduğunu bildiğimiz tüm kesim ve kişilere teşekkür ediyoruz.*

ETKİNLİK: 40 - MARDİN

Mardin İçin Kalkınmada Engeller ve Çözümler PANELİ 3 Kasım 2010 - Atatürk Kültür Merkezi Konferans Salonu

Katılımcılar:

- **Hasan DURUER** - Mardin Valisi
- **Nihat ERİ** (Oturma Başkanı) - 22. Dönem Mardin Milletvekili
- **Mehmet Beşir AYANOĞLU** - Mardin Belediye Başkanı
- **Abdullah ERİN** - DİKA Genel Sekreteri
- **Aslıhan GÜVEN** - GAP Bölge Kalkınma İdaresi Genel Koordinatörü
- **Şeyda KOÇER** - Dünya Bankası Kıdemli Proje Yöneticisi
- **Mehmet KIZILKAYA** - Mardin Müftüsü
- **Doç. Dr. Hüseyin Haşimi GÜNEŞ** - Artuklu Üniversitesi
- **Şeyhmus SÜMER** - Mardin Halk Eğitim Müdürü



Derneğimizin Mardin’de düzenlemiş olduğu ilk panel, kalabalık bir katılımcı kitle tarafından ilgiyle izlendi.

Açılışta bir konuşma yapan Mardin Valisi Hasan Duruer, Mardin’in bir kültür şehri olduğunu vurgulayarak buradaki potansiyelin iyi değerlendirilmesi gerektiğini, bunun için nitelikli insan gücüne ihtiyaç duyulduğunu, bu özelliğin Mardin’de mevcut olduğunu ancak nitelikli insan yetiştirmeye daha da önem verilmesinin zorunlu olduğunu vurguladı.

Oturumu yöneten 22. Dönem Mardin Milletvekili Nihat Eri, panele geçilmeden önce, geçmişten bugüne Mardin’in ekonomik yönüyle ilgili önemli bilgiler verdi. Bu raporda bu bilgilerin de yer almasının uygun olacağını düşündük.

Tarihi ve Kültürel yapısıyla tam bir turizm şehri olan Mardin, Yukarı Mezopotamya’nın ortasında yer almaktadır. Birden fazla Dil ve Din’i bir arada barındıran bu hoşgörü kentinin son yıllardaki dışarıya açılımı turizm sayesinde olmuştur.

Mardin’i üç saç ayağı üzerinde incelemek gerekir. Birincisi, farklı dilleri, dinleri ve etnik kökenleri bir arada ve ba-

rış içinde bulundurduğu için bir kültür şehridir. İkincisi, farklı mimarı yapısıyla tüm dünyada ender rastlanan bir şehir olması nedeniyle bir turizm şehridir. Üçüncüsü, iki farklı dinin ilmi yapılmıştır, dolayısıyla bir eğitim şehridir.

Mardin için önemli üç konu; alt yapının gelişmesi, yoksulluğun azalması, turizm odaklı bir kalkınmadır.

Turizmle kalkınmada hem AB hem Ortadoğu ülkelerinin sentezi bir modelden faydalanılmalı ama Mardin’e özgü bir kalkınma modeli benimsenmelidir.

Kısa adı DİKA olan ve Mardin-Batman-Siirt-Şırnak illerini kapsayan Kalkınma Ajansı, Türkiye’deki 26 kalkınma ajansından biridir ve öncelikle işlerlik kazananlarındandır. Ekonomik kalkınma modeline dayalı olarak kurulmuş olan bu ajanslar, küçük yatırımcıyı özellikle yerel bazda destekleme temeline dayalıdır.

- Hem kırsal hem kentsel nüfus hızla artıyor. Mardin en düşük kentleşme oranına sahip ildir.
- Kişi başına düşen toplam kamu harcamalarında, Mardin 81 il içerisinde 73.sırada; kişi başına düşen sosyal harcamalarda ise (eğitim, sağlık, sosyal hizmetler) 46.sıradadır.
- Tarımsal verimlilik bakımından Bölge illeri incelendiğinde Mardin’in Türkiye ortalamasına göre daha verimli olduğu buğday, mercimek, mısır, arpa gibi ürünlerde, buğday dışında verimlilik düşmektedir.
- DİKA illeri arasında sanayi bakımından en gelişmiş il Mardin’dir.
- Mardin’de normal eğitim-öğretime geçmek için 3000 derslik lazım, şu an 600 derslik var, açık ise 2400 derslik.



- Diğer doğu illeri gibi Mardin’de öğretmen tutmak zor olmaktadır.
- Ülkemizin eğitim açısından dünyadaki yeri iç açıcı değil, Mardin’in Türkiye’deki yeri de bir o kadar gerilerdedir.



ÖZET:

GAP Merkezinin Güneydoğu’ya taşınmış olması, Dicle Kalkınma Ajansı DİKA’nın faaliyete geçmiş olması, Üniversitenin kurulması, tarihi ve kültürel altyapısıyla Turizm potansiyeli sayesinde Mardin kalkınmada engel tanımayacak kadar güçlü konuma gelmiştir. Ancak nitelikli insan gücüne acilen ihtiyaç vardır, bu da eğitim ve eğitimin kalitesiyle mümkündür. Mardin genelinde kaliteli eğitim seferberliği başlatılmalıdır.

ETKİNLİK: 41 - BATMAN

Batman’da Genç Nüfus ve Yeni İstihdam Alanları PANELİ 4 Kasım 2010 - Kültür Merkezi Konferans Salonu

Katılımcılar:

- **Nihat ERİ** (Oturma Başkanı) - 22. Dönem Mardin Milletvekili
- **Kadir ÖZ** - DİKA Batman Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü
- **Nimet IŞIK** - Batman Ticaret Lisesi Müdür Yardımcısı
- **Şeyda KOÇER** - Dünya Bankası Kıdemli Proje Yöneticisi
- **Şeymus YILMAZ** - GAP BKİ Sosyal Projeler Koordinatörlüğü
- **Remziye ERDEM** - Batman Üniversitesi
- **Süleyman KOÇ** - Batman Halk Eğitim Müdür
- **Muzaffer BAĞ** - İşadamı



Batman’ın genç nüfusu ve yeni istihdam alanları konulu panelimiz Batman’da, bugüne kadar gerçekleştirdiğimiz beşinci panelimizdir. Yarım asır gibi kısa bir tarihi olan Batman Şehri, bu kısa süreç içerisinde çok hızlı bir büyüme göstererek bugün Türkiye’nin kalabalık illerinden birisi haline gelmiştir. Bu kadar hızlı büyüyen ve bu kadar genç bir nüfusa sahip olan Batman’da daha önce sağlık sorunları, eğitim sorunları, sokak çocukları, çocuk yaş evlilikleri konularında paneller düzenledik. 4 Kasım 2010 tarihindeki panelimizde de Batman’ın genç nüfusu, bu genç nüfusun istihdam olanakları üzerinde durmak istedik ve bu anlamda bir panel düzenledik.



Batman'ın ilk yerleşim yeri, 1950'li yıllarda 3-5 haneli bir köydür. Bu küçük köyden bugün yaklaşık 500 bin nüfusa sahip olan bir şehir doğmuştur. Bu şehir için, 15-20 yıl öncesine kadar, istihdam alanındaki tek seçenek TPAO ve Batman Rafinerisi iken, 1990'lı yıllardan bu yana istihdam seçenekleri çeşitlilik kazanmıştır. Ancak bu kadar hızlı büyüyen ve bu kadar genç nüfusa sahip olan bir şehirde her ne kadar yeni istihdam alanları yaratılsa da işsizlikle baş edebilmek kolay değildir.

- Batman İli toplam nüfusu olan yaklaşık 500 bin sayısı ile Türkiye Geneli 81 il içerisinde 40. sırada bulunmakta iken, toplam nüfustaki genç nüfus oranı %21,9 ile 13. sıradadır.
- Batman ili ayrıca 81 il sıralamasında, net göç hızı bakımından binde 2,96 oranı ile 18. sıradadır ve GAP bölgesinde net göç hızı pozitif olan tek ildir.
- Türkiye ortalaması olan 14,60'lık nüfus artış hızı Batman için 25,5'tir.
- TÜİK 2009 verilerine göre TRC3 bölgesindeki (Mardin-Batman-Siirt-Sırtak) işsiz sayısı yaklaşık 52.000'dir. Batman'da ise yaklaşık 18.000'dir.
- Türkiye ve AB ölçeğinde istihdam oranlarına bakıldığında AB ortalaması % 64,6 iken Türkiye % 41,2 ile AB ortalamasının çok altındadır (Batman: % 28,1)
- Kalkınmada en önemli araç istihdam alanları büyüklüğüdür. İstihdam alanları yeni yatırımlarla ve kapasite artışları sayesinde gerçekleştirilmektedir. Yeni yatırımların Batman'da yer alabilmesi için ilgili kamu kuruluşlarının yatırımcılara yardımcı olmaları gerekmektedir. Yatırımcıya bedelsiz arazi tahsis edilmesi, prosedürlerin yatırımcıya yansıtılmadan yerine getirilmesi, fizibilite konusunda teknik destek sağlanması, altyapı hizmetlerin eksiksiz sağlanması, işgücü kalitesinin yükseltilmesi, uygun finans olanaklarının sağlanması en başta kamu tarafından sağlanması gereken hizmetlerdir.
- Batman'ın günümüzde yatırımlar açısından en önemli sorununun yatırımlara arazi tahsis edilememesidir. Organize Sanayi Bölgesinde arazi yetersizliği nedeni ile hazır yatırım projeleri gecikmektedir. Arazi tahsisinde yaşanan sıkıntıların kaynağında, Tarım arazilerinin toplulaştırma çalışmaları devam etmesi nedeni ile hazine arazilerinin yatırımlara açılmamasıdır.

- 1980'den sonra Türkiye de yeni bir sanayi hamlesi başlatılmış ülkenin ekonomik anlamda çağ atladığı

ğın dönemler olmuştur. O yıllarda verilen teşviklerle özellikle ülkenin batısındaki illerde büyük bir ekonomik atılıma ortam yaratmış iken maalesef Doğu ve Güneydoğu'da alınan teşvikler yatırıma dönüşmemiştir.

- Özellikle doksanlı yıllardan sonra meydana gelen olaylar özel sektörün bölgeye yatırım yapmasını engellemiş ve Bölgenin bu anlamda var olan potansiyeli harekete geçmemiştir. Genelde Doğu özelde de Batman bu anlamda yatırımlardan yeterince yararlanamamış ve ihtiyaç duyulan istihdam alanları yaratılamamıştır.

- Türkiye'nin gençlik katılım ve istihdam oranları Avrupa Birliği ortalamalarının oldukça altında ve faal olmama oranları özellikle endişe kaynağıdır. [Gençlerin yaklaşık yüzde 40'ı ne okula gitmekte ne de çalışmakta.. Özellikle genç kadınlar oldukça düşük bir istihdam oranına sahip].
- İşgücü piyasasındaki hareketsizlik gençler için başlı başına bir engel. İşlerin mevcudiyeti son yıllarda sınırlı düzeydedir. [2006 yılındaki %46'lık istihdam oranı, tüm AB ülkelerinin gerisinde, %70'lik Lizbon standardının da çok altında. İş açığının bir başka yönü de, mevcut işlerin çoğunun düşük kalitede olması ve kayıt dışılık].
- Eğitim sistemi ve işgücü piyasası ile ilgili sorunlara ek olarak, işgücü piyasasına girişte geçiş ile ilgili sorunlar yaşanmakta, bilgilendirme eksikliğinin okuldan işe geçiş sürecinde gençler işgücü piyasasında kendileri için ne tür işlerin, becerilerin lazım geldiği ve ne tür kapasite geliştirmek gerektiğinin gerekli olduğu konusunda az bilgi sahibi.
- Düşük ücretli işgücü için daha düşük sosyal güvenlik primleri ve esnek çalışma düzenlemeleri ile ilgili daha fazla seçenek ile bu geçiş sürecindeki fırsatların genişletilmesi gerekiyor. [kayıtlı sektörde gençlerin işe alınmasını teşvik edecek düşüncesi hakim. Bu konuda düzenlemeler umut verici].
- Esnek çalışma düzenlemelerinin önündeki sınırlamaların kaldırılması, geçici, yarı zamanlı ve sabit süreli işler, bireylerin işlerini eğitim ve aile sorumlulukları ile birlikte yürütebilmelerine olanak tanımakta (örn. batılı ülkeler).
- İş arama yardımı kapsamında, boş pozisyonlar ile ilgili bilgilere erişim, danışmanlık, iş kulüpleri ve fuarları ve aktif işgücü piyasası programlarına yönlendirme yer almakta. Dezavantajlı gençler için ikinci şans çok önemli.

SONUÇ:

Genç nüfus potansiyelinde Türkiye'de ilk sıralarda yer alan Batman için işsizlik yakın gelecekte büyük boyutlara ulaşabilir. Bu nedenle girişimlik ruhu ile yeni yatırım alanlarına gereksinim oldukça fazladır. Üniversitenin girişimci ruhu ön plana çıkaran çalışmaları desteklenmeli ve KOSGEB, GAP, DİKA, Özel İdare gibi devlet kurumlarının gençlere yönelik, girişimciliği destekleme faaliyetleri artırılmalıdır.

ETKİNLİK: 42 - SİİRT

Siirt'te Hayvancılık Sorunları, Göçerlerde Sosyal Haklara Erişim ve Kırsaldan Kente Göçle Gelen Sorunlar PANELİ 5 Kasım 2010 - Siirt Üniversitesi Konferans Salonu

Katılımcılar:

- **Musa ÇOLAK** - Siirt Valisi
- **Prof. Dr. Ömer ŞAHİN** - (Oturma Başkanı) Siirt Üni. Müh. Mim. Fak. Dekanı
- **Nihat ERİ** - 22. Dönem Mardin Milletvekili
- **Mehmet Emin PAÇA** - DİKA Siirt Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü
- **Doç. Dr. Sait KINGİR** - Siirt Üniversitesi
- **Şeyda KOÇER** - Dünya Bankası Kıdemli Proje Yöneticisi
- **Yrd. Doç. Dr. Mustafa ASLAN** - Siirt Üniversitesi
- **Ali İLBAŞ** - Siirt Göçer Derneği Başkanı



Siirt, Türkiye'deki az gelişmiş illerden birisidir. Gelişme potansiyeli oldukça fazladır fakat bu potansiyel bugüne kadar olumlu yönde pek ilerleme kaydedememiştir.

Akademik Personel, öğrenciler, göçerler, sivil toplum temsilcileri, bürokratlar ve vatandaşlar tarafından doldurulan doldurduğu Üniversite'nin 500 kişilik salonunda, Siirt Basını'nın ilgiyle izlediği panel, amacına uygun gerçekleşmiştir.

- Hayvancılık için gerekli koşullar incelendiğinde bölgenin ve özellikle de Siirt ve Şırnak'ın önemli bir hayvancılık potansiyeline sahip olduğu söylenebilir.
- Vazgeçilmez besin maddesi et olduğundan hayvancılığın önemi çok fazladır. Hayvancılığın önemi; artan nüfusun beslenmeye olan ihtiyacı, milli gelire ve istihdama katkı, hammadde sektörü, sermayeye katkı yönünden düşünüldüğünde daha iyi anlaşılmaktadır.

- Destek sadece üretim miktarıyla değil, verimlilik esasına göre olmalıdır.
- Yem konusu çok önemlidir. Hayvan besicisi yemi kolay bulamıyor.
- Eskiden Arap ülkelerine hayvan verirdik ama şimdi ithal ediyoruz.
- Ülkemizde hayvancılığa dayalı sanayi gelişmemiş.
- Yeterli nitelik, yem, salgın hastalıklar, teşvikler, üretici örgütlenmesi sorunlar içeriyor.

- Günümüzdeki Siirt şehir yerleşkesi 19 mahalleden oluşmaktadır. 1980'lere kadar toplam 11 mahalle vardı ve daha çok dışarıya göç veren şehrin nüfusu çok yavaş bir artış göstermekteydi. Daha sonra kurulan mahalleler, 1980'lerin başlarına kadar fazla kalabalık değildi.
- Daha çok hayvancılık yapan ve yayla yasağından dolayı şehre yerleşmek zoruna kalan göçer kesim, şehir





çevresinde kalabalık nüfus alanları oluşturdu.

- Belediyenin tespitlerine göre bugün hala Siirt içinde 48 bin küçükbaş, 1100 büyükbaş olmak üzere yaklaşık 50 bin hayvan yetiştirilmektedir.
- Zorunlu göç dalgasıyla gelenlerin tamamı köylü veya göçer olduklarından şehirde birden işsiz duruma düştüler.
- Bunun yanında yerleştikleri mahallelerde altyapı, sağlık, eğitim ve ulaşım gibi temel hizmetler ya hiç yoktu ya da çok yetersizdi.
- Aynı şekilde işsizlik de büyük bir sorun olarak devam etmektedir. Buldukları tek iş yazın Karadeniz sahillerinde fındık toplamaktır

- Göçerler birkaç aile bir araya gelerek bir oba oluştururlar. Yazın gidecekleri yaylalara belli kiralar ödeyerek serin ve en verimli bölgelere yaya olarak çıkmaktadırlar. Kışın tekrar yaya olarak kışlaklarına dönerler, burada bazı göçerler kendilerine ait kışlaklarına giderler fakat göçerlerin büyük kısmının kışlakları yoktur. Hayvanlarını kışlatacak yerleri olmayanlar ise Kışlakları da bazı köylülerden kiralarlar. Veya kendi ilimiz dışındaki Batman Cizre, Nusaybin ve Midyat gibi ilçelere giderler.
- Sosyal yönden kendilerine has bazı oyunlar oynayarak günlerini devam ettirirler. Bazen de obalar arası süt sağma, koyun kırpması, koç yarışması vb. etkinlikler düzenlenir.
- Anadolu göçer kültürünün sosyal temellerini “aşiret” halindeki toplumsal örgütlenme biçiminde aramak gerekir. İlimizin önemli gelir kaynaklarından olan küçükbaş hayvancılık hala özellikle göçer aşiretler tarafından yapılmaktadır. Bu aşiretler Düdiran, Garisan, Alikan, Soran, Mamediyen, Silokan, Etmanki, Poran Sütürkan, Hevidiyan Muradiyan Elikan Miran Şilidan Ve Keşkoliyan aşiretleridir. Bu aşiretlerin bir kısmı cumhuriyetin kuruluşu ile birlikte yerleşik hayata geçmiş, bir kısmı ise 1980 den beri ülkemizdeki siyasi, ekonomik ve sosyal nedenlerden dolayı (dokuz aşiret) yerleşik hayata geçmişler, göçerliği tamamen bırakmışlardır.

rakmışlardır.

- Siirt İlinde göçer olarak Düdiran, Alikan, Soran, Mamediyen, Silokan, Keşkolan gibi aşiretlerine mensup göçerler bulunmaktadır. Bu aşiret mensuplarının da yaklaşık yüzde yetmiş(%) göçerliği bırakmışlardır. Bu aşiretlere bağlı olarak Siirt/merkezde 191 aile, Eruh'ta 56 aile, Pervari'de 5 aile, Şirvan'da 94 aile, Kurtalan'da 45 aile, Baykan'da 16 aile, aydınlara 'da 11 aile olmak üzere Siirt merkez ve ilçelerinde ikamet eden 418 göçer aile ve bu ailelere ait 230 000 küçükbaş hayvan vardır.
- Siirt'te bulunan küçükbaş hayvanın yüzde ellisini (%) göçerler yetiştirmektedirler.

Yerleşik hayata geçen göçebelerin sorunları iki şekilde oluşmuştur:

- Birincisi, temel geçim kaynakları olan hayvancılığı şehrin kenar mahallelerinde yapmaya başlamışlardır. Bu da çarpık kentleşmeyi beraberinde getirmiştir. Aynı zamanda istihdam konusunda sorunlar çıkmaktadır.
- İkincisi, sosyolojik olarak göçebelik hayat tarzına alışmış olan insanlar şehir yaşamına alışkın olmadıklarından şehirliyle farklı problemlerin oluşmasına neden olmuşlar ve şehir yaşamına adapte olmakta zorlanmışlardır.
- Göçebelikle devam eden insanlar da günümüzdeki temel kaynaklardan yoksundurlar. Elektrik, temiz su, yol, sağlık hizmetleri gibi, hatta en önemlisi çocuklarını okutmak için okullardan yoksundurlar. Böylece çocukları cahil ve eğitimsiz kalırlar. Bu da göçerlerin hayvancılığı bırakmalarına sebep olmaktadır.
- Bir örnek vermek gerekirse bugün Siirt Eruh Orman'da köyü Berzanedireş tapulu 4000 dönüm araziler üzerinde bulunan 170 nüfuslu 25 göçer aile, 10 adet beton ev yapmışlardır. 10 000 Küçükbaş hayvanları vardır. Burada ki insanlar elektriksiz susuz yolsuz kalmışlardır. Bunların çocuklarını okutmak için seyyar okul dahi bulunmamaktadır.
- Yine bir diğer örnek olarak göçerler Eruh'a bağlı Kılıçkaya köyü mezarısı Besona bölgesinde 16 betonarme ev ve camii yapılmıştır. Bu mezarıda 270 kişi yaşamaktadır.

makta ve 9 000 küçükbaş hayvana sahiptirler. Yine burada okul yok, elektrik yok ve şehre gidip gelmek için yol yoktur. Su da ilkel yöntemlerle elde edilmektedir. İlimizde bu ve buna benzer bir sürü oba vardır.

- Bu gibi sorunların önüne geçmek için konar-göçer ailelerin bir takım sorunlarına çözüm getirilmesi gerekmektedir. Öneri vermek gerekirse;
- Obalara seyyar okullar kurulmalı
- Sağlık ekipleri her ay gidip sağlık taraması yapmalı
- Kendilerine ait arazilerinde yerleşik düzene geçen ailelere imkân sağlanmalı
- Yasak olan meralara gidişler serbest edilmeli
- Yayla dönüşlerinde kolaylık sağlanmalı
- Çoban sigortası tahsis edilmeli
- Hayvan veriminin artması için yetiştiriciler eğitilmeli
- Özellikle yaylaya çıkış ve yayladan dönüşlerinde karşılaştıkları bir takım sorunlar bulunmaktadır. Göçerlerin bu gibi sorunlarla karşılaşmamaları için gerekli tedbirler alınmalıdır. Çünkü giderek azalan bu hayvancılık faaliyetleri beraberrinde sosyo-ekonomik ve kültürel sorunlara neden olmaktadır. Ayrıca hayvancılığın azalması nedeniyle kendi kendine yeten sayılı ülkelerden olan Türkiye gittikçe dışa bağımlı hale gelmektedir. Kendi öz kaynaklarının özendirilmesi ve geliştirilmesiyle bu gibi sorunların önüne geçilebilmektedir.

SONUÇ:

Göçerlerin ortak sorunları olan, kışlaklara indikleri zaman yer bulamama konusuna, göçerleri yarı yerleşik hale getirerek çözüm aranabilir. Yine önemli sorunlarından olan yayla yasağının kaldırılması düşünülmelidir.

Siirt'i köy-kent haline getiren kırsaldan göç konusunda sorunları aşabilmek için göçle oluşan semtlere altyapı hizmetlerinin götürülmesi ve insanların geçimlerini sağlayabilecekleri iş imkânlarının yaratılması gerekmektedir.



ETKİNLİK: 43 - ANKARA

Türkiye’de Kadının İşgücüne Katılımı ÇALIŞTAYI-I 2 Mart 2011 - Gazi Üniversitesi Rektörlük Binası Salonu

Katılımcılar:

- **Aslıhan MOĞULKOÇ** (Çalışma ve Sos. Güv. Bakanlığı)
- **Gökhan GÜDER** (DPT)
- **Gamze MALATYALI** (DPT)
- **Ahmet TOZLU** (DPT)
- **Pınar ÖZEL** (DPT)
- **Selin DÜNDAR** (GAP)
- **Nimet KALELİ** (Tarım Bakanlığı)
- **Bakiye KILIÇ** (Tarım Bakanlığı)
- **Yrd. Doç. Dr. Belma TOKUROĞLU** (Gazi Ün.)
- **Ramazan DOĞRU** (Gazi Ün.)
- **Ezgi TÜRKÇELİK** (Başkent Ün.)
- **Yrd. Doç. Dr. Gökşen ARAS** (Atılım Ün.)
- **Yrd. Doç. Dr. M. Murat YÜCEŞAHİN** (AÜDTCF)
- **Selva ÇAM** (AKP)
- **Gülseren ONANÇ** (CHP)
- **Ayşe Jale AĞIRBAŞ** (DSP)
- **Gökhan GÖZÜ** (DSP)
- **Refika GÜNDÜZ** (MHP)
- **Sema BATIRBEK** (TP)
- **Mualla KORKMAZ** (TP)
- **Şule DEMİRKALE** (BBP)
- **Ayşegül Dalkır KAHVECİ** (DP)
- **Figen ABALIOĞLU** (CKD)
- **Abdul METİN** (Mikro Kredi)
- **Esat AKGÜL** (Mikro Kredi)
- **Canan GÜLLÜ** (Kadın Der. Fed. Bşk.)
- **Birten GÖKYAY** (KAGİDER)
- **Emine BİLGİN** (ANGİKAD)
- **Gül SAN** (Gazeteci)
- **Şeyda KOÇER** (Dünya Bankası)



1) Kadınların işgücüne katılımını engelleyen sorunlar nelerdir?

- Kadın istihdamının oran olarak erkek istihdamından düzenli ve sürekli bir işte çalışmak anlamında düşük olması
- Tarım sektörünün daralması ve teknolojik gelişmenin tarımda kadın istihdamının azalmasına yol açması
- Göç sonucunda vasıfsız ve eğitimsiz kadınların kentte iş bulamamaları
- Yurtdışından gelen daha vasıflı kadınların işleri almaları
- Yetersiz eğitim (özellikle kentsel alanlarda sorun)
- Sığınma evlerinin yetersizliği
- Mikrokredilerin ve genelde kadına yönelik finans kaynaklarının yaygın olmaması ve belirli alanlarda yığılmaları
- Devletin teşvik programlarının duyurulamaması
- Toplumsal algı:
 - Kadının kendisiyle ilgili algısı
 - Toplumun kadınla ilgili algısı
 - Erkeğin ve işverenin kadınla ilgili algısı
- Toplumsal cinsiyet rollerindeki ayrımcılık ve farklılık sonucunda kadının eve ait işleri yüklenmesi
- Kadının kendi kapasitesinin farkında olmaması ve kendisini ifade yetersizliği
- Esnek iş olanaklarının yetersizliği
- Kadın politikalarının yanlış değerlendirilmesi ve mevzuatın uygulanmaması
- Sosyal devlet politikalarının yetersiz olması; hem kamu hem de özel sektörde kreş ve bakım hizmetlerinin maliyetlerinin yükselmesi
- 1980’den itibaren Türkiye’de yaşanan ekonomik ve toplumsal değişimler, uygulamaya konulan neo-liberal politikalar, bunun sonucu olarak ülkemizin 70 yıllık birikimi olan KİT’lerin özelleştirilmesi; kadın istihdamının ve ücretlerinin görece yoğun olduğu bir alanın
- Evde ve işyerinde kadına yönelik taciz (mobbing)
- Kadının eşit işe eşit ücret almaması
- İşgücü piyasası veri ve analizlerinin eksikliği
- Bölgesel ve yerel farklar; kanun yapıcı ve uygulayıcılarının yerel stratejiler belirlemedeki eksiklikleri
- Kadın emek profillerinin eksik bilinmesi
- Kurumsal bakım hizmetlerinin tüm kurumlarda nitelik ve nitelik olarak artırılması
- Pozitif ayrımcılık ve kota uygulamalarının yetersizliği
- STK’ların süreçlere etkin katılımlarının gerçekleştirilmesi



memesi

- Kırsal alanda kadının kendi emeği üzerinde söz sahibi olamaması ve sosyal güvencelerinin olmaması
- Erken evlilik
- Kırsal kesimde örgütlenme ve kooperatifçiliğin yetersizliği
- Kadınların girişimcilik cesaretinin yetersizliği
- Kentlerde işe alınmada evlilik/çocuk soruları
- Yasal olarak eşin izni gerekli değil ama uygulanmıyor
- Annelerin kız çocukların rol modellerini aktarması
- Yarışma ve ödüllerle başarılı örneklerin desteklenmesi ve yaygınlaştırılması
- Kırsal istihdam için yasal düzenlemelerin yapılması
- Meslek liselerinin ve meslek kurslarının yaygınlaştırılması
- Finans kaynaklarına ulaşımının kolaylaştırılması
- Örgütlenme ve kooperatifleşmenin eksikliği
- Kadınların yoğun olduğu işlere erkekler de girebiliyor ama tersi geçerli değil
- Taşınmalı sistemle kızlar okula gönderilmiyor
- Kadınların üzerinde mal varlığı yok

Çözüm Önerileri:

- Yerel düzeyde işgücü piyasa analizlerinin yapılması;

TÜİK-İŞKUR verilerinin uyumlaştırılması; sağlıklı veri üretimi.

- Kadın emek profillerinin ortaya koyulması
- Bölgesel/il bazında kadın istihdamının artırılmasına yönelik öneri geliştirilmesi; kent-kır farkının ortaya konması
- Toplumsal cinsiyet ayrımının ve toplumsal cinsiyet rollerindeki farklılıkların ortadan kaldırılması (zihniyet dünyası)
- İnsan hakları konusunda bilinçlendirme
- Okullarda ve işyerinde toplumsal cinsiyet eğitimlerinin verilmesi
- Esnek çalışma modelinin uygulamaya geçirilmesi
- Mevzuatın uygulanmasına yönelik denetleme ve yaptırım mekanizmalarının oluşturulması ve uygulanması
- Kreş ve hasta/çocuk bakım hizmetlerinin devlet desteğiyle sağlanması
- Kadının finansman kaynakları konusunda bilgilendirilmesi
- Ücret eşitliğinin sağlanması
- Kadına karşı şiddetin ve tacizin önlenmesi; polisi desteğinin sağlanması
- Çocuklara eğitim bursu/kredisi verilmesi



- STK'lar toplumsal politikaları, eğitim ve seminerlerle yaymalı, kamudaki yasal teşvik ve kolaylıkları duyurma konusunda daha etkin olmalıdır
- İŞKUR'un analizlerinde kadına dayalı (gender-based) analizler yok; bunlar yapılmalı.
- İstatistikler güvenilir değil; işgücünün isteğe bağlı tanımından kaynaklanıyor; geçici işte çalışan kadınlar kalıcıymış gibi yorumlanıyor; okuldan ayrılan kız çocukları hala eğitimde gösteriliyor.; tanımlar ve veri kalitesi düzeltilmeli
- Teşviklerin yerine gidip gitmediği denetlenmeli
- Kırsal alanda tarımdışı istihdamın geliştirilmesi
- Tüm kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmesi
- Başarılı kadınların ortaya çıkarılması, girişimciliğin yarışma ve ödüllerle desteklenmesi
- Kurumlararası işbirliği
- Kapasite geliştirici eğitim ve projelerle destek olmak
- Kırsal kesimde tarımdışı istihdam alanlarının artırılması
- Bürokrasinin azaltılması
- Erkeklerin eğitimi ve bilinçlendirilmesi
- Ailenin paylaşım modeli ve okullardaki ders kitaplarının rol modellerinin revize edilmesi
- Kadınların karar mekanizmalarına katılmaları
- İş koşullarının kadınlara daha esnek hale getirilmesi
- Bütüncül yaklaşımla kadınların toplumsal kaynaklara erişiminin artırılması
- Medyanın kadınların çalışmalarına yönelik mesaj çalışması yapması
- Yatılı/pansiyonlu okullar geliştirilmeli
- Sendikalarda kadın haklarının tanımlanması ve savunulması

2) Meslek sahibi olmayan kadınların işgücüne katılım sorunları nelerdir?

- Ataerkil düşünce sistemi ("Kadının yeri evidir" anlayışı); vasıfsız kadınların ancak ailelerinin onayladığı yerlerde ve işlerde çalışabilmeleri
- Kayıtdışılık
- Eğitimsizlik ve vasıfsızlık
- Sigortasız, güvencesiz, düşük ücretle çalışma
- Emeklilik yaşının yüksekliği
- Meslek edindirme politikalarının planlı yapılmaması
- Meslek kurslarının cinsiyet ayrımına göre yapılması

Çözüm önerileri:

- İş kuluçka merkezlerinin (business incubators) geliştirilmesi
- Merdivenaltı çalışma sisteminin kayıt altına alınması ve örgütlenmesi
- Mesleki eğitimin yaygınlaştırılması ve kadına yönelik yapılması
- Kadını ve aileyi bilgilendirmek
- Mahalle kahvelerinde bilgilendirme çalışmaları
- İşyerlerine taciz (mobbing) baskınları
- Gerçekçi, uzun vadeli kadın istihdamı program ve projelerinin yapılması ve hayata geçirilmesi
- Özellikle tarım ve hizmet sektörlerinde kayıtdışılık yasal düzenlemelerle kaldırılmalıdır; bu sektörlerde çalışan kadınların emeklilik yaşı düşürülmelidir
- Ev kadınlarının özel sigorta primlerine devlet desteği sağlanması
- Özel sektörde kreş ve emzirme odaları gibi imkanların yasal düzenlemelerle sağlanması

- Teşviklerin yerine gidip gitmediği denetlenmeli

3) Kadınların işgücüne katılımında eğitimin rolü nedir?

- Hangi eğitim? Hangi müfredat? Öğretmenler bu müfredatı aktarabilecek donanımda mı?
- Meslek ayrımcılığı
- Kadın üzerinden siyasi söylemin eğitimi engellemesi
- Eğitimde kadın-erkek ayrımı
- Devletin eğitim politikasının olmaması

Çözüm önerileri

- Zihniyet değişikliği
- Devletin eğitim politikası olmalı, hükümetler bu politikayı sürdürmelidir
- Kadınların karar alma mekanizmalarında daha fazla yer almalı
- Eğitim kalitesinin artırılması
- Kız çocuklara eğitim ve burs kotaları koyulması
- Eğitimin yoksulluğa bağlı gelişmesinin önlenmesi
- Üniversite mezunu kadınların piyasadan erken ayrılmaları
- Ailenin gelir ve kültür durumu yükseldikçe kadın çalışmayı istemiyor
- Mesleki eğitimin artırılması
- Kız-erkek ortak okul ve taşımaya bazı aileler vermek istemiyor; muhafazakarlaştırmak mı yoksa eğitimden uzaklaştırmak mı?
- Nitelikli eğitim; temel eğitimin yaygınlaştırılması
- Kentsel alanlarda, özellikle kırsal bölgelerde toplum merkezlerinin yaygınlaştırılması
- Yaşam boyu öğrenme ve mesleki eğitim
- Eğitim politikasının revizyonu
- Toplumsal cinsiyet eşitsizliğini körükleyen yayın programlar denetlenmeli
- Kadın girişimcilerin desteklenmesi
- Aile içi eğitim artırılarak mevcut töresel negatif etkiler azaltılmalıdır
- Zorunlu eğitimin süresi arttırılmalıdır (12 yıl)
- Devletin eğitim politikaları istihdam politikalarıyla paralel olmalıdır

4) Kadınların işgücüne katılımında bölgesel farklar nelerdir?

- Doğu, Güneydoğu ve İç Anadolu bölgelerinde kadının işgücüne katılımı diğer bölgelere oranla daha düşüktür
- İzin zihniyeti
- İl bazında bile farklar
- Din sömürüsü
- Bazı bölgelerde çok çocuk sorunu
- Bölgelerarası kültürel, sosyal, ekonomik ve demografik farklılıklar
- Kaynaklara ulaşım farkları
- Bölgelerarası bilgi paylaşımının eksikliği

Çözüm önerileri:

- Bu zihniyetin değiştirilmesi
- Diyanet işlerine bilinçlendirme görevi vermek
- Tüm toplumu ve özellikle kadınları insan hakları konusunda bilgilendirmek; okullarda bu konuda dersler verilmesi
- Yerel karar alma mekanizmalarının güçlendirilmesi
- Göç sorunları (iş göçü) – nüfusun coğrafi hareketliliği
- Kırdan kente göç eden kadınların iş aramaması/bulamaması
- Bölgesel Kalkınma Ajanslarına görev verilmeli
- Bölgesel pozitif ayrımcılık
- Bölgesel çalıştaylar
- Bölgesel eylem planları
- Çalıştay, toplantı ve yerel ağlarla bilgi paylaşımı
- Bölgesel istihdam politikaları daha mikro düzeyde (Düzy-2) düşünülmelidir
- Mevcut yasal uygulamaların uygulayıcılarının eğitilmesi
- Bölgeye yönelik mesleki eğitim
- Bazı bölgelere öğretmen gönderme
- Yerel yönetim-devlet işbirliği

5) Kadınların işgücüne katılımında pozitif ayrımcılık gerekli midir?

- Evet ama kadının ikincil konumunun kabulü şeklinde değil
- Kariyer ilerlemesi ve karar mekanizmalarında kadının yer almaması
- Kadının kendini eşitsiz görmesi
- Toplumun kadını eşitsiz görmesi
- Kırsal alanda daha da gerekli; feodal yapı
- Eğitimde, tarımda teşviklerde kesin kota olmalı

Çözüm önerileri:

- Pozitif ayrımcılık hükümet politikası olmalıdır
- Kadınların yönetim kademelerinde de kotaları olmalı
- AB 2006 “RECAST” direktifinin uygulanması; ücretli ebeveynlik izinleri
- Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Ulusal Eylem Planı (2008-2013) hayata geçirilmelidir
- Her yerde ve kademedede %33 - %50 kadın kotası
- Pozitif ayrımcılık karnesi ve kadın çalıştıran kurumlara/şirketlere ek kaynak aktarılması
- Medyanın toplumsal cinsiyet eşitsizliğini yeniden üretmesi engellenmeli, medya bu konuda denetim altına alınmalıdır.
 - Hükümetlerin kadın dostu şirketleri desteklemesi ve vergi indirimi uygulaması
 - Eğitimde, tarımda teşviklerde kesin kota olmalı

ETKİNLİK: 44 - ANKARA

Türkiye’de Kadının İşgücüne Katılımı PANELİ 3 Mart 2011 - Gazi Üniversitesi Mimar Kemaleddin Konferans Salonu

Katılımcılar:

- **Prof Dr. Kemal ÇEVİK** (Oturma Başkanı) - Başkent Üniversitesi Öğretim Üyesi
- **Yrd. Doç. Dr. Belma TOKUROĞLU** - Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi
- **Şeyda KOÇER** - Dünya Bankası Kıdemli Proje Yöneticisi
- **Nuran ERSOY** - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
- **Abdul METİN** - Türkiye Grameen Mikro Kredi Programı Genel Müdürü
- **Gül SAN** - Gazeteci - Yazar (Şanlıurfa)
- **Ramazan DOĞRU** - Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrencisi



Türkiye’de Kadının İşgücüne Katılımı

Yeryüzünde uygarlaşma arttıkça, kadınlar, yaptıkları işlere cinsiyetleri doğrultusunda bakmaktan uzaklaştıkça, kadının işgücüne katılımının düşen bir trend izlemekte olduğunu gördük. Konuyu tartışmaya açmak, kamuoyu dikkatini buraya çekmek amacıyla Güneydoğum Derneği olarak bir çalışma yapmak istedik.

Bu konunun bilimsel bir ortamda tartışılması, ortaya çıkacak fikir ve raporların bilimsel bir boyutunun olması amacıyla Gazi Üniversitesi’ne başvurduk. Talebimize olumlu yanıt veren Gazi Üniversitesi bu çalışmaları sonuna kadar destekledi.

2 Mart 2011 günü yapılan çalışmaya Bakanlıklar, Kamu Kurumları, Üniversiteler, Siyasi Partiler ve Sivil Toplum Kuruluşlarından katılımcılar oldu. Çalıştayda bir araya gelen grup, periyodik aralarla toplanma ve kadının istihdamı konusunda stratejiler üretme kararı aldı.

3 Mart 2011 günü ise aynı konuda, yani kadının işgücüne katılımı konusundaki panelimizi gerçekleştirdik.

Kadınların amacı, rollerin değişmesi değil, kadının ve erkeğin hayatı daha eşit oranlarda paylaşmasıdır.

Bu konu Feminizm kulvarından çıkarılmalı, sivil irade öncülüğünde, değişik kesimlerin bir araya gelerek, elbirliği içinde ve bilimsel ortamlarda çözüm aranmalıdır.

Kadının çalışma hayatına katkısı

Türkiye’de sosyolojik olarak bakıldığı zaman rakamlarla konuşmak yetmiyor. Rakamların ardına bakmak lazım. Bugün itibariyle işgücüne katılımı %27 kadın, %72-73 erkek.

Dünya ülkelerinde kadının işgücüne katılımı: Türkiye’de kadının işgücüne katılımı 1980’de %48, 2010’da %23’lere kadar düştü. Bu gerilemenin en önemli nedeni olarak tarım sektörünün küçülmesi ve kente göç gösterilmektedir. Kadının becerisinin olmaması, kente göçle, onu iş yaşamından uzaklaştırmıştır.

Kadın istihdamında İŞKUR uygulamaları:

İşgücüne katılım oranı

Türkiye geneli %48.6
Erkekler %70.4
Kadınlar %27.5

İstihdam oranı

Türkiye geneli %43.2,
Erkekler %63.1
Kadınlar %24.0

Kadınların İşgücü Piyasasına Katılımlarının Önündeki Engeller

- Eğitim düzeyinin düşük olması
- Aile içinde cinsiyete dayalı iş bölümü (Yaşlı ve çocuk bakımı vb.)
- Toplumsal önyargılar



- Kalıplaşmış işveren tutumu
- Aile ve iş yaşamını uyumlaştırıcı tedbir ve düzenleme eksiklikleri
- Genelde erkeklere göre düşük ücret
- Kırdan kente göç

İşgücüne katılımı eğitimin rolü

Bugün 4 milyon kadın okuma yazma bilmiyor. Toplam 139 üniversite bulunmakta ve bunlardaki kız öğrencilerin oranı %44. Üniversitelerimizdeki akademisyenlerde kadınlarımız dünya ülkelerinde önde.

İşgücüne katılım ile eğitim arasında güçlü ilişkiler vardır. Eğitim düzeyi yükseldikçe kadınların işgücüne katılımı artmaktadır. Eğitim işsizliğin azaltılmasında çok önemli bir araçtır.

Kadının saygın bir meslekte işgücüne katılımında eğitim olmazsa olmazdır. Meslek sahibi olmadan işgücüne katılan kadınlar genelde tekstil, ev temizliği, kasiyer gibi işlerde çalışırlar ve kayıt dışıdır.

Orta seviyede eğitim almış kadınların işgücüne katılım oranı çok düşüktür. Bu gruptaki kadınlar genelde ev kadınıdır ve kentlerde oranları %66'dır.

Kadınların eğitim durumuna göre işgücüne katılımı ilköğretim için %3 iken yüksekokulda %73'lere kadar çıkmaktadır. Eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranındaki fark kadınlarda erkelere göre daha fazladır.

ETKİNLİK: 45 - ADIYAMAN

Adıyaman'da Su ve Sulama Sorunları PANELİ 9 Mart 2011 - Adıyaman Üniversitesi Rektörlük Konferans Salonu

I. Oturum:

- **Prof. Dr. Abuzer YÜCEL** (Oturum Başkanı) - Adıyaman Ün. Rektör Yrd.
- **Mehmet AÇIKGÖZ** - GAP İdaresi Bölge Müdürü (Şanlıurfa)
- **Prof. Dr. Rıza KANBER** - Çukurova Ün. Ziraat Fak. (Adana)
- **Yakup TAŞ** - Ziraat Odası Başkanı (Adıyaman)

II. Oturum:

- **Prof. Dr. Mehmet ALİ ÇULLU** (Oturum Başkanı)
Harran Üniversitesi Ziraat Fak. Dekanı
- **Prof. Dr. İdris BAHÇECİ** - Harran Ün. Ziraat Fak. (Şanlıurfa)
- **Prof. Dr. Öner ÇETİN** - Dicle Ün. Ziraat Fak. (Diyarbakır)
- **Ferhat TAŞ** - Ekolojik Sürdürülebilir Kalkınma Der. Bşk. (Adıyaman)
- **Abdurrahman BİLGİÇ** - Çiftçi (Adıyaman)



GAP Bölgesi sulama sorunları dendiği zaman akla gelen büyük bir projenin tamamlanmamış yanısırdır. Harran Ovası, Adıyaman, Batman sulamalarının sonuçlanamamış tarafıdır. Harran Ovasında aşırı sulama sonucu çoraklaşan topraklardır. Ve devamında GAP Eylem Planı gelir. Yani yarım beklemekte olan GAP'ın tamamlanmasının yeniden yapılandırılması.

Adıyaman Üniversitesi ve Güneydoğum Derneği işbirliğiyle düzenlenen "GAP Bölgesi sulama sorunları" konulu panel 9 Mart 2011 günü Adıyaman Üniversitesi Rektörlük Konferans Salonunda yapıldı.

Panele, kendi alanlarında ve dünya çapında bilinen akademisyen hocalar sunumları ile, uygulama alanından konuşmacılar ise görüş ve düşünceleri ile panelist olarak katıldılar. Başta Adıyaman Valisi Ramazan Sodan olmak

üzere, Akademisyenler, Tarım sektörü il ve ilçe bürokratları, sivil toplum temsilcileri, öğrenciler, çok sayıda çiftçi vatandaşın izleyici olarak katıldığı panel yoğun ilgiyle sonuna kadar izlendi.

Panelde sunum yapmak üzere Ankara, Adıyaman, Adana, Şanlıurfa ve Diyarbakır'dan gelen öğretim üyesi, bürokrat ve sivil toplum temsilcileri Adıyaman Üniversitesinde buluştular. Panelin yapılacağı gün öncesi olağanüstü olumsuz hava şartları ve panel başlama saatindeki sağanak dolu yağışı diğer illerden gelenleri ve panelin yapılmasını engellememiş sadece çiftçilerin katılım sayısını düşürmüştür. Her şeye rağmen Adıyamanlı çiftçiler panele yoğun ilgi göstermiştir.

Akademisyen hocaların sunumlarından sonra Adıyaman Ziraat Odası Başkanı Yakup Taş, Adıyamanlı çift-



çi Abdurrahman Bilgiç ve söz alan çiftçiler uygulamadaki sorunları anlatarak yaşadıkları zorlukları dile getirdiler. Atatürk Barajı'nın Adıyaman'da olmasına rağmen Adıyaman'ın GAP'tan faydalanmadığını söylediler. Urfa-Adıyaman kıyaslaması yaparak haksızlığa uğradıklarını belirttiler.

Özetle not edilen sulama sorunları: GAP Bölgesinde Adıyaman sulama konusunda istediği oranda yatırım alamadı. Koçali, Çataltepe Barajlarının bir an evvel hayata geçirilmesi bu mağduriyeti önleyecektir.

Yağmurlama ve damlama sistemine geçilmesi, bunun için de kapalı sisteme geçilmesi gerekiyor.

Kahta bölgesinde göletler bitirildi, sulama kanalları bitirilmedi.

Bunlar yapılırsa ürün çeşitliliği ve üretimde artış sağlanacak, hepsinden önemlisi köyden kente göç önlenecektir.

Sulama sorunları bitirilmezse bizim insanımız il dışına ırgatlığa gidecektir.

Türkiye' de en fazla suyu olan il Adıyaman' dır, ancak en az sulama yapılan il de Adıyaman' dır.

Alt yapıyı devlet yapar, çiftçi yapmaz. Sulama yatırımları yapılmıyor. Taşıma suyla baraj yapılıyor (Eğriçayır Barajı), bu politik bir yapıdır ve olmaz.

İklim Değişikliği ve Su Yönetimi

Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, 1975-2010 yılları arasında yağış trendinde önemli düşüş, Fırat ve Dicle Nehirlerinin suyunda %20 azalma olmuştur.

İklim koşullarına bağlı olarak, tarımsal ürün çeşitliliği değişecektir. Buğday Harran Ovası'nda kış sıcaklıklarından etkilenecek; belki de hiç ekilmeyecektir.

Daha çok bölgenin yüksek kesimlerinde ekilebilecektir. Harran Ovası gibi alanlarda kışın ancak yoğun sulama ile yetişebilecektir.

Mısır Harran ve benzer Ovalarda artık hiç ekilmeyebilecektir (kuraklık, dölleme sorunu).

Artan sıcaklıklar, pamuk büyüme dönemini kısaltacak, ekimi öne alacaktır.

Sulama Sistemlerinde Su İletim ve Dağıtım şebekelerinin iyileştirilmesi için Zorunlu Dönüşüm Yapılmalı (kapalı şebekelere gidiş). Bölgede tarımsal üretim planlaması yapılmalı.

Yeraltı Sulama Kooperatifleri

Sulama kooperatiflerinin, 900 milyon lirası anapara olmak üzere toplam 2 milyar 159 milyon lira borçlarının bulunması nedeniyle sulama dönemi geldiği halde pompalar kapalıdır.

Ülkemizde, merkez birliğe bağlı 2 bin 500 sulama kooperatifi, 27 bölge birliği ve 276.150 üye bulunmaktadır.

DSİ, yer altı su seviyesindeki düşüşün önüne geçmek 167 Sayılı Yeraltı Suları Kanunu'nda yapılan düzenlemelerle 'kota' uygulamasını hayata geçirmeye hazırlanmaktadır.

Konya havzasında kaçak, ruhsatlı ve takviye toplam 100 bin kuyunun olduğundan söz ediliyor. Bu kuyuların çektiği su miktarı 4,5 milyar metreküpün üzerindedir. DSİ'nin çekilmesini öngördüğü su miktarı ise 2,4 milyar metreküptür.

Türkiye'de sulama suyu fiyatlarının düşük olması tarımda aşırı su kullanımına neden olan faktörlerin başında yer almaktadır.

Ülkemizde sulama suyu fiyatlandırma esasları günün koşullarına göre yüzey ve yeraltı suları için yeniden belirlenmeli ve bununla ilgili yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

Küçük Topraklar İçin Sulama Yatırımları

Doğu Anadolu Su Havzası Rehabilitasyon Projesi; Orta Fırat Havzasında bitki ve su kaynaklarını korumak, erozyonu önlemek, meraları ıslah etmek ve üreticileri kaldırmak için Dünya Bankası ile T.C. Hükümeti arasında





yapılan anlaşma sonucu 25 Mart 1993'de imzalanarak uygulamasına başlanmış ve 2000 yılında tamamlanmıştır.

Birçok ülkede su kaynaklarının daha etkin ve verimli şekilde yönetim ve planlanmasında havza yönetimi yaklaşımı benimsenmiştir.

Adıyaman'la İlgili Tarım ve Sulama Bilgileri

Adıyaman'ın toplam yüzölçümünün yaklaşık 3'te 1'i tarım arazileridir. Bu tarım arazilerinin de yaklaşık 5'te 1'i, 50 bin ha'lık arazi sulanmaktadır. Toplam sulanan alanın ise 5'te 1'inden azı devlet sulamasıdır. Toplam sulanan arazi az olduğu gibi, sulanan arazilerde devletin payı da azdır.

Toplam sulanabilir arazinin 165 bin ha Olduğu kabul edilirse, sulanan 50 bin ha karşı henüz sulanmayan 115 bin ha. Yani sulanan arazinin 2 katından fazla sulanması gereken arazinin olduğu görülecektir. 1 hektar sulanan arazinin 2 kişiyi istihdam edebileceği varsayımıyla, 200 bin kişilik ek istihdam fırsatının 20 yıldır yattığını söylemek yanlış olmaz.

Sürdürülebilir bir sulama konsepti için işin ekonomikliği ve verimliliği kadar çevre ve ekoloji yönlerinden de devamlılık için gereken şartların gözetilmesi elzemdir. Güneydoğu'da yapılan sulamalarda yüksek erozyonla sonuçlanan karamsar tabloların çokluğu karamsarlık oluşturacak düzeydedir. 10 yıl öncesine kadar gündemde yoğun yer işgal eden, baraj havzalarının ağaçlandırılması ise garip bir şekilde artık kamuoyu nezdinde önemsenmiyor.

Şanlıurfa'nın GAP'tan aldığı payı konuşmak ve Adıyaman'ın unutulduğu düşüncesini taşımak yerine siyaset ve bürokrasiyi Adıyaman'ın GAP projelerinden alması gereken payı almadığı konusunda uyarmalı, bu konuda medyayı ve panelleri kullanarak kamuoyu baskısı oluşturulmalıdır.

ETKİNLİK: 46 - ŞANLIURFA

Urfa'da Sağlık Sorunları PANELİ 10 Mart 2011 - DSİ Konferans Salonu

I. Oturum:

- **Prof.Dr. Tevfik SABUNCU** (Oturum Başkanı) - HRÜ Tıp Fak. Dekanı
- **Dr. İzzettin TOKTAŞ** - Sağlık Müdür Yardımcısı
- **M.Fevzi YÜCETEPE** -Belediye Başkan Yrd.
- **Yrd. Doç. Dr. Süda Tekin KORUK** - HRÜ Araşt. Hast. Başhekim Yrd.

II. Oturum:

- **Prof.Dr. Zeynep ŞİMŞEK** (Oturum Başkanı) - HRÜ - Halk Sağı. Ana Bil. D. Bşk.
- **Şeref Nur ALPAN** - Kadın Meclisi Başkanı
- **Nusret KAYA** - Karacadağ Türkmen Derneği Başkanı
- **Songül DURU** - Mevsimlik Tarım İşçileri Derneği
- **Seydi ALAK** - Muhtar



Şanlıurfa'da 13.12.2010 tarihi itibarıyla Aile Hekimliği uygulamasına geçilmiştir. Her Aile Hekimi ortalama 3.000 ile 4.000 arasında kişiye hizmet vermektedir.

2010 itibarıyla 765 Uzman Hekim, 707 Pratisyen Hekim, 113 Diş Hekimi, 1497 Hemşire, 776 ebe mevcuttur. Personele düşen hasta sayısı Türkiye ortalamasının bir buçuk iki katıdır.

Şanlıurfa'da son 3 yılda anne ölümlerinde önemli bir artış gözlemlenmezken bebek ölümlerinde kayda değer artış gözükmemektedir.

Sağlık Kuruluşları; Birinci Basamak Sağlık Kuruluşları, İkinci Basamak Sağlık Kuruluşları, Üçüncü Basamak Sağlık Kuruluşları olmak üzere üç kategoridedir.

Birinci Basamak Sağlık Kuruluşları; Aile sağlığı merkezleri, Toplum sağlığı merkezleridir. Bu kuruluşlar, hastaların ilk başvurdukları, evde ve ayakta tedavi edildikleri kuruluşlardır.

İkinci Basamak Sağlık Kuruluşları; Devlet Hastaneleridir. Hastaların yatırılarak tedavi edildikleri birimlerdir.

Üçüncü Basamak Sağlık Kuruluşları; Tıp Fakültesi Hastaneleri, Bir alanda özelleşmiş hastanelerdir.

- Üçüncü basamak sağlık hizmeti, tedavi hizmetleri özel uzmanlık ve yüksek teknoloji gerektiren uygulamaların yapıldığı üniversite hastaneleri gibi sağlık kuruluşlarında yapılır.

- Üçüncü basamakta ikinci basamakta tedavisi yapılamayan hastalara hizmet verilir.

Harran Tıp Fakültesi Hastanesinde; 21 profesör, 21 doçent, 45 yardımcı doçent olmak üzere öğretim görevlisi ve uzmanlarla birlikte 96 öğretim elemanı bulunmaktadır.

Mevsimlik Tarım İşçilerinin Sağlık Sorunları

Şanlıurfa mevsimlik göçebe tarım işçilerinin en fazla olduğu illerden biridir. Bu aileler, düşük gelirli, düşük öğrenime sahip, çok çocuklu ve kalabalık ailelerdir. Mevsimlik tarım işçisi aileler çocukları ile birlikte Mart-Ekim ayları arasında yaklaşık 25 farklı ilde tarım işlerinde çalışmak için göç etmektedirler. Her aile bir yıl içinde ortalama 3 farklı ilde gitmektedir. Aileler, yaklaşık 7-8 ay yaşadıkları tarım alanlarında çadır ya da biriket kulübelerde barınmaktadırlar. Bu alanlarda temiz içme-kullanma suyu temininde güçlük, tuvaletin olmayışı, atıklar, güneş, toz, böcek sokmaları, bilinçsiz tarım ilacı kullanımı önde gelen çevresel riskleri oluşturmaktadır. En sık görülen durumlardan biri trafik kazalarıdır. Mayıs-Ekim arasında basında yer alan trafik kazaları içerisinde mevsimlik tarım işçilerinin önemli yer tuttuğu görülmektedir.

Tarlada açık alanda yaşama sonucu, yılan, akrep ve böcek sokmaları sık karşılaşılan sağlık problemleridir.

Çadır yerleşimlerinde yaşayan hane halkları açısından tarımsal mücadelede kullanılan kimyasal ilaçlar bir diğer risk faktörüdür.



Tarım işçisi ailelerin çocuklarında aşı kapsayıcılığı düşük, malnütrisyon, gelişimsel gerilik, paraziter hastalık ve anemi prevalansı yüksektir. Fiziksel sağlık sorunları yanı sıra, çocuklarda duygusal ve davranışsal sorunlar, ağız-diş sağlığı sorunları, çocuk ihmali ve istismarı daha fazladır. Tüberküloz gibi uzun süreli ilaç tedavisi gereken hastalıklarda da tedavi başarısızlığı yüksektir.

Tarım işçisi kadınlar doğum öncesi ve sonrası bakım alamamakta, istemsiz düşükler, ölü doğumlar, aşırı doğurganlık, erken gebelikler ve gebelikle ilişkili sağlık sorunları sık görülmektedir.

Tarım işçisi ailelerin kapsamlı ve ulaşılabilir sağlık hizmetine ihtiyaçları fazla iken, kentsel alanların dışında tarlalarda yaşamaları, sık yer değiştirmeler, sağlık güvencelerinin olmayışı, sağlıklarını koruma bilgilerinin olmayışı nedeniye hizmete erişememektedirler.

Mevsimlik tarım işçilerinin sağlık sorunları ancak gezici sağlık hizmetleri ile aşılabılır. Yılın 8 ayı göçebe hayat süren bu kişiler aile hekimliğinden de yararlanamamaktadırlar.

Göçerlerin Sağlık Sorunları ve Çözümler

Göçerlerin sağlık sorunlarıyla sağlıklı bir şekilde ilgilenmek için öncelikle bulundukları yaylaklarında bilgileri, istatistikleri çıkarılmalı. Konakladıkları yaylaları veya kışlakları hangi muhtarlıklara bağlıysa oraya bildirilmeli. Aşı kampanyalarından faydalanamıyorlar. Gebe takipleri yapılmalı. Genelde yaşamları çadırlarda geçtiği için gebeliğin son haftasını hastanede geçirmeleri sağlanmalıdır.

Yazın içme suyu olarak kullanılan kuyular sağlıklı değildir. Hayvanlarla aynı kuyuları kullanıyorlar. Bu sular tahlil edilip gereken müdahale yapılmalıdır.

Sağlık denilince sadece bedensel sağlık değil aynı zamanda göçerlerin ruh sağlığı da düşünülmelidir. Bu nedenle bu insanların önce yaşam şartlarını iyileştirmek gerekir.

Göçerler çok mekan değiştirdikleri için kendileri de hayvanları da her zaman bulaşıcı hastalıklar yönünden risk grubudur. Bu sebeple aşılamalar iyi takip edilmelidir. Köpekleri de kuduza karşı korunmalıdır.

Kadın Sağlığı

Yörede kadın sağlığını etkileyen nedenler; şiddet, doğurganlık oranının yüksekliği, aile planlaması hususunda hedef kitleye ulaşamaması, akraba evlilikleri nedeniyle sakat çocukların çokluğu, erken evlilik, hamile kadınların beslenme sorunu, evde doğumlar, doğum öncesi ve sonrası koruyucu sağlık hizmetlerinin yetersizliği, temizlik kurallarına uymama, tarım alanlarında güvenli yaşam alanlarının olmayışı, enfeksiyon hastalıkları olarak sayılabilir.

Zorla ve erken evlilikle akraba evliliğinin zararları ile ilgili çalışmalar artırılmalı; ana çocuk sağlığı, üreme sağlığı, aile planlaması hizmetlerinin ve etkilerinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalı; kadınlara yönelik olarak sosyal hizmet uzmanı ve psikolojik destek uzmanları artırılmalı; mobil merkezler aracılığıyla üreme eğitimi sağlığı hizmetleri kadınların ayağına götürülmeli; kent merkezlerine belli günlerde ulaşım sağlanmalı; özellikle yoksul ve hiçbir sağlık güvencesi olmayan kadın ve çocuklara ücretsiz erken tanı ve tedavi hizmetleri ulaştırılmalıdır.

ETKİNLİK: 47 - KARKAMIŞ / GAZİANTEP

Mayınlı Alanların Arkeolojik Potansiyeli PANELİ 11 Mart 2011 - Karkamış Lisesi Konferans Salonu

Katılımcılar:

- **Ferhat SİNANOĞLU** - Karkamış Kaymakamı
- **Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ** (Oturum Başkanı) - ADYÜ Rektörü
- **Yrd. Doç. Dr. Rifat ERGEÇ** - Gaziantep Ün. Arkeoloji Bölümü
- **Doç. Dr. Turgut Hacı ZEYREK** - Gaziantep Ün. Arkeoloji Bölümü
- **Doç. Dr. Mehmet ÖNAL** - Harran Ün. Arkeoloji Bölümü
- **Hülya KAYAÖZ** - Antep Müzesi, Hititolog
- **Mekin TÜZÜN** - Gap İdaresi



Mayınlı Alanlardaki Tarihi Potansiyel

Türkiye'nin Sınır Mayınları konusu, çok tartışılan önemli gündemlerden birisi iken, kısa bir süre öncesinden beri bu konu sanki halloldu gibi, rafa kalktı. Aslında kamuoyu ilgisi rafa kalktı demek lazım. Çünkü mayın temizleme işi henüz yapılmıyor ama Devlet nezdinde bir sonuca ulaştırılmış durumda. Bu iş, Milli Savunma Bakanlığı'nın inisiyatifinde, hizmet alma usulüyle yapılması kararına bağlanmış bulunuyor.

Mayın konusunda iki panel yaptık. Birincisi, Ankara'da, "Güneydoğu Sınır Mayınları" başlığıyla, genel anlamda bir irdeleme idi. İkincisi ise, Gaziantep'in Karkamış İlçesinde, "Mayınlı alanların arkeolojik potansiyeli" konulu detay bir çalışmadır.

Türkiye-Suriye Sınırında, mayınlı alanlardaki tarihi potansiyeli tartışmaya açmak, bu konuya dikkat çekmek için Karkamış'ı seçmemizin nedeni, Karkamış'ta mayın temizliği yapılmakta olduğu, bu antik kentin arkeolojik kazısının yakında başlayacağı söylentileri idi.

"Mayının Altındaki Tarih" adlı yazımla bu konuya değinmiş, hatta **Kültür ve Turizm Bakanlığı**'na, bilgi edinme kapsamında başvurmuş, kazı işinin herhangi bir ülkeye verilip verilmediğini sormuştum.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nden aldığım, 21.02. 2011 tarihli cevabi mektupta aynen şöyle denilmektedir:

[...Karkamış Antik Kenti'nde arkeolojik kazı çalışmaları gerçekleştirmek amacıyla, 2008 yılında İtalya, Bologna Üniversitesi öğretim üyelerinden Doç. Dr. Nicolo MARC-HETTI Bakanlığımıza başvurmuştur. Söz konusu talep, Bakanlığımızca değerlendirilerek prensipte uygun görülmüş olup mayınların tamamen temizlenmesini müteakiben Karkamış Antik Kenti'nde arkeolojik kazı çalışmalarına başlanabilecektir....]

Kazı işinin yabancı bir ülkeye verilmesine daha önceki yazımda da sıcak bakmamış, bu konuda kendimizi organize etmeliyiz demiştim. Yine aynı şekilde düşünüyorum. İtalya, Japonya bu konuda ileri olabilirler. Bu işi tamamen onlara vermek yerine bizim öncülüğümüzde yürüterek onlardan destek alabilirdik. İtalya bu işi yaparken Türkiye'de hangi üniversitenin takipçi olacağı konusu bile sanırım belli değil. Şu an için, 'Karkamış'ta mayın temizliği bitti, İtalya tarafından yapılacak olan kazı çalışmaları bugünlerde başlayacaktır' beklentisi mevcuttur.

Panelle ilgili notlar:

Karkamış Antik Kenti'nin önemini ve başlayacak olan kazı çalışmalarını gündeme taşımak amacıyla tasarlamıştık bu paneli. Adıyaman, Gaziantep, Harran Üniversiteleri ve Gaziantep Müzesinin destek verdiği; Karkamış Kaymakamlığının ev sahipliği ve öncülüğünde organize ettiğimiz çalışmaya Gaziantep Üniversitesi'nin ilgili bölüm öğrencileri ve GAP İdaresi mensupları izleyici olarak katıldılar. Ayrıca Karkamış'taki bazı sivil toplum örgütleri ve kentin ileri gelenleri de bu paneli izleyenler arasındaydı. Bölgede, birçok arkeolojik çalışmaya katılmış Gaziantep ve Harran Üniversitesi hocaları oldukça detay sunumlar yaptılar.

Panel öncesi Kaymakam Bey eşliğinde gezdiğimiz Antik Kent; aşağıda süzülüp giden Fırat Nehri; Fırat'ın üzerindeki sınır sayılan tarihi demiryolu köprüsü; karşıımızdaki sınır boyları ve sınırın ötesindeki, yarısı bizde kalmış yerleşim yerleri; daha da ötedeki Suriye şehirleri. Sanki hep-si birer efsane gibi duruyor karşıımızda. İnsanın etkilenmemesi, tüylerinin diken diken olmaması mümkün değil. Bastığım şu topraklardan ne medeniyetler gelmiş geçmiş diye düşünmemek elde değil. Mezopotamya işte burası; bereketli topraklar, destanlar, medeniyetler fıskıran, efsane nehirler Fırat'la Dicle'yi koynunda yatıran Mezopotamya. Dünyanın gözü hep burada olmuş, halen de öyle değil mi?



Sonra da Gümrük kapısına uğradık. İki ülke topraklarını ayıran bir kapı. Tam kapının karşısında Beşar Esad'ın kapı boyunda, koskocaman dev posterini bizden tarafa, kapıya bakıyor. Bizim de neden onlara bakan bir resmimiz yok diye geçiriyorum içimden. Ve kapının öbür tarafına geçiyoruz. Orada bekleyen Suriye vatandaşlarının resmini çekiyorum. Resim çektiğimi fark edince poz veriyorlar. Belli ki bu tarafa geçmek için izin bekliyorlar.

Bu panele Halep Üniversitesi'nden de bir öğretim üyesini dâhil etmek istedik, uzun uğraşlar verdik, kendilerine yazdık, çizdik ama bir netice alamadık. Benzer bir başka çalışmaya Suriye'nin de dâhil olmasını çok isteriz. Çünkü bu sınır boyunca tarihi zenginlik hem bizi hem onları ilgilendiriyor. Sınır, şehirleri bölmüş, yaşamları bölmüş, yer altı ve yer üstü zenginlikleri bölmüş, aynı zamanda tarihi de bölmüş. Bizden taraftaki arkeolojik potansiyel onlardan tarafta devam ediyor.

Bu çalışmada bize başından sonuna kadar destek veren, ev sahipliği yapan Karkamış Kaymakamı Sayın Ferhat Sinanoğlu'na; Organizasyonda emeği geçen, aynı zamanda sunum yapan Gaziantep Üniversitesi Arkeoloji Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Rifat Ergeç ile sunumlarıyla katılan Doç. Dr. Turgut Zeyrek ve Harran Üniversitesinden Doç. Dr. Mehmet Önal'a; Gaziantep Müzesine, Müzede görevli Hititolog Hülya Kayaöz'e; Oturumu yönetmek için katılan Adıyaman Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mustafa Gündüz'e; Paneli izlemek için katılan GAP İdaresi yetkililerine;

Ayrıca emeği geçen herkese teşekkür ederiz.

Güneydoğu Anadolu, özellikle de Gaziantep için söylemek gerekirse, insanlığın kültürel anlamda ilk kez ortaya çıktığı "Bereketli Hilâl" içinde yer alan bu bölge, aynı zamanda Anadolu Plâtosu'nun sona erip Suriye Düzlikleri'nin başladığı doğu-batı hattı üzerinde uzanan

coğrafi bir sınırdır. İnsanlığın en eski kültür merkezleri bu hattın üzerinde veya hemen yakınındadır. Bugünkü Türkiye-Suriye ülke sınırı, aşağı yukarı bahsedilen bu hat üzerindedir. Sınırın hem kuzeyinde hem güneyinde sayısı tam olarak tespit edilememiş arkeolojik yerleşim yerleri olan höyükler ile başta Karkamış ve Cyrrhus gibi antik şehirler yer almaktadır.

Eski Karkamış'ın Akropolü ile yukarı şehir kısmı Türkiye'de, aşağı şehir kısmı ise Suriye'de kalmaktadır. Her iki bölüm de, Nehir, Demiryolu ve Köprüsü, Sınır ve Sınır Kapısı gibi stratejik unsurlardan dolayı birinci derecede hassas askeri bölgelerdir. Bundan dolayı, özellikle Türkiye sınırları içinde kalan yukarı şehir kesimine de tamamen kara mayınları döşenmiştir. Bu kesimde muhtemelen Suriye de buraya mayın döşemiştir.

Arkeolojik bakımdan çok önemli olan bu bölgede mayınsız arazi üzerindeki çalışmalar sonucunda, ören yerlerinin düzenlenerek turizme açılması, bilimde ve turizmde itibar seviyemizi yükseltmeye taşıyacaktır. Karkamış gibi, tüm dünyaca merak edilen bir ören yerinin ziyarete açılması, özellikle kültür turizmi bakımından büyük bir kazanım olacaktır. Hitit medeniyeti gibi sadece Anadolu coğrafyasına ait bir kültürün, dünyada başka benzeri olmayan bir sarayına ait taht salonunu orijinal malzemesiyle düzenleyip dünya turizmine açmanın, ülke tanıtımı ve maddi getirisi bakımından önemini herhalde turizm yatırımcıları ve plânlamacılar çok daha gerçekçi biçimde değerlendireceklerdir.

Mayın hattında Tel Halaf, Ra's al Ayn, Ceylanpinari ve Nusaybin Antik Kentleri bulunmaktadır.

Karkamış'ta, **elle mayın temizleme işi**, Nokta Yatırım İnş. Gıda Teks. Pet. San. Tic. Ltd. Şti. tarafından 1 Nisan 2010'da başlamış, 25 Ocak 2011'de tamamlanmıştır. Temizlenen alan: 663.800 metrekaaredir.

ETKİNLİK: 48 - DİYARBAKIR

Çocuk Yaş Evlilikler PANELİ

13 Mayıs 2011 - Kültür Sarayı Tiyatro Salonu

Katılımcılar:

- **Mine LÖK BEYAZ** (Oturum Başkanı) - Diyarbakır Mv. Adayı
- **Nihat ERI** - 22. Dönem Mardin Milletvekili
- **Zülfı TOMAN** - Diyarbakır Milli Eğitim Müdürü
- **Hıdır SARI** - Diyarbakır Sağlık Müdürü (V.)
- **Doç. Dr. Rüstem ERKAN** - Dicle Üniversitesi Sosyoloji Bölümü
- **Zeynep CANORUÇ** - Avukat (Diyarbakır Barosu)
- **Dilşah ÖZTÜRKMEN** - Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu



Çocuk yaş evliliklerde asıl sorun toplumsal meşruiyettir.

Erken yaş evliliği aslında dünya'nın her tarafında sıklıkla görülebilen bir evlilik çeşidi olmakla birlikte, az gelişmiş ülkelerle, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde toplumsal zemin bulduğu için daha da yaygın yaşanmaktadır.

Dünyada her gün, ruhsal ve bedensel gelişimini henüz tamamlamamış, haklarını bilmeyen binlerce kız çocuk evlendiriliyor.

Ülkemiz genelinde yapılan her dört evlilikten biri, bazı bölgelerde ise her üç evlilikten biri çocuk yaş evliliğidir. Etiyopya'da 15 yaşın altındaki 5 kızdan 1'i evlidir.

Geleneksel toplum yapımızda erken yaşta evlilikler sorun olarak görülmemiştir. Bu konudaki toplum anlayışı, bu tür evlilikleri normal ve meşru kabul etmiştir.

18 yaşın altındaki her evlilik erken evliliiktir.

Erken yaşta evlilikler, kadına karşı şiddetin bir şeklidir.

Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın önlenmesi Sözleşmesi (ÇEDAW); Çocuğun erken yaşta nişanlanması veya evlenmesini hiçbir şekilde yasal saymamakta ve evlenme asgari yaşının belirlenmesi ve evlenmelerin resmi sicile kaydının mecburi olması için yasama dâhil gerekli tüm önlemlerin alınmasını öngörmektedir.(1985)

Çocuk Hakları Sözleşmesine göre, 18 yaşına kadar olan her birey çocuk sayılmıştır.

Türk Medeni Kanununa göre, 17 yaşın altında evlilik olmaz.

Türk Ceza Kanununda, 15 yaşını doldurmuş bir çocuk gayri resmi olarak evlendirildiğinde, bu çocukla evlilik

gerçekleştiren eş, şikâyet edilmediği sürece cezalandırılmamaktadır. Burada şikâyet hakkı sadece mağdura tanınmıştır. Mağdurun şikâyeti yoksa kişi cezalandırılmayacaktır.

15 yaşını tamamlamamış çocuklara karşı her türlü cinsel istismar, cinsel istimrar suçu sayılır. Cinsel istismarda bulunan kişi 6 ile 15 ay hapis cezası alır.

Görülüyor ki ulusal hukuk sistemimizde, çocuk gelin tanımında çelişkiler mevcuttur. Medeni Kanuna göre 17 yaşını doldurmamış kızlar, Türk Ceza Kanununa göre 15 yaşını doldurmamış kızlar çocuk gelin sayılmaktadır. Bu durum erkek çocuklar için de geçerlidir.

2010'da referandumla kabul edilen son Anayasa değişikliği, kadın ve çocuk haklarını, hem Anayasal düzeyde koruma altına almış, hem de pozitif ayrımcılığın önünü açmıştır.

TBMM'de bu dönem ilk defa kurulan "Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu",erken yaş evliliği konusunu incelemek için bir alt komisyon kurmuş ve ulaştığı sonuçları bir raporla kamuoyu ile paylaşmıştır.





Bunca yasaya ve iyi niyetli çabaya rağmen, kadın ve çocuk hakları konusunda Türkiye uluslar arası arenada hala çok gerilerde durmakta ve sorunlu ülkeler arasında yer almaktadır.

Yapılan evlilikler yasal olmayan evliliklerdir. Yasal olmadığı için nüfus kayıtlarında sıkıntılar yaşanmaktadır. Yaşları dolduğunda kızlar zorlasalar da resmi nikâh yaptırıyorlar, üzerlerine kuma getiriliyor.

Erken Evliliğin Nedenleri

Erken evlilik; Sosyal ve ekonomik gerekçeler, gelenekler, görenekler ve dini inançların yanlış bilinmesi, eğitimsizlik, aile içi şiddet yoksulluk, toplum baskısı ve kullanılan dil, kültürümüzde var olan evlilik çeşitleri ve mülkiyet unsuru vs. gibi birçok nedenden kaynaklanabilir.

- Genelde kadınla ilişkilendirilen namus konusunda, insanlarımız aşırı derecede hassastırlar. Aileler bu konudaki sorumluluklarını, herhangi bir olumsuzluk yaşanmadan, kızlarını erken yaşta evlendirerek bir an önce üzerlerinden atmak isterler.
- Yapılan araştırmalar, çocukların erken yaşta evlendirilme sıklığı ile ailenin yoksulluğu arasında bir doğru orantının varlığını göstermiştir.
- Kız çocuklarının sosyalleşmesinde “iyi bir evlilik yapma” başta gelen değerlerdendir.
- Sorun, nasıl olsa gidici diye eğitimlerine gereken özeni göstermemek ve evliliğe gerçekten hazır olmadan erken yaşta evlendirmektir.
- Kırsal kesimlerde akraba evliliğinin öne çıkması. Mevcut malların bölünme riskini ortadan kaldırmak ve mal bütünlüğünü korumak için yapılmaktadır.
- Tecavüze uğrayan kız çocuklarının tecavüzcüsüyle veya başka birisiyle hemen evlendirilmesi, kaçma veya kaçırılma gibi durumlar erken evliliklere neden olmaktadır.
- Zorunlu göçün neden olduğu ekonomik ve kültürel

travma, erken yaşta evliliği arttıran etkenler arasındadır.

- Evlilik kararının aileler tarafından verildiği, berdel, beşik kertmesi, başlık parası evliliği, kan bedeli evliliği, kuma evliliği, levirat, sororat ve akraba evliliği biçimindeki evlilikler, erken yaşta evliliklere sebep olmaktadır.

Okuldan Mahrum Kızlar

Asıl olmaları gereken yer okul olduğu halde okula gidemeyen, kendini ve çevresini geliştiremeyen hayallerini gerçekleştiremeyen ve kendi ayakları üzerinde durabilme hakkından mahrum kalmış nice kız çocuklarımız vardır. Eğitimine devam edip bir öğretmen, bir doktor, sanatçı, sporcu, eğitimli bir anne, kendi ayakları üzerinde duran bir birey olabilecekken, kimi uygun olmayan işlerde çalıştırılıyor; kimi anne rolüne bürünüp küçük kardeşlerinin bakımı ve ev işlerini üstleniyor kimi ise çocuk sayılacak yaşta evlenerek hayallerine veda etmek zorunda bırakılıyor.

Diyarbakır’da okullara devamsız öğrenci sayısı çok fazladır. Devamsız öğrencilerin büyük bölümünü kız öğrenciler oluşturuyor. Devamsızlıklar Karacadağ, Hazro, Dicle taraflarında daha yoğundur.

Diyarbakır İlinde 64 çocuk erken evlilik veya nişanlılık nedeniyle okula gidememektedir (2011).

Çocuk Yaş Evliliklerde Sağlık Sorunları

Kız çocuklarının erken yaşta yapılan evlilikler nedeniyle çocuk yaşta kadın oldukları, hem çocuk hakları hem de kadının insan hakları açısından ülkemizde bir “çocuk gelinler” sorunudur.

Erken gebeliklerde anemi gelişmekte, bu da bebek gelişimine, zekâ gelişimine olumsuz etki yapmaktadır. Anne yeterli bilinç düzeyine sahip olmadığı için bebek ölümle-

ri olmaktadır.

Çocuk Annelerde Sağlık Sorunları

Vücut ağırlığının çocuk yaşta gebelik ve doğum stresini kaldıracak kadar olgunlaşmaması; Şişmanlık, vücut ağırlığında aşırı artış; Preeklampsi; Anemi; Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar; Baş-pelvis uyumsuzluğu; Ağır hemorajiler; Doğum sonrası sorunlar; Sık gebelik; Genel iyilik halinin bozulması; Anne ölümleri (2 ile 5 kat fazla).

Bebeklerde sağlık sorunları: Düşük doğum ağırlığı; Prematüre doğum; Ani bebek ölümü sendromu; Akut enfeksiyonlar; Kazalar; Bebek ölümleri.

Psikolojik Sorunlar: Sosyal izolasyon; Stres/depresyon; Madde kullanımı; Davranış bozuklukları; İstenmeyen gebelik.

İlk Evlilik Yaşı

Erken yaş evlilik bir yoksulluk sorunu değil, bir gelişmişlik sorunudur. Mesela, İstanbul'un Şişli'si ile Bingöl'ün bir ilçesi arasındaki gelişmişlik farkı 276 kat fazladır. Bölgeler ve ilçeler arasındaki gelişmişlik farkı bu kadar fazla ise doğu-batı arasındaki çelişkileri göz ardı etmemek gerekir. Erken evlilik toplumsal meşruiyet kazanmıştır. En önemli sebep budur.

Batıda çocuk merkezli aileler ortaya çıkmaya başladı. Güneydoğu'da ise devletin bütün çabalarına rağmen bu olamıyor. Burada yaşlılara yönelik değer verme ön planıdadır. Her şeye rağmen Bölgede erken evlilik konusunda önemli değişim olmaktadır. Diyarbakır genelinde erken evliliğin fazlaca görüldüğü kesimler Karacadağ civarı köyler, Hazro, Lice taraflarıdır.

2005 yılında yapılan bir araştırmada, bölgede kadınların %16,5'inin 16 yaş altında, %33,8'inin 17-19 yaşları arasında, %30,5'inin ise 20-22 yaşları arasında evlendiği ortaya çıkmıştır. 16 yaş altında evlilik oranı en yüksek olarak Şanlıurfa ilinde görülmektedir. Değişme eğilimi "Çocuklarınızın kaç yaşında evlenmesini istersiniz?" sorusu ile ortaya çıkmaktadır. Kızlarının 16 yaş altında evlenmesini isteyenlerin oranı %2,1'dir. En yüksek oran %42 ile 20-22 yaşları arasında çıkmaktadır. Bunu %30 ile 23-25 yaş aralığı takip etmektedir.

Yine 2010 yılı TÜİK rakamlarına göre kadınların ortalama evlenme yaşı Türkiye genelinde 23,3'tür. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ortalama evlenme yaşı ise 22,7'dir.

Ülkelerin gelişmişlik düzeyi düştükçe çocuk gelinlere daha yüksek oranlarda rastlanılmaktadır. 15-19 yaş aralığında kızlarda evlenme oranı Azerbaycan'da %12, Lübnan'da %13,2, Mısır'da %15,9, Peru'da %12,5, Şili'de %11,7, Arjantin'de %12,4'tür. Türkiye'deki oran ise %15,5 olarak tespit edilmiştir.

Bismil Saha Araştırması Sonuç Raporu:

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu'nun Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde yaptırdığı erken yaşta evlenenler araştırması, bölge gerçeğini gözler önüne serdi.

Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde 950'si erkek, bin 398'i kadın olmak üzere 2 bin 348 kişi üzerinde yapılan araştırmadan çıkan çarpıcı sonuçlar şöyledir:

Rapora göre evli kadınların yüzde 71,3'ü 18 ve altı yaşlarda evlenirken, yüzde 54,3'ü de ilk doğumunu bu yaşlarda yaptığını belirtti.

Çözüm önerileri

- *Devlet erken evlilik konusunda veri tabanı oluşturacak bilimsel bir çalışma yaparak 18 yaş altı tüm yaş gruplarındaki evlilikleri ortaya çıkartmalıdır.*
- *Cinsel İstismar konusunda halk bilinçlendirilmelidir.*
- *Yoksulluğun ortadan kaldırılması için, kaynak aktarılmalıdır.*
- *Toplum dini açıdan bilinçlendirilmelidir (dini nikâh-resmi nikâh çelişkisi, toplumsal sorunlara yol açan zararlı gelenekler).*
- *Eğitim düzeyi yükseltilmelidir (mecburi eğitim süresi 13 yıla çıkartılmalı).*
- *Erken evliliğin neden olduğu (hukuki, tıbbi, ekonomik, psikolojik) sorunlar konusunda, ebeveynler ve gençler bilinçlendirilmelidir. Normal ve meşru kabul edilen bu evliliklerin günümüz dünyasında kabul görmediği ve geçerli olan hukuk sistemimizde suç sayıldığı anlatılmalı, özellikle 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun "azmettirme" başlıklı 38 inci maddesi hususunda aileler bilinçlendirilmelidir.*
- *Kadınlar ekonomik ve sosyal yönden güçlendirilmelidir (meslek edindirme eğitimleri verilmesi, iş kurmak için gerekli destekler sağlanmalıdır).*
- *Evlilik için geçerli olan 17 yaş sınırı korunmalı ve ihlaller sıkı takip edilmelidir.*
- *Anne-çocuk sağlığı, üreme sağlığı, erken evliliklerin sakıncaları okulların müfredat programlarında yeterince yer almalıdır.*
- *Taraf olduğumuz ve Anayasanın 90'ncı maddesi gereği, üst hukukumuz olan, uluslar arası sözleşmelere uygun olacak şekilde kanunlarımızdaki çocuk tarihi için düzenleme yapılmalıdır.*

ETKİNLİK: 49 - KARACADAĞ / ŞANLIURFA

Karacadağ Göçer TOPLANTISI

14 Mayıs 2011 - Karacadağ Kayak Merkezi / Siverek

Katılımcılar:

- **Nuri OKUTAN** - Şanlıurfa Valisi
- **Mahmut HERSANLIOĞLU** - Siverek Kaymakamı
- **Nihat ERİ** - 22. Dönem Mardin Milletvekili
- **Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ** - Adıyaman Üniversitesi Rektörü
- **Prof. Dr. Mehmet Ali ÇULLU** - HRÜ Ziraat Fakültesi Dekanı
- **Prof. Dr. Öner ÇETİN** - Dicle Ün. Ziraat Fakültesi
- **Eyüp AĞAN** - Karacadağ göçer temsilcisi
- **Musa YEŞİLTAŞ** - Diyarbakır Beritanlılar Kooperatifi Başkanı
- **Seydi ALAK** - Karacadağ Eğriçayır Köyü Muhtarı



İzleyen Kurum-Kuruluşlar:

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, GAP İdaresi, Siverek İlçe Tarım Müdürlüğü, Siverek Sağlık Grup Başkanlığı, Siyasi temsilciler, Sivil Toplum Örgütleri, Yerel ve Ulusal Basın Kuruluşları ve Mersin'den gelen İZDER.

(Not: Bu çalışmanın detay bilgileri 'Göçer Çalıştayı' kitabımızda yer almıştır.)

Bu çalışma, Şanlıurfa-Siverek Yöresindeki Karacadağ'ın zirvesinde gerçekleştirmiş olduğumuz 2. Göçer Sorunları Toplantımızdır.

İlk toplantımızı 17 Eylül 2010 tarihinde yine bu zirvede, panel için kurulan bir kıl çadırın altında yapmıştık. Açık, güneşli, güler yüzlü bir havaydı o zamanki.

İkinci toplantımız ise 14 Mayıs 2011 günü, bir gülen, bir ağlayan, kararsız bir havanın parçalı bulutlu, yağmurlu-güneşli, soğuk, yazı karşılyorken kış gibi hissedilen bir atmosferinde gerçekleşti. Hava şartlarının olumsuzluğu-

na bakınca toplantıyı ertelemek gerektiğini düşünseniz de bunu yapmak mümkün değil maalesef. Aylar öncesinden organize etmeye başlanılmış, geniş bir çerçevede davetli katılımcı beklenen bir toplantı, son gün son dakikada iptal edilemiyor. Eldeki imkânları değerlendirerek çözüm aramak gerekiyor. Bizim elimizdeki imkânlar da, yaklaşık 1900 metre rakımlı bu zirvedeki 'Kayak Merkezi Kafeteryası' olarak bilinen küçük bir tahta yapı idi.

Toplantı günümüzün sabahında çok yağmur yağmıştı Karacadağ'a. Beni sabahtan arayan Karacadağlılar, toplantıyı yapmanın zor olacağını söylediler. Yerler çok çamur olduğu için toplantı çadırını kuramamışlardı. Eldeki diğer seçenek olan, ahşap kulübe, toplantı için düzenlendi, hazır duruma getirildi. Kulübenin tam ortasındaki kuzine soba, kapalı, yağışlı, hava sıcaklığının 5-6 derece olduğu bu zirvede çok işe yaradı. Sobanın etrafına dizilen konuklar, sanki burada bir sorun dinleme toplantısı değil de, hoşça vakit geçirme amacıyla buluşmuş gibiydiler. Kısacası biraz sonra başlayacak olan yorucu bir ortamın, başlangıçtaki hoş görüntüleri idi bunlar. Samimi, ilgili, dost bir ortam.





Katılımcı ve izleyiciler bir bir gelmeye başladılar. Şanlıurfa Valisi Nuri Okutan, Siverek Kaymakamı Mahmut Hershanoğlu oradaydı. Bayındırlık Bakanlığı Bakanlık yetkilileri ve Şanlıurfa İl Müdürlüğü düzeyinde, Devlet Bakanı Faruk Çelik Danışmanı ile katılım sağladı. Mardin Milletvekili Nihat Eri, beraberindeki kalabalık bir grupla, Adıyaman Üniversitesi Rektörü Mustafa Gündüz, eşi ve misafirleriyle oradaydı. Harran ve Dicle Üniversiteleri Ziraat Fakülteleri ile GAP İdaresi temsilcileri, Siverek İlçesi Tarım ve Sağlık Birimleri, Akademisyenler, yazarlar, Diyarbakır Beritanlılar Kooperatifi, Mersinden bu toplantı için gelen İZDER (Seçilmiş ve Atanmışları İzleme Derneği), Türkiye Gençlik Konseyi, Göçerler, Muhtarlar, diğer Sivil Toplum Örgütleri ve kalabalık bir basın grubu, toplantıyı oluşturan kişi ve kesimlerdi.

Hava ve iklim şartlarına çok da hazırlıklı gitmediğimiz Karacadağ'da, o gün üşümekten titreyerek gerçekleştirmiş olduğumuz toplantının göçerler adına son derece faydalı olduğunu düşünüyorum. Bu tür çalışmalarda, biz sivil toplum örgütleri, sorunu teşhis ederler, çözümü isterler. Çözümü gerçekleştirecek olan ise devlettir ya da ilgili mercilerdir. Devlet o gün Valisi, Kaymakamı, Bakanlık temsilcileri ile oradaydı. Sorunları dinlemek ve çözüme yönelmek için orada olduklarına inancımız tamdır. Dağ başında yapılmış bu iki toplantımızdan sonra, ileri bir tarihte, il veya ilçede düzenleyebileceğimiz bir salon toplantısında, ne gibi çözümler üretildiği, yine çözüm üreten makamlar tarafından anlatılabilir.





Karacadağ'daki ilk toplantımızda hem bilim adamları, hem de göçerler konuşmuştu. Bu ikinci toplantımızda farklı bir yöntem düştük. Önce göçerlere, sorunun sahiplerine söz verdik, sorunlarını kendi ağzlarından dinledik. Çözüm mercii olarak ise Vali Okutan detaylı bir konuşma yaptı, sorunların çözümü yönünde neler yapılabileceğini, onlara nasıl yardımcı olabileceğini anlattı.

Göçer toplantılarımızı sadece Karacadağ'da değil, geçtiğimiz yıl Siirt'te de yapmıştık. Dolayısıyla göçer sorunlarının aşağı-yukarı ortak olduğunu biliyoruz. Bu vesileyle, bu ikinci Karacadağ toplantımıza tüm Bölge göçerlerini çağırmaya çalıştık. Ulaştığımız kadarıyla Siirt, Batman, Diyarbakır, Şanlıurfa, Gaziantep Göçer kuruluşlarıyla irtibat kurduk. Hepsi de memnuniyetle katılmayı kabul ettiler. Ancak son andaki bazı talihsizlikler nedeniyle bazı katılımcılar maalesef toplantıda olamadılar.

ETKİNLİK: 50 - ANKARA

Türkiye’de Kadının İşgücüne

Katılımı ÇALIŞTAYI-II

22 Eylül 2011 - Gazi Üniversitesi

Rektörlük Binası Salonu

Katılım Grupları

Kamu Kurumları:

- **Aslıhan MOĞULKOÇ** (Çalışma ve SGB)
- **Gamze MALATYALI** (DPT)
- **Sinem ÇAPAR** (DPT)
- **Selin DÜNDAR** (GAP İdaresi)

Üniversiteler:

- **Prof. Dr. Mine TEKELİ** (Gazi)
- **Yrd. Doç. Dr. Belma TOKUROĞLU** (Gazi)
- **Ramazan DOĞRU** (Gazi)
- **Ezgi TÜRKÇELİK** (Başkent)
- **Yrd. Doç. Dr. Gökşen ARAS** (Atılım)
- **Yrd. Doç. Dr. M. Murat YÜCEŞAHİN** (AÜDTCF)
- **Beyhan YENİ** (AÜSBF)

Siyasi Partiler:

- **Selva ÇAM** (AKP)
- **Zühal SAMLI** (CHP)
- **Müzeyyen OKUR** (DSP)
- **Refika GÜNDÜZ** (MHP)
- **Mualla KORKMAZ** (TP)
- **Şule DEMİRKALE** (BBP)
- **Ayşegül Dalkır KAHVECİ** (DP)

Sivil Toplum:

- **Dicle EROĞUL** (CKD)
- **Abdul METİN** (Mikro Kredi)
- **Esat AKGÜL** (Mikro Kredi)
- **Devrim EROL** (Kagider)
- **Emine BİLGİN** (Angikad)
- **Şeyda KOÇER** (Dünya Bankası)

Gönüllüler:

- **Filiz POYRAZ** (Avukat)
- **Dr. Gaye BALI** (Eğitim Uzmanı)
- **Serpil ERTEKİN** (Öğretmen)
- **Sadberk DAŞAR** (Avukat)
- **Dilek VOLKAN** (MKV)

Moderatörler:

- **Prof. Dr. Mustafa TAN**
- **Yrd. Doç. Dr. Seher Nur SÜLKÜ**
- **Taylan BALI**
- **Mehmet GÜNiŞİK**



Türkiye’de Kadının işgücüne katılımı Çalıştaylarımızın ilkinin 3 Mart 2011 tarihinde Gazi Üniversitesi’nde yapmıştık. Oradan çıkan bir sonuçla, bu çalışmaların, 3-4 ay gibi periyodik aralarla devam ettirilmesi kararı alınmıştı. İkinci çalıştayın yapılabilmesi için seçim süreci ve Yaz Mevsiminin geçmesi beklendi. 22 Eylül 2011 tarihinde, yine Gazi Üniversitesinde gerçekleştirilen çalıştayla, son 30 yılda giderek olumsuz bir seyir izleyen, ‘Kadının işgücüne katılımı’, çeşitli kurumların temsilcilerinin bir araya gelmesiyle, tekrar tartışılmış olup, raporu ilgili makamlara sunulmuştur.

İlk çalıştayda, gruplara verilen sorular çerçevesinde sorunlar dile getirilmiş, çözümler aranmıştı. İkinci çalıştayda ise gruplar, belli konular etrafında fikir üretmişlerdir. Toplam 4 masadan oluşan grupların konuları Kamu Kurumları, Özel Sektör, Yardımcı Hizmetler olarak belirlenmiş, ayrıca istihdam-eğitim ilişkisi ele alınmıştır.

Çalışmanın sonuç raporu bir öncekiyle benzer olması vesilesiyle tekrar verilmemiştir.



ETKİNLİK: 51 - ANKARA

Göçerlerin Sorunları ve Yarı Yerleşik İskânları ÇALIŞTAYI

7 Ekim 2011 - TOBB İkiz Kuleler

Katılımcılar:

Not: Bu çalışmanın detayı 'Göçer Çalıştayı' kitabımızı oluşturduğundan burada özet rapor verilmemiştir.

- | | |
|------------------------------------|---|
| • Metin TÜRKER | - Tarım Bakanlığı (Toprak Reformu Gen. Md. Yrd.) |
| • İbrahim KUZU | - Kalkınma Bakanlığı (Yerel ve Kırsal Kalkın. D. Bşk.) |
| • Özcan TÜRKÖĞLU | - Kalkınma Bakanlığı (Planlama Uzmanı) |
| • M. Ali NAKİBOĞLU | - Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (Devlet Eliyle İskân Şb. Md.) |
| • Yurdağül SALTİK | - Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (Ziraat Mühendisi) |
| • Sadettin SABAZ | - Milli Eğitim Bakanlığı (Müsteşar Yardımcısı) |
| • İbrahim AKIN | - Çalışma Bakanlığı (Dezavantajlı Gruplar Dairesi) |
| • Hasan ÖZABA | - Maliye Bakanlığı (Bütçe Gen. Md.lüğü, Daire Bşk) |
| • Mehmet Can HALLAÇ | - Urfa Valiliği (Urfa Çev. Ve Şehir. Müd.) |
| • Mahmut HERSANLIOĞLU | - Siverek Kaymakamı |
| • İlker Özerk ÖZCAN | - Ceylanpınar Kaymakamı |
| • A. Mekin TÜZÜN | - GAP BKİ (Başkan Danışmanı) |
| • Serap UZER | - GAP BKİ (Koordinatör) |
| • İhsan ASLAN | - (TİGEM, Emlak ve İşt. D. Bşk.) |
| • Dr. Kemal YAZGAN | - Harran Ün. Ziraat Fakültesi |
| • Yrd. Doç. Dr. Songül AKIN | - Dicle Ün. Ziraat Fakültesi |
| • Dr. Abdulkerim GÖK | - 24. Dönem Şanlıurfa Milletvekili |
| • Nihat ERİ | - 22. Dönem Mardin Milletvekili |
| • Öner ERGENÇ | - 22. Dönem Siirt Milletvekili |
| • Nuri OKUTAN | - Vali (Urfa Eski Valisi) |
| • Halil İŞİK | - Vali (Adıyaman Eski Valisi) |
| • Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ | - Çukurova Ün. (Adıyaman Ün. Eski Rek.) |
| • Sadberk DAŞAR | - Güneydoğum Derneği |
| • Veysi SAYIN | - Güneydoğum Derneği |
| • Rıdvan SÖYLEMEZ | - Türkiye Gençlik Konseyi |
| • Musa YEŞİLTAŞ | - Beritan Kooperatifi Başkanı |
| • Eyüp AĞAN | - Karacadağ Göçeri |



Şanlıurfa'da, Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile birlikte, birkaç kez yapmış olduğumuz, GAP'ta hayvancılık sorunları konulu çalışmalarımıza göçerleri de dahil etmiştik. Onlarla tanışıklığımız bu şekilde başladı. Bir süre sonra, bizi, sorunlarının çözüm mercii gibi algılamaya başladılar ve kendi mekânlarına giderek onların yaşantılarını görmemizi istediler.

Bu arada gerek Şanlıurfa'da gerekse Siirt'te yaptığımız salon panelleriyle, göçerlerin sorunlarını işledik, çözüm önerileri üzerinde durduk. Şehirden şehre bu çalışmalar için uzanırken kendimizi göç yollarının içinde, göçer kabilelerinin arasında bulduk. Genel anlamda sorunlar ortak olsa da aşiretten aşirete, yöreden yöreye ya da göçer-

den göçere bazı farklılıklar içermektedir. Örneğin kimisi yarı yerleşik yaşam derken kimisi tam yerleşik hayatı düşünmektedir.

İlk olarak 17 Eylül 2010 tarihinde, kıl çadırda panel yapma fikriyle uzandık Şanlıurfa'dan Karacadağ'ın zirvesine.

Kitaplardaki kadarıyla dağarcığımızda yer alan ve zamanla puslanan bilgiler, merak, araştırma ve çalışmalarla, kitap yazabilecek kadar genişleyebiliyor. Mardin-Diyarbakır-Şanlıurfa üçgeninde yer alan Karacadağ, her üç ile de ayrı bir yamacıyla dahil olmuş.

Bu dağa epeyce aşındım ben aslında. Batman'da görev

yapıyorken, memleketim Tarsus'a gidiş-dönüşlerimde bu dağdan geçerdi yolum. Ama kocaman kocaman volkanik taşlarla dolu bu dağın bu kadar muhteşem bir üretim potansiyeli olduğunun farkında değildim.

Kıl çadır paneli oldukça ilginçti ve çok ses getirmişti. Bu çalışmadan hoşnut kalan göçerler bizi mekânlarına tekrar tekrar davet ettiler.

İkinci kez 14 Mayıs 2011 tarihinde, Karacadağ'a gittiğimizde, mevsim artık yaz sayılmasına rağmen soğuk ve yağışlı bir hava vardı. Yerlerin çamur olması ve havanın soğuk, rüzgârın sert esmesi nedeniyle, Karacadağ Kayak Merkezinde bulunan kulübede toplandık. Çok sayıda insanın ayakta ve izdiham halinde toplandığı o kulübede, ortamdaki Devlet yetkilileriyle birlikte göçerleri dinledik, sorunlarını bir kez daha derledik.

Şimdi sıra bu sorunları ilgili makamlara taşımak, çözümü yönünde demokratik baskı uygulamaktaydı. Gerçi daha önceki her iki toplantının sonuç raporlarını da ilgili makamlara sunmuştuk ama hemen netice alınacak gibi gözüküyordu. Dolayısıyla Ankara'da, bir göçer çalıştayını yapmayı planladık.

7 Ekim 2011 günü, Ankara'da, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin ev sahipliğinde bir "Göçer Çalıştayı" düzenledik. Son derece yoğun bir ilgiyle izlenen ve belirlenen sü-

reye sığdırılamayan bir oturumda gerçekleşen çalıştayı oldukça verimli olduğuna inanıyoruz.

İlgili Bakanlıklar, Kamu Kurumları, Sivil Toplum Örgütleri, göçerler ve gönüllü kişilerin katılımcı olduğu çalıştayı, göçerlerle ilgili yaptığımız çalışmaların sonuncusu olması, bundan sonrasında devletin bu sorunun çözümü yolunda mesafe alması dileğiyle, bugüne kadar bu çalışmalarda emeği ve desteği olan herkes ve her kesime teşekkür ediyoruz.



ETKİNLİK: 52 - BATMAN

Çocuğun Geleceğinde Aile ve Devletin Rolü PANELİ 19 Ekim 2011 - Kültür Merkezi Konferans Salonu

Katılımcılar:

- **Nihat ERİ** (Oturum Başkanı) - 22. Dönem Mardin Milletvekili
- **Öner ERGENÇ** - 22. Dönem Siirt Mv. ve Sokak Çocukları Kom. Bşk.
- **Bilal YALÇIN** - Batman Emniyeti Çocuk Şube Müdürü
- **Öğ. Gör. Erdal ÇETİN** - Batman Üniversitesi
- **Muzaffer BAĞ** - İşadamı
- **Adem EKMEK** - Türkiye Gençlik Konseyi
- **Şükran ALTUN** - ÇATOM Yöneticisi
- **Suzan YILDIRIM**
- **Naime KAPLANOĞLU**



Batman'da Sokak Çocuklarına Sahip Çıkmak İsteyen Sesler

Üç yıl önce (Ekim 2009), Batman'da, 'Sokak Çocukları' adıyla bir panel yapmıştık. Ekim 2011 ayı içerisinde ikinci kez benzer içerikli bir panel düşündük ancak bu defa taş atan çocukları ağırlıklı olarak işlemek istedik. Emniyetin yaklaşımı, taş atan çocukların aslında sokaktaki çocukla kıyaslandığında önemli bir oran olmadığı, asıl sorunun sokak çocukları olduğu yönünde olunca, sokak çocukları ağırlıklı olacak şekilde kurguladık panelimizi. Bu defa daha sıcak bir yaklaşım olsun düşüncesiyle "çocuğun geleceğinde aile ve devletin rolü" dedik panel başlığına. Elbette ki durup dururken sokak çocuğu olmuyorlar onlar. Gerek aile gerekse devlet, çocuğun geleceğini belirlerken üzerine düşeni tam anlamıyla yerine getiremeyince sokaklar alıveriyor o çocukları.

Çocuğun geleceğinde aile ve devletin rolü konulu panelimizi iki ayrı bölümde gerçekleştirdik. Önce Eğitim çevrelerinin, Emniyet'in tespit ve önerilerinin anlatılmasına yer verdik. Sahipsiz çocuklara sahip çıkan İşadamlarının projelerini dinledik. Sonra da, sokak çocuklarını kazanım yönünde, Batmanlı anneleri, gönüllü STK liderlerini dinledik. Onlar, sokak çocuklarıyla ilgili yapılabilecek her türlü projede gönüllü olarak yer alabileceklerini ısrarla vurguladılar.

Anneler olarak Batman'da bir inisiyatif kurabileceklerini, kampanya ve projelerde görev alabileceklerini, bu iş için yürekleri güzel insanları bir araya getirerek bu işin altın-

dan kalkabileceklerini söyleyen bu konuşmacıların önerileri üzerinde durulması gerekir. Bu çalışmadan çıkarılan en önemli not, en önemli kazanım budur. "Mesela doğum günlerini kutlayabiliriz, gönüllerine girebiliriz, bunun için bir araya gelmek lazım, onlar tehlike değil, tehlikedeler aslında" diyen Batmanlı sakinler için öncülük edecek bir kurum gerekiyor. Bu kurum Toplum Destekli Emniyet birimleri olabilir, Valilik olabilir, Sivil Toplum Örgütleri olabilir, İşadamları olabilir. Ama mutlaka olmalıdır. Batman'da hazır bu potansiyeli yakalamışken en azından denemeye değer.

Bireysel olarak bir şeyler yapabilmek adına, kendi yanında uğraşlar veren İşadamı Muzaffer Bağ, yaptıklarıyla takdir toplamaktadır. Sokakta çalışarak bugünlere geldiğini söyleyen işadamı Bağ, kimsesiz çocukların barındırıldığı üç ev sağlamış. Şefkat evleri denilen bu evlerde vardiya usulü çalışan kadınlar, yaşları 5-6 civarı olan çocukların bakımından sorumlularmış. "Bu evlerde her çocuğun bir hikâyesi var, orada ciddi travmalar yaşanıyor" diyerek anlattığı şefkat evlerine, nasıl sevgi ve şefkat vermeye çalıştığını söylerken salondaki kalabalığı duygusal hüzne boğuyor.

Sahipsiz, kimsesiz, sokakta kalmaya aday çocuklara, açtığı şefkat evlerinde ekonomik ve sosyal anlamda olabildiğince katkı sağlamaya çalışan Muzaffer Bağ'ın bu örnek çalışması yaygınlaştırılmalıdır. Muzaffer Bağ gibi işadamları, "biz de varız, her türlü proje ve kampanyada görev almak isteriz" diyen Batmanlı annelere öncülük etmelidir.



Batman'da, sokak çocukları için gönüllü çalışmak isteyen anneleri bir araya getirebilmek, onların potansiyelinden faydalanabilmek adına mutlaka bir organizasyon gerekmektedir. Bu organizasyonun sağlanması adına Güneydoğum Derneği olarak üzerimize düşeni yapmaya çalışacağız.

Çocuk dünyanın en kıymetli varlığıdır. Ama sonradan çevre, anne-baba çocuğu yavaş yavaş olumsuzlukların, kirlenmenin içine çekiyor. Evini barkını kaybetmiş, 24 saat sokakta yaşayan çocuk sokak çocuğudur.

Türkiye'de ve dünyada evini barkını kaybetmiş, sokağa mahkum olmuş yüzlerce, binlerce çocuk var. Sokakta çalışan çocuklar da tehlikeye maruz kalıyor.

Baba elektrik mühendisi, anne üniversite hocası, çocuk madde bağımlısı, sebebi anne-baba sevgisinden yoksun olmasıdır. Anne-babanın sevgisini gösterebilmesi önemlidir. Sevgi her şeyin anahtarıdır. Sokakta simit satan çocuk sokağın güvenli olmadığını söyleyebiliyor. İçki, sigara ve uyuşturucuya alıştığını söyleyebiliyor.

Güneydoğudan batıya gelen sokak çocukları, iller bazında Diyarbakır, Batman, Siirt, Mardin şeklinde sıralanmaktadır.

Çocuk; yoksulluk, ailenin eğitimsizliği, aile içi şiddet, sevgisizlik ve ilgisizlik gibi nedenlerle sokağa çıkmaktadır.

Batman'da Suça Sürüklenen Çocuklarla İlgili Analizler

Son 3 yılda suça sürüklenen çocuk oranlarına baktığımızda 2009 sonrası %30'luk bir artış göze çarpmaktadır.

Ancak suça sürüklenen çocuk sayısı ters orantılı olarak tutuklama sayıları azalmaktadır. Bu konuda da son dönemde çıkan yasaların etkisi muhakkak olmuştur. Bununla beraber tutuklamanın bir ceza değil, istisnai bir önleyici tedbir olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

Suçların dağılıma baktığımızda hırsızlık suçunda belirgin bir artış göze çarpmaktadır. Yaygın kanaate göre ekonomik nedenler bunu tetiklemektedir. Halbuki kanaatimizce ekonomik nedenlerin tek başına hırsızlık suçunun motivasyonu olması mümkün görülmemektedir. TÜİK verilerine göre kişi başına gelirin en düşük olduğu bölge Doğu Karadeniz bölgesidir. Eğer ekonomik nedenler tek başına sebep olsaydı en çok hırsızlık suçu bu bölgede görülmeliydi. Ekonomik nedenlerin yanı sıra maddi ihtiyaç algısı, suç unsuruna kolay ulaşım, moral değerlerin azlığı, hatta bazı dar çevrelerde büyüklerin çocukları hır-

sızlık suçunda istihdam etmesi bu suçta önemli bileşenler arasındadır.

Şahsa karşı işlenen suçlarda da 2009 sonrası yaklaşık %30 artış gözlemlenmektedir. Bu tür fiiller içinde en yoğunu kavga, ikincisi de kesici aletle yaralama suçudur. Yine alanda bu suça sürüklenen çocuklarla ve aileleriyle yapılan yüz yüze görüşmelerde birlikte şiddetten uzak yaşam kültürünün yeteri kadar gelişmediği, anlaşmazlıkların şiddet kullanarak çözüleceği kanaatinin hâkim olduğu gözlemlenmiştir.

Diğer bir sorun da şehir genelinde, özellikle gençler arasında çakı/bıçak taşıma alışkanlığının var olmasıdır. Tartışma/kavga durumunda karşısındakine zarar vermek isteyen genç kolaylıkla çakı/bıçağına ulaşmakta ve bunu kullanmaktadır. Bu da çoğunlukla istenmeyen ve trajik sonuçlar doğurmaktadır.

2010 ve 2011 suç oranları birbirine oldukça yakın olup herhangi belirgin bir artış gözlenmemiştir. Uyuşturucu suçlarında ise 2010'dan 2011'e düşüş gerçekleşmiştir. Son iki yıldaki artış ivmesinin duraklamasının en önemli sebeplerinden birisinin de "güvenli eğitim güvenli okullar projesi" kapsamında okul polisliği uygulamasının yerleşmiş olması olduğu düşünülmektedir. Ayrıca Batman Emniyet Müdürlüğü'nün ilgili birimleri tarafından başta madde bağımlılığı olmak üzere okullarda bilgilendirici seminerler düzenlenmektedir.

Suçta önemli bir olgu da suçun tekrar etmesidir. 2011 yılı ekim ayına kadar Emniyet Çocuk Şubesine 661 suça sürüklenen çocuk intikal etmiş, bunlardan 70 tanesi 2 defa, 16'sı 3 defa, 10 tanesi 4 defa suç şüphesiyle emniyete intikal etmiştir. 7, 8 hatta 12 defa suç şüphesiyle polise intikal eden çocuk bulunmaktadır.

Trafikte cam silen çocuklarla ilgili olarak da öncelikle kendileri ile sonra da aileleri ile yüz yüze görüşmek suretiyle yaptıkları eylemin öncelikle kendi can güvenlikleri açısından tehlikeli olduğu anlatılmış, aynı zamanda trafikte seyreden araç ve sürücüleri için de tehlike oluşturdukları anlatılmıştır. Fiillerinde ısrar edenlere de idari ceza kesilmiştir. Sonuç olarak da şehrimizde cam silen çocuklar yok denecek kadar azalmıştır.

Çocukların Mutlu Geleceği İçin Umut Yıldızı projesi kapsamında suça sürüklenen çocuklarla sosyal hizmetler tarafından görüşme yapılmış, durumu uygun değerlendirilenler meslek edindirme kurslarına alınmış, kursu bitirenlerden 21 tanesi işe yerleştirilmiştir. Kurs süresince de Elazığ Sivrice Polis Eğitim ve Dinlenme kampında kendilerine tatil imkânı tanınmıştır.



ETKİNLİK: 53 - SİİRT

Kalkınmada Kadının Bireysel ve Toplumsal Rolü PANELİ 20 Ekim 2011 - Siirt Üniversitesi Konferans Salonu

Katılımcılar:

- **Musa ÇOLAK** - Siirt Valisi
- **Prof. Dr. Recep ZİYADANOĞULLARI** - (Oturum Başkanı) Siirt Ün. Rektörü
- **Öner ERGENÇ** - 22. Dönem Siirt Milletvekili
- **Nihat ERİ** - 22. Dönem Mardin Milletvekili
- **Esra ÖMÜR** - Siirt Üniversitesi Öğr. Gör.
- **Rıdvan SÖYLEMEZ** - Türkiye Gençlik Konseyi



Kadın ve kalkınma

Arabistan'da kız çocukları diri diri toprağa gömülürdü. O dönemin Roma-Bizans kültüründe de kadın bir köle gibi kullanılırdı. Fars kültüründe de kadının bir değeri yoktur.

İnsanın eğitimi ele alınırken kadınlarımız eğitimin dışına itildi. Avrupa kadının eğitimine de önem verdiği için gelişti. Kadın evde çocuğu yetiştiren ilk eğitmandir. Kendisi cahil olan bir kadın çocuğu nasıl eğitsin. Eğitimsiz bir kadının, toplumun kalkınmasında, gelişmesinde çok fazla bir etkisi yoktur.

Kalkınma ekonomik, sosyal, kültürel açıdan gelişmişliktir. Türkiye bu yılki İnsani Kalkınma Endeksi'nde (HDI) 169 ülke arasında 83. sırada yer aldı. Listenin başında Norveç, Avustralya ve Yeni Zelanda, sonundaysa Zimbabve, Kongo ve Nijer bulunuyor.

Kadının eğitim seviyesi arttıkça istihdama katılım oranı artmaktadır. Ayrıca kadın istihdam oranı %5 artığında ülke yoksulluğunun %15 azaldığı görülmektedir. Bunda en önemli etken çalışan kadının gelirini ailesi için harcaması ve sağlık ve eğitime bu sayede daha çok kaynak aktarılmasıdır. Dolayısıyla kadının eğitimi, kadının işgücüne katılımını artırmada etkiye olduğu kadar ülkenin gelişiminde de anahtar faktördür.

Dünya nüfusunun yarısını (% 49.7) kadınlar oluşturmaktadırlar. Fakat çeşitli nedenlerle kadınlar iş gücünde çok düşük oranlarda temsil edilmektedirler. Kadınların iş gücüne katılımlarının artırılması sürdürülebilir kalkınmanın temel unsurlarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle farklı ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de çeşitli politikalar uygulanarak kadın istihdamı teşvik edilmektedir. Kadınların iş gücüne katılma oranı 1990'da % 34 civarındayken, 2002 yılında % 27'e, 2004 yılında da % 25'e düşmüştür.

Dünyada toplam iş gücünün % 40'ını kadınlar oluşturmaktadır. Afrika ülkelerinde bile kadınların iş gücüne katılım oranları Türkiye'den fazladır. BM verilerine göre Türkiye, kadın iş gücü istihdamı açısından 116 ülke arasında 98'inci ülke olarak çok alt sıralarda yer almaktadır. Avrupa Birliği ülkelerinde kendi işinin sahibi olan kadınların oranı % 16-40 arasında değişirken, bu oran Türkiye'de % 4'tür.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilenlerin %34 ü kadın, %66 sı erkektir. Buna karşılık; kanun yapıcılar, üst düzey yöneticiler ve müdürler arasında kadınların oranı %10 dur.



ETKİNLİK: 54 - DİYARBAKIR

Çocuğun Geleceğinde Aile ve Devletin Rolü PANELİ 21 Ekim 2011 - Cahit Sıtkı Tarancı Kültür Merkezi Konferans Salonu

Katılımcılar:

- **Mine LÖK BEYAZ** - Diyarbakır Milletvekili
- **Nihat ERİ** - (Oturum Başkanı) 22. Dönem Mardin Milletvekili
- **Öner ERGENÇ** - 22. Dönem Siirt Mv. ve Sokak Çocukları Kom. Bşk.
- **İsmail GÜNEŞ** - Diyarbakır Emniyeti Çocuk Şube Müdürü
- **Doç. Dr. Mikail SÖYLEMEZ** - Dicle Üniversitesi Eğitim Fak.
- **Zeynep CANORUÇ** - Avukat, Diyarbakır Barosu
- **Rıdvan SÖYLEMEZ** - Türkiye Gençlik Konseyi



Diyarbakır'da Suça Sürüklenen Çocuklarla İlgili Analizler

Çocuklarımızın günümüzde yaşamış olduğu en önemli sorun; bizatihi kendilerinin bir sorun olarak görülmesidir. Bunun ötesinde eğer çocuklarımızın karşı karşıya olduğu sorunları ve bunlardan kaynaklanan psiko-sosyal problemlere doğru teşhis koyabilmenin yolu onları anlamaktan geçmektedir. Çocuklarımızın özellikle Diyarbakır ilinde yaşamış oldukları belli başlı sorunlarını başlıklar altında sıralayacak olursak:

- Suça Sürüklenme Sorunu,
- Mağdur-Travma Sorunu,
- Cinsiyet Sorunu,
- Aile İçi Şiddet Sorunu,
- Eğitim Sorunu,
- Korunma Sorunu,
- Çalışma (Çalıştırılma) Sorunu
- Madde Kullanımı Sorunudur.

Çocuklarımızın etraflarında cereyaneden kriminal hadiselerin farkında olması, onların eğitim çağında bilinçlenmeleri ve dolayısı ile almış oldukları eğitim müfredatına suç, çocuk suçluluğu gibi farkındalık oluşturacak hususların işlenmesi ile mümkün olacaktır. İfade etmeye çalıştığımız husus Mustafa Kemal ATATÜRK tarafından 1922 yılında işaret edilmiştir: *'Yetiyecek çocuklarımızı ve gençlerimize, görecekleri tahsilin hududu ne olursa olsun, en evvel, her şeyden evvel Türkiye'nin istikbaline, kendi benliğine, millî ananelerine düşman olan bütün unsurlarla mücadele etmek lüzumu öğretilmelidir.'*

Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü, Çocuk Şube Müdürlüğü olarak yapılan saha çalışmasının sonuçları: Bu çalışmadan yola çıkarak aşağıdaki genellemelere ulaşılabilmektedir.

Tespitler

Bir genelleme yapacak olursak Suça Sürüklenen Çocukların yaklaşık %70'i 16-18 yaş grubu çocuklardan oluşmaktadır. Bu veriden yola çıkacak olursak; Suç sayısının azaltılması veya başka bir ifade ile suça mücadele etmek istiyorsak 16-18 yaş grubuna uygun tedbirler alınmasında fayda bulunmaktadır. Bu şekilde suçları %70 oranında düşürmek mümkündür.

Diyarbakır'da okula giden çocuk sayısının çok fazla olması nedeni ile (460.000) gerek çocuklarımızın bilinçlendirilmesi, risk altında kalmalarının önlenmesi gerekse suça mücadele adına güçlendirilmesi gereken hususlar;

- Sosyal Hizmet uzmanı sayısının artırılması,
- Çocuk başına düşen güvenlik görevlisi sayısının artırılması,
- Gençlik merkezlerinin sayısının artırılması,
- Okul ve derslik sayısının artırılması,
- Tam gün eğitimin oluşturulması,
- Spor, oyun alanlarının artırılması,
- İşsizlik oranının düşürülmesi,
- 1990'dan sonra şehrin çok yoğun bir göçe tabi olması nedeni ile göçün durdurulması şeklinde sıralanabilir.

Yukarıda bahsedilen saha çalışmalarında çocuklarımızın suça sürüklenmelerindeki ana hususları maddeler halinde sıralamak gerekir ise:

- Çocukların ailelerindeki kişi sayısının ortalama 8,2 olduğu görülmektedir.
- Çocukların ailelerinin %45'i 850-1000 TL gelire sahiptir.
- Çocukların ailelerinin %80'i göç ile şehir merkezine geldiği görülmektedir.



- S.S.Çocukların babalarının %31'i, annelerinin %89'u okuma-yazma bilmemektedir.
- Suça sürüklenmiş çocukların %43'ü aile içi şiddete maruz kalmaktadır.
- S.S.Çocukların %60'ı çeşitli nedenlerden dolayı okula devam etmemektedir.
- Çocukların %56'sı zararlı madde kullanmaktadır.
- Suça sürüklenen çocukların %74'ü gelecekte umutlu olduğunu belirtmiştir.

Çocuk suçluluğundaki temel yaklaşım, koruyucu, tekrar normal sosyal davranış yapısına sevk edici uygulamalar ile çocuğu toplumsal yaşama döndürmek olduğundan, 2005 yılında yürürlüğe giren 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda (ÇKK) çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulması gerektiği belirtilmekte ve koruyucu / destekleyici tedbirler ön plana çıkarılmaktadır. Bu bağlamda cezadan daha çok önleyici tedbirleri almak, sağlıklı nesiller yetiştirmek ve çocuk suçluluğunu önlemek açısından çok daha etken görülmektedir.

Suçla Mücadelede Diyarbakır Modeli

Yukarıda bahsedilen tespitler ışığında Diyarbakır ilinde özellikle 16-18 yaş aralığında; risk altında, mağdur, suça sürüklenmiş çocuklarımız arasından şartlara uygun kurşierlerimiz ile **Çocukların Mutlu Geleceği İçin Umut Yıldızı Projesi** başlatılmıştır.

Projede aşağıda sıralanan meslek edindirme kursları başlatılmıştır

Satış Pazarlama, Doğalgaz ve Sıhhi Tesisat İşçiliği, Araç Bakım Onarım Kursu, Mobilya İmalatçılığı Kursu, Halkla İlişkiler Kursu, Aşçılık, Halkla İlişkiler, Asansör Bakım Onarım Elemanı, Cilt Bakımı ve Güzellik Elemanı, Kuaforluk ve Makyaj Elemanı, Servis Elemanı, Elektrikli Ev Aletleri Bakım Onarımı, Isıtma Soğutma Sistemleri (Klimacılık), Bilgisayarlı Muhasebe, Taş İşçiliği

Projede aşağıda sıralanan sosyal etkinlikler yürütülmüştür

Tiyatro Çalışması, Piknik Etkinlikleri, Halk Oyunları Çalışması, Futbol Turnuvası, Gitar Kursu, Bağlama Kursu, Keman Kursu, İngilizce Kursu, Bilgisayar Kursu, Sinema ve Tiyatro Gösterileri

Projenin Sonuçları

- Projeye dâhil edilmiş madde bağımlısı 20 çocuğun proje süresi boyunca madde kullanımından uzak oldukları tespit edilmiştir.
- Projeye dahil edilmiş ve 15 defa evinden kaçmış bir çocuk etkili iletişim ve aile görüşmeleri neticesinde 6 aylık kursu boyunca 1 defa bile devamsızlık yapmamış ve evden kaçmamıştır.
- Proje grubunun yaklaşık %80'i S.S.Çocuklardan oluşmakla birlikte proje sonuna kadar suşa karışan çocuk 330'da 2'dir.

ETKİNLİK: 55 - BATMAN

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun Jeotermal Kaynakları SEMPOZYUMU 17-18 Kasım 2011

Katılımcılar:

- **Selahattin ÇİMEN** - Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşar Yrd.
- **Prof. Dr. Abdüsselam ULUÇAM** - Batman Üni. Rektörü
- **Prof. Dr. Feyzi BİNGÖL** - Fırat Üni. Rektörü
- **Hayrullah DAĞISTAN** - MTA Genel Müdür Yardımcısı
- **Prof. Dr. Ali BİLGİN** - Batman Üni. Mühendislik Fakültesi Dekanı
- **Prof. Dr. Yaşar EREN** - Batman Üni. Teknoloji Fak. Dekanı
- **Prof. Dr. Ali Osman ÖNCEL** - İstanbul Üni. Jeofizik Müh. Böl.
- **Prof. Dr. Nevzat ÖZGÜR** - Süleyman Demirel Üni.
- **Doç. Dr. M. Tahir NALBANTÇILAR** - Batman Üni. Jeoloji Müh. Böl.
- **Yrd. Doç. Dr. Şefik İMAMOĞLU** - Dicle Üni. Maden Müh. Böl.
- **Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali DANIŞMAN** - Batman Üni. Jeoloji Müh. Böl.
- **Yrd. Doç. Dr. Toros ÖZBEK** - Bel. Jeotermal Birlikleri Danışmanı



Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun Jeotermal Kaynakları

Prof. Dr. Ali Bilgin **Yrd. Doç. Dr. Sönmez Arslan**
Batman Üniversitesi Batman Üniversitesi
Müh. Mim. Fak. Dekanı Fen-Edebiyat Fakültesi

17-18 Kasım 2011 tarihlerinde Güneydoğum Derneği önderliğinde, Batman Üniversitesi, Jeofizik Mühendisleri Odası, TPAO Batman Bölge Müdürlüğü destekleri ile "Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun Jeotermal Potansiyeli" konulu sempozyum, üniversite ve diğer kurumlardan gelen katılımcılarla paneller şeklinde ayrıntılı olarak tartışılmıştır. Sempozyuma jeotermal otel işletmecileri de katılarak sorunları dile getirilmiş ve sempozyumun son gününde Bato Termal ve Yıldız Termal kaplıcaları gezilerek yerinde incelemeler yapılmıştır.

Sempozyum 4 oturum olarak gerçekleştirilmiştir. İlk oturumda çağrılı konuşmacılar jeotermal enerjinin önemi üzerinde durarak, katılımcılara başarılar dilemişler ve sempozyumun başarılı olması için devlet kurumlarının araştırmacılara her türlü desteği vereceğini ifade etmişlerdir.

İkinci oturum Fırat Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Feyzi Bingöl'ün başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Panelistlerden Batman Üniversitesi Müh. Mim. Fak. Dekanı Prof. Dr. Ali Bilgin Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun jeotermal potansiyeli, jeotermal suların kullanım alanları, değerlendirilmesi, suların kimyasal bileşimi, bu suların medikal açıdan kullanım alanları ve hangi hastalıklara iyi geleceği konusunda literatüre dayalı bilgiler sundu. Diğer panelist MTA Genel Müdür Yardımcısı Hayrullah Dağıstan Türkiye'nin jeotermal envanterini çıkararak, elektrik

enerjisi ve mekân ısıtılması konusunda ısı akısı haritaları ile de destekleyerek aydınlatıcı bilgiler verdi. Bu bilgilerden Dünyada 6. sırada, Avrupa'da 1. sırada jeotermal enerji kaynağı zenginliğine sahip olan Türkiye'mizin iyi bir konumda olduğunu ifade etti. Diğer panelist Ahmet Üçer'de jeotermal enerji aramalarında jeofizik yöntemlerden nasıl yararlanılabileceği konusunda uygulamalı örnekler sundu.

Üçüncü oturum Batman Üniversitesi Müh. Mim. Fak. Dekanı Prof. Dr. Ali Bilgin başkanlığında gerçekleştirildi. İlk konuşmacı Dicle Üniversitesi öğretim üyesi, Yrd. Doç. Dr. Şefik İmamoğlu, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da jeotermal enerji için gerekli olan ısı kaynakları, rezervuar kayaç, örtü kayası ve tektonik hakkında bölge jeolojisini iyi bilen bir öğretim üyesi olarak gayet güzel açıklamalar yaptı. İkinci konuşmacı Süleyman Demirel Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Nevzat Özgür, Batı Anadolu'daki yüksek entalpili sıcak su kaynakları hakkında lokasyon göstererek ayrıntılı bir şekilde bilgiler verdi. Açıklamalı bir şekilde Batı Anadolu'daki sıcak su kaynaklarının 270 0C'a kadar çıktığını modelleme yaparak dile getirdi. Üçüncü konuşmacı İstanbul Üniversitesi jeofizik mühendisliği öğretim üyesi Prof. Dr. Ali Osman Öncel jeofizik bilimi ışığında yerin tomografisini çıkararak jeotermal enerji kaynaklarının nasıl ortaya konabileceğini, ekonomiyi de dikkate alarak ekonomik ve hızlı bir şekilde jeotermal enerji kaynaklarının yerlerinin belirlenebileceğini açık ve berrak bir anlatımla ortaya koydu.

Dördüncü oturumda jeotermal enerjinin belediyelerce kullanımı üzerinde görüşler ortaya kondu. Batman Üniversitesi Teknoloji Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Yaşar Eren başkanlığında gerçekleştirildi İlk konuşmacı Doç. Dr. Tahir Nalbantçılar jeotermal enerjinin kullanım alanları-

nı ana çizgileri ile literatüre dayalı olarak anlattı. Diğer konuşmacı Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali Danışman jeotermal enerjinin uygulama alanlarından genel olarak bahsederek özellikle mekân ısıtılması ve seracılıkta kullanımı hakkında doyurucu örnekler verdi. Son konuşmacı Yrd. Doç. Dr. Toros Özbek mevcut kaplıcaların kullanım ve işleyiş şeklinin modernize edilmesi ve yılın 12 ayı içinde turizm açısından da sürekli kullanılarak yörenin ekonomisine canlılık getirmesi konusunda nelerin yapılması gerektiğini çok güzel bir şekilde açıkladı.

Yine sempozyumun son günü akşamı Batman'ının kuzeyinde yer alan Bato Termal ve Yıldız Termal kaplıcaları ekip halinde ziyaret edilerek işletmecilerin sorunları dinlenildi. Deneyimli uzmanlar tarafından bu sorunların nasıl çözülmesi gerektiği hususunda işletmecilere yararlı bilgiler aktarıldı.

Sempozyum bilimsel açıdan Batman'da ki kurumların temsilcileri, teknik elemanları ve işletmeciler açısından da ileride Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde mevcut jeotermal tesislerin iyileştirilmesi, yeni jeotermal



TABLO 1. DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGELERİ İLLERİNE AİT JEOTERMAL KAYNAKLARI LİSTESİ

Kaynak veya Kuyu Adı	Analiz Tarihi	Sıcaklık (°C)	pH	Spesifik Konduktivite	Debi (l/sn)	K ⁺ (mg/l)	Na ⁺ (mg/l)	NH ₄ (mg/l)	Ca ⁺⁺ (mg/l)	Mg ⁺⁺ (mg/l)	As (Total)	B (Total)	SiO ₂ (mg/l)	CO ₂ (Erimiş mg/l)	HCO ₃ (mg/l)	SO ₄ (mg/l)	Cl (mg/l)	I ⁻ (mg/l)	F (mg/l)	NO ₂ (mg/l)	NO ₃ (mg/l)
Ağrı İli Tutak-Çermik	2000	25	7,4	4540	1,5	74	778	0,1	69,5	92	-	7,1	85	112,6	1768	98,7	700	-	0,1	0,1	9
Bingöl İli Şabırtı (Harur)	2000	49	8,3	6850	0,3	141	1497	0,1	5	43,1	-	58	45	19,5	2441	980	447	-	4,7	0,1	22,9
Bingöl İli Kös (K-1)	1990	41	6,57	1800	60	7	225	0,5	204	13	0,06	5,5	30	-	976	149	84	-	2,5	0,01	0,8
Bitlis İli Nemrut Kaynakları	-	59,5	6,2	-	-	38	350	-	38	6	-	5,4	205	200	800	9,5	eser	0	3,36	-	-
Bitlis İli Çukur Ilıcısı (Doğu)	-	39	8,9	-	12	61	380	-	170	78	-	6,3	170	540	1600	27	eser	0	0,5	-	-
Dişarbakır İli Çermik	1984	51	7,6	910	21	22,9	205	1	36	13	0,02	1,4	62	18	512	17	107	0,1	5,5	0,05	0,1
Elazığ İli Karakoçan	2001	46,4	7,1	3940	-	76	254	0,1	494	74,9	-	8,3	38	-	2380	151	77,3	-	1,8	0,1	0,6
Erzincan İli Ilıca	1997	31	6,8	5300	-	13	630	0,3	146	599	0	25	176	-	3560	54	844	0	0,2	0,1	0
Erzurum İli Horosan Gökçe	1999	45	8,4	8340	-	145	2230	0,1	5,4	39,2	-	99	84	-	4651	209	693	-	-	4,4	1,5
Erzurum İli PS-4 Kuyusu	2000	42	6,7	16400	-	243	2290	43,6	371	110	-	27	94	943	2956	110	1358	-	0,1	0,1	17,6
Gaziantep İli Kartal Köyü	1998	27	10,5	1225	1	4,2	77,5	1	40,1	2,4	-	0,1	10	0	10	5	92,5	-	0,1	0,01	0,1
Hakkari İli Şantaş-Gölebakan	2002	39,2	7,2	9720	0,02	238	2420	0,1	98,2	60	0,05	275	40	1	3462	818	2041	-	3,8	0,1	3,1
Kars İli Kağızman Kötek	1999	-	8	3880	5	52	824	0,1	26,6	49,3	-	23,3	39	-	0,1	170	318	-	-	0,97	2,7
Malatya İli Ilıcınarı	1999	29	7,2	1452	1	17,6	153	0,1	72,3	25	-	6,7	30	46,23	458	61	135	-	-	0,01	0,1
Mardin İli Germay (İlisu)	1999	63,5	7,9	1899	1,5	32	68	0,41	286	76	0,1	0,36	39	3,92	195	1031	22,8	-	-	0,01	0,1
Muş İli Kaynarca	-	32	7	2150	0,2	24,1	244	64	5,9	171,4	-	1	56	29,6	1480	3	104,7	-	0,1	14,7	9,6
Siirt İli Billoris Küçük Kaplıca	1985	35	7,34	1700	90	14,4	145	0,8	282	20,7	0,1	0,6	70	-	409	568	228	-	135	-	-
Siirt İli Bostancık Lıfköy	1985	33	7,5	1600	10	14	140	0,06	284	43,8	-	0,6	12	-	446	620	216	-	1,3	-	-
Tunceli İli Malazgirt Bağın	2000	38	7	2250	2,5	68,2	2326	0,1	97,7	94,6	-	7,7	29,3	198	1238	157,7	123	-	1,5	0,1	2,5
Şanlıurfa İli Y.Karaali Kuyusu	-	48	7,19	929	40	1,1	73,4	0,1	96	16	0,016	0,15	28	-	244	95	88	0,2	1,2	0,05	0,5
Van İli Erciş ZG-3 Sondajı	2000	98	7,7	4450	22	108	858	0,1	29,5	47	-	44,1	118	-	779	491	560	0,1	0,1	0,1	1,3
Van İli Erciş ZG-2 Sondajı	2000	92	7,5	4450	4	110	773	0,1	36,9	54,6	-	53,9	95	-	897	470	543	0,1	0,1	0,1	20,1
Van İli Ganişipi Kaynağı	1981	78	5,1	64000	-	68	750	0	160	8	0	34	90	28	875	540	750	0	0,2	0	0
Batman İli Holi Kaplıcası	2001	83	7,72	3015	16	26	256	1,28	287	34,3	0,05	0,2	56	7,47	245	839	325	-	0,1	0,1	12,4
Şırnak İli Güçlönök-Hısta	1999	63,5	7,3	1720	2	18	69,4	0,1	324	15,7	-	0,28	37	14,4	180	926	93	-	-	-	-
Ardahan İli Deliktaş Çermiği	1996	30	7,8	-	3	38	619	1,1	28,1	151,7	-	-	56	4769	1881	12	405	0,6	1	-	-
Ardahan İli Kayabeyi Çermiği	1996	27	6,8	-	2	10	383	0,4	144,3	1349	-	16,3	28	410	1617	132	185	-	4	2	-

Kaynak: Prof. Dr. Ali BİLGİN



kaynakların aranması ve ülkemizin hizmetine sunulması açısından son derece yararlı olmuştur.

Tablo-1'de Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yer alan yüzlerce jeotermal kaynakların su sıcaklıkları, debileri ve kimyasal bileşimleri verilmiştir. Bu tablo irdelendiğinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu sıcak su kaynaklarının Batı Anadolu sıcak su kaynakları ile karşılaştırıldığında entalpilerinin oldukça düşük olduğu dikkati çekmektedir. Peki, bu sıcak su kaynaklarını nerelerde ve hangi amaçla kullanabiliriz. Ağrı Diyadin kaplıcaları ile binlerce konut ısıtılmaktadır. Aynı şekilde Erciş'in kuzeyinde Hasan abdal ve Şor Kaplıcaları yüksek entalpili olup bu sıcak su kaynakları ile depremde hasar gören Erciş'teki konutların büyük bir bölümü ısıtılabilir. Dolayısı ile ithal enerjiden kurtularak, yenilenebilir, ucuz ve sürdürülebilir yerli enerji kaynağından yararlanılmış olacaktır. Buralarda ki belediyelerle Bakanlığınız Bürokratları ortak projeler hazırlayarak yöredeki az gelirli insanları devletimizin imkânlarını sunarak bu insanlarla gönül bağı kurup yine bu kimselerin devletimize olan güvenleri pekiştirilebilir.

Yine Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da seracılık faaliyetlerinde seracılara jeotermal enerji yolu ile ucuz enerji temin edilerek bu faaliyetin bölgede yaygınlaştırılması, yeni iş imkânlarının açılması, ekonominin iyileşmesi, buna bağlı olarak bölgede kardeşliğin pekişmesi gibi pek çok sosyal konularda, burada yaşayan vatandaşlarımızın devletimize olan güvenleri artırılmış olacaktır.

Bölgede jeotermal enerji endüstride, balıkçılıkta, rehabilitasyon tesislerinde havuzların ısıtılmasında, maden suyu üretiminde, jeotermal suya eşlik eden CO2 gazı

endüstride kola, gazoz ve yangın söndürme cihazlarında, soğutmada kullanılarak endüstrinin gereksinimlerini sağlayarak bölgenin ekonomik gelişmesine önemli katkılar sağlayacaktır.

Kaplıcalar rehabilitasyon açısından şifa merkezleri olup kaplıca suları fitik, bel ağrıları, romatizmal hastalıkların tedavisinde, eklemlerin kireçlenmelerinin önlenmesinde, kas iltihaplarının tedavisinde, cilt hastalıklarının tedavisinde, nörolojik rahatsızlıkların giderilmesinde, spor yaralanmalarında, kadın hastalıklarının tedavisinde, nefrit (böbrek iltihabı) hastalığının tedavisinde, üst teneffüs yolları hastalıklarının tedavisinde çok iyi sonuçlar verdiği tıbbi araştırmalar sonucunda kanıtlanmıştır. Bu açıdan da Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi kaplıcaları konunun uzmanları ve doktorlarımız tarafından araştırılarak bir değerlendirmeye tabi tutulmalıdır.





Kışın yoğun geçtiği Erzurum, Erzincan, Ağrı, Van, Bingöl ve diğer benzer kentlerimizde önemli caddelerde yer altına döşenen borularla caddelerin kar ve buzunun eritilmesinde önemli katkılar sağlayacaktır.

Bölgede konunun uzmanlarınca, Kalkınma Ajanslarınca desteklenerek uygulamalı projeler yaptırılarak bu konular gündeme getirilip kaplıcaların yenilenerek modernize edilmesi ve yine jeotermal konusunda yetişmiş elemanlarca kurslar verilerek girişimcilerin bilgilendirilmesi temel dileklerimiz arasındadır.

Milli Eğitim Bakanlığı ilk ve orta öğretim programlarında, enerjinin ne denli önemli olduğunun, enerji başlığı altında bir ders açılarak öğrencilerimizin bilgilendirilmesi, ufuklarının genişletilmesi, enerji verimliliğinin öneminin bilincinin artırılması hedeflenmelidir. Bunun sonucunda okuldan başlanarak topluma enerji konusunda sürekli, güncel ve çağdaş bilgilerin verilmesi ülkemizin hızlı kalkınması açısından büyük bir önem taşıyacaktır.



Jeotermal Kaynakların Değerlendirilmesi

Dr. Toros Özbek

Jeotermal Kaynaklar

Belediyeler Birliği Danışmanı

Jeotermal Kaynakların Değerlendirilmesi ile ilgili faaliyetler konusunda sunulan tebliğde; Isıtma (bina, şehir, sera), soğutma (airconditioning), endüstride yararlanma (kurutma, proses ısı temini), kimyasal madde eldesi (Co₂, Li, çeşitli tuzlar, ağır su, borik asit vb.). Kaplıca amaçlı (Sağlık ve Termal Turizm) kullanım, diğer uygulamalar (balık vb yetiştirme), ısı pompaları ile ısıtma- soğutma, maden suyu içme şeklinde doğrudan kullanımı ve bu değerlendirmelerin Türkiye'de entegre olarak kullanım şekil ve imkanları, teknik, ekonomik, yasal çerçeve içerisinde özet olarak açıklanmıştır.

MTA'nın yapmış olduğu envantere göre Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki 22 ilimizde toplam 61 jeotermal saha ve kaynak ile 40 civarında sondaj bulunmaktadır. Bu kaynakların içinde 6sının sıcaklığı 50-78 C (Özalp, Hista, Diyadin, Holi) arasındadır. Diğerlerinin sıcaklıkları ise 20-50 C arasında değişmektedir. Pek çoğunun jeolojik, hidrojeolojik, jeokimyasal ve jeofizik etüdü ile potansiyel artırım sondajları yapılmamıştır.

Bölgedeki baz jeotermal alanların alt, üst yapı, planlama ve termal turizm bakımından gelişimini sağlamak, yönlendirmek, teşviklerden yararlanmasını sağlamak amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığınca Termal Turizm Merkezi ilan edilmiştir (Diyarbakır-Çermik-Ağrı-Diyadin-Siirt-Billoris-Erzurm-Posinler-Ilica-Olar...).

Mevcut verilere göre bölgede teknik-ekonomik şartlara uygun yerlerde gerekli etütlerin yapılması ve sondajla debi-sıcaklık (potansiyel) artırımı sağlanmaktadır. İhtiyaca göre (kaplıca ısıtma, sera vb) düşük sıcaklıktaki 40-80 C uygulama ve yatırım pilot olarak seçilen alanlarda yapılmaktadır. Söz konusu çalışmalar jeotermal kanuna göre ruhsat alınması veya ruhsat sahipleri ile ortak çalışmalar ve yatırımcılara ucuz su ve arazi temini mümkün olabilecektir.

Bölgede mevcut ve uygun olan kaplıca tesis ve yatırımlarının iyileştirecek, standartlara uygun hale getirilmesi, iyi bir fizibilite, proje ile yapılan ve işletilen tesisler bölgede önemli bir katma değer sağlayacak, 12 ay turizm -istihdam-doluluk-karlılık-beldeler arası sosyo-ekonomik gelişme gibi etkin bir durumu yaratacaktır. Bu konuda ilgili kurumların dışında İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Üniversitelerimize önemli görevler düşmektedir.

ETKİNLİK: 56 - MARDİN

Kadına Yönelik Şiddet ve İntiharlar PANELİ 18 Kasım 2011 - Artuklu Üniversitesi Konferans Salonu

Katılımcılar:

- **Prof. Dr. Serdar Bedii OMAV** - Mardin Artuklu Ün. Rektörü
- **Beşir AYANOĞLU** - Mardin Belediye Başkanı
- **Gönül BEKİN ŞAHKULUBEY** - Mardin Milletvekili
- **Turhan AYVAZ** - Mardin Valisi
- **Doç. Dr. Aşkın ASAN** - Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı

Konuşmacılar:

- **Nihat ERİ** - (Oturum Başkanı) 22. Dönem Mardin Milletvekili
- **Prof. Dr. Aytekin SIR** - Dicle Üni. Psikiyatri Böl. Bşk. ve Rektör Yrd.
- **Yrd. Doç. Dr. Zülküf KARA** - Mardin Üniversitesi Sos. Böl. Bşk.
- **Araşt. Gör. Halime ÜNALDI** - Batman Üniversitesi
- **Öğr. Gör. Fatime YALINKILIÇ** - Siirt Üniversitesi
- **Suzan YILDIRIM**



İntiharlar

İl	Kadın	Erkek	İl	Kadın	Erkek
Ağrı	11	8	Ankara	48	99
Batman	14	5	Balıkesir	10	28
Bingöl	3	0	Bolu	10	16
Bitlis	8	0	Bursa	16	37
Diyarbakır	20	8	Denizli	6	15
Iğdır	3	0	Eskişehir	19	27
Kars	7	3	Kayseri	6	11
Sivas	20	14	Tekirdağ	7	22
Şanlıurfa	16	9	Uşak	1	7
Şırnak	5	3			
Van	17	15			

İntiharlarda 15-24 yaş arası kadında kümelenme, 24-35 yaş arasında erkekte kümelenme gözükmetedir.

Doğu ve Güneydoğu'da kadınlar erkeklerden iki kat oranında daha fazla intihar etmekte, batıda ise bunun tam tersi görülmektedir. Yani batıda herhangi bir ilde intihar eden erkek oranı intihar eden kadın oranının iki katıdır.

Ev kızı, ev kadını gruplarında intihar olayları fazladır. Bir genç kızın ya da kadının intiharı söz konusu olduğu zaman, aile bunu normalmiş gibi göstermeye çalışıyor. Üzerinde durmuyor, kapatmak istiyor. İntihar şekilleri arasında asarak intihar etme önde gelmektedir. Güneydoğu'da ise silah kullanarak intihar yüksek orandadır.

Niçin kadınlarda 15-24 yaş gruplarında intiharlar fazladır ve giderek artmıştır? Köyde yaşarken şehre geldiği za-

man akranlarının yaşam tarzına, giyim kuşamına özenen genç kızın ailesi yaşamına, giyimine, kuşamına karışmaya, baskı yapmaya başlıyor. Aile namusumuzu kirletti diye düşünüyor. Arkasından cezalandırmalar, namus adına öldürmeler meydana geliyor. Öldürmelere intihar süsü veriliyor. Yani intiharların bir kısmı cinayettir. Mesela ağaçta asılı bir genç kız buluyorsunuz. Bu genç kız intihar mı etmiş yoksa asılıp intihar süsü mü verilmiş bilemiyorsunuz.

Namus adına işlenen cinayet ya da töre cinayetinde, aile meclisi toplanıyor, bir karar alınıyor ve daha serinkanlı cinayet işleniyor. Diyarbakır'a yoğun göçün yaşandığı yıllarda intihar olayları artmıştır.

Şiddet suya atılmış taş gibidir. Bunu kime uygularsanız uygulayın bu şiddet yayılacaktır. Yapılan araştırmalarda, şiddet uygulayanların %63'ünün daha önceden şiddet gördüğü kanıtlanmıştır.



Şiddetle Mücadele

Mardin'de namus cinayetlerinin sosyolojik olarak nedenleri

- Aile içinde kadının koşulsuz itaate karşı durması
 - a) Aile içi cinsel istismara karşı çıkmak ya da dile getirmek.
 - b) İstenilen kişi ile evlendirme.
 - c) Kuma istememek, boşanma istemek.
 - İftiraya Uğramak
 - Asılsız hikayeler, dedikodu, süslenmek, farklı giyinmek.
 - Sevdiğine Kaçma veya buluşma
 - Şiddet ve baskı sonucu evden kaçma
 - Kırsal kesimde otorite olan ve imam denilen kişilerin fetvası
 - Eğitim durumu
 - Okur yazar olmayanların kolay cinayet işliyor olabilmemesi
 - Bekaret kaybı
 - Töreye dayandırılarak cinayetin meşrulaştırılmasının, toplum içinde onay görmesinin, desteklenmesinin ve mağdur ve mağdurun ailesi tarafından kabul edilmesinin,
 - Töre cinayetlerinin dine dayandırılarak meşrulaştırılması,
 - Töre cinayetlerinde mağdur olan genelde kadın olmakla beraber evladını savunamayan veya öldürmek zorunda kalan anne babalar ve çocuk yaşta cinayete zorlanan erkek kardeşlerin yeterli bilinçte olmaması,
 - Töre vakalarının aile içinde çözülmesi ve adli mercilere intikalinin sağlanamaması, hukuk kuralları ve yaptırımlarının kabullenilmemesi,
 - İç kapalı feodal aile sistemlerinde yaşayan insanlara dış dünya ile ilişki kurabilecek iletişim yollarının olmaması veya varsa bile kapalı olması,
- Mücadele**

1. Temel-birincil önleme (gerçekleşmeden şiddetin önlenmesi)

2. İkincil önleme (şiddet gerçekleşikten sonra etkilerinin ve tekrarının önlenmesi için müdahale etme)
3. Üçüncül önleme (şiddete maruz kalanların uzun süreli desteklenmeleri ve bakılmaları)

Birincil önleme çalışmaları çok önemlidir. Kadına yönelik şiddete karşı tutum değişikliğini toplumdaki kalıp yargılara meydan okumayı kadına yönelik şiddetin kabulünün sonlandırılmasını sağlamaya çalışan topluluklara destek olmayı ayrıca kadınların ekonomik ve politik olarak güçlendirilmesini de gerektirir.

Stratejiler

Stratejiler genel olarak insani ekonomik ve eylemseldir. İlk olarak; Onur, şeref, utanç gibi toplumsal kalıpların kadın bedeni üzerinden yürütülmesini ortadan kaldırmak için gerekli felsefi altyapının topluma anlatılması gerekmektedir. Bu amaçla kadının şiddetin nesnesi haline getirebilecek toplumsal kalıp yargıları yerinden etmek. Dinsel inanışlardan geleneksel töre ya da örf mekanizmalarına kadar duyarlılıkları kadın bedeni üzerinden inşa edilmesini engellemek gerekmektedir.

Kadına yönelik Aile içi şiddet deyince sadece kaba kuvvetle dayanan fiziksel şiddet akla gelmemelidir. Aile içi şiddeti beş başlıkta toplayabiliriz. Fiziksel şiddet, Sözel şiddet, Toplumsal yaşamı Kısıtlayıcı Şiddet, Cinsel Şiddet, Ekonomik veya Finansal Şiddet. Yapılan araştırmalarda aile içi şiddetin genelde erkek tarafından kadına uygulandığı tespit edilmiştir. Aile içi şiddete neden olan faktörlere baktığımızda; şiddet uygulayanın özgeçmişinde şiddete rastlanmakta olup, bunu içselleştiren erkeğin eşine şiddet uyguladığı belirlenmiştir. Diğer faktörleri sayacak olursak; iletişim yetersizliği, erkeğin kadından daha az gelire sahip olması ya da işsizlik, alkol veya madde bağımlılığı, medyada şiddet gösteren erkeğin karizmatik olarak lanse edilmesi, toplumsal kültürün erkek egemen evlilikleri teşvik etmesi, toplumda aile içi şiddetin mahrem bir konu olduğu inancının pekiştirilmesi, kültürel





kodlar atasözleri (Kol kırılır yen içinde kalır, kızını dövmeyen dizini döver...).

Profesyonel anlamda yapılacak önlemler devletin yapabileceği politikaları kapsamaktadır. Devletin genel bir kadın politikasının olması, STK'ların desteklenmesi, kadınlara yardım eden kurumların ve sığınma evlerinin sayısının artırılması, kadınların okutulması ve istihdamlarına yönelik kampanyaların desteklenmesi, şiddet konusunda devletin kurumlar arasında işbirliğine gitmesi (Milli Eğitim ve Diyanet İşleri), medyadaki şiddet unsurlarının kaldırılması profesyonel anlamda alınacak önlemlerdir.

Özelde Batman'da, genelde bölgede kadın intiharları vakalarına çok şahit olduğunu belirten aktivist Suzan Yıldırım, ulusal basında çokça yer alan Batman'daki kadın intiharlarının diğer illere göre çok abartılmış durumda olduğunu söylerken "Basına yansıyan tüm intiharların farkındayız, biliyoruz ancak diğer bölgelerden çok değil bu rakamlar" diyor.

Salondaki herkesi ağlatan şiir:

BÜĞÜN BANA BİR ÇİÇEK GELDİ

Bugün bana bir çiçek geldi.
Doğum günüm ya da herhangi bir özel gün değildi.
Dün gece ilk kavgamızı ettik ve bana beni,
Çok inciten kaba sözler söyledi.
Biliyorum, üzgün ve söylediği şeyleri kastetmedi;
Çünkü bana bugün çiçek yolladı.

Bugün bana çiçek geldi.
Yıldönümümüz ya da başka bir özel gün değildi.
Dün gece beni duvara doğru itip, hırpaladı. Kabus gibiydi.
Gerçek olduğuna inanamadım.
Bu sabah solgun ve her yerim morarmış olarak uyandım.
Çok iyi biliyorum, üzgün olmalı;
Çünkü bana bugün çiçek yolladı.

Bugün bana çiçek geldi.
Anneler günü ya da başka özel bir gün değildi.
Dün gece beni yine dövdü ve bu seferki önceliklerden de kötüydü.
Eğer onu terk edersem, ne yaparım?
Çocuklarıma nasıl bakabilirim? Peki ya para?
Ondan korkuyorum ve terk etmeye çekiniyorum.
Ama biliyorum üzgün olmalı;
Çünkü bana bugün çiçek yolladı.

Bugün bana çiçek geldi.
Bugün özel bir gündü. Cenaze törenimin olduğu gündü.
Dün gece sonunda beni öldürdü.
Öldürene kadar tartaklayıp, dövdü.
Eğer onu terk edebilecek kadar cesaret toplayabilmiş olsaydım,
Bugün bu çiçekleri almış olmayacaktım.

-paulette kelly-

ETKİNLİK: 57 - MİDYAT / MARDİN

Midyat'ın Kalkınmasının Önündeki Engeller ve Çözüm Önerileri PANELİ 18 Kasım 2011 - Kocatepe İlköğretim Okulu

Katılımcılar:

- **Fatih AKKAYA** - Midyat Kaymakamı
- **Nihat ERİ** - 22. Dönem Mardin Milletvekili
- **Abdullah ERİN** - DİKA Genel Sekreteri
- **Metin KUTLU** - Belediye Başkan Yardımcısı



Önce İnsani ve Sosyal Kalkınma

Ülkemiz içerisinde Mardin, Siirt, Şırnak ve Batman illerinden oluşan TRC3 bölgemiz insani ve sosyal gelişmişlik göstergeleri açısından ülke sıralamasının en diplerinde yer almaktadır. Sosyo-ekonomik gelişmişlikten önce insani gelişmişlik göstergelerindeki bu tabloyu kadına yönelik şiddet, dezavantajlı grupların sosyal yaşama katılımı gibi konularda görmekteyiz. Beytüşşebap'tan Eruh'a oradan Midyat'a kadar pek homojen olmayan bölge tablosunda sosyal göstergeler çok benzer karakter göstermektedir. Sosyal kalkınma ve sosyal politikalar açısından Midyat'ın bölge geneli gibi yüzleşilmesi ve çözüm üretilmesi gereken ciddi sorunları var.

Bölge Nüfusunun Sadece %20'si İstihdama Katılıyor

Sosyo-ekonomik açıdan bölgemize baktığımızda da genel anlamda Türkiye ortalamalarının çok gerisinde bir tabloyla karşı karşıyayız. Kişi başına düşen milli gelir ve katma değer oranı bölgede çok düşük. Yaş bağımlılık oranı dediğimiz bir gösterge varki bu gösterge bölge için çok

temel bir göstergedir. Buna göre 2 000.000 nüfusa sahip bölgemizin % 41'i 15 yaşın altında. Dolayısıyla bu nüfus çalışan nüfusa bağımlıdır. Bölgede 2 000.000 nüfusun sadece 700.000'i istihdama katılabilen nüfus ve bu nüfusun da 400.000'i çalışıyor. Aynı şekilde Türkiye'de hane halkı nüfusu ortalama 4 iken bölgede bir haneye ortalama 8 kişi düşüyor.

Midyat Bölge İçin Örnek

Dicle Kalkınma Ajansı (DİKA) Midyat'ın potansiyeline, Midyat'tan gelen talep ve önerilerine özel bir önem vermektedir. Midyat hem Mardin hem Batman ile etkileşim içerisinde olan ve önemli potansiyelleri barındıran özel bir şehir. Bugün ulusal ölçekte girişimcileri ve iş adamları olan Midyat kendi potansiyelini işleyecek ve sektörlerini geliştirecek dinamizme sahip olan bir şehir. Bu konuda dışarıdan gelecek etki ve katkıyı beklemeden kendi katma değerini yaratma eğiliminde olan bir şehir. Bu bakımdan Midyat'taki girişimci ruh bölge için de bir örnek teşkil ediyor.





Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt'tin oluşturduğu dört ilin toplam 30 ilçesinin Sosyo-ekonomik, Ekonomik ve Sosyal gelişmişlik sıralamasında Midyat; 6. ile 7. arası bir sırada yer almaktadır. Dicle Kalkınma Ajansının yayınladığı "Mevcut Durum Analiz Raporu"na göre Midyat; yaş ve kuru üzüm, acur, salatalık, marul, maydanoz, nane, sarımsak, tere, ve burçak üretiminde bölge birincisi, Mercimek üretiminde önemli bir paya sahip.

Yapılması Gerekenler

Arsa alım satımlarında piyasada dönen paralar göz önüne alındığında, aslında Midyat'ın sermaye açısından zengin sayılabileceği, ancak yapılması gereken şeyin, kayıt dışı ve yastık altında olan bu sermayenin, üretime ve yatırıma yönlendirilmesidir. Devlet'in fabrikalar inşa ettiği, her şeyin Devlet'ten beklendiği dönemler geçmişte kaldı. Devlet, yatırımcıyı ancak teşvik edici ve yönlendirici bir rol oynamaktadır. Bölge için çok ciddi Devlet destekleri bulunmaktadır. Bu desteklerden yararlanabilmek için rasyonel, fizibil projeler hazırlanmalı. İşletmeler profesyonelce yönetilmeli, alınan kredilerin geri ödemeleri zamanında ve aksatılmadan yapılmalıdır.

Ayrıca şehrin Estel ve Midyat olmak üzere iki kesimden oluştuğu dönemlerde geride kalmıştır. Fiziki açıdan bütünleşen şehrin, insanları, sosyal ve ekonomik alanların tümünde iş birliği içinde olmaları gerekir."Estel-Midyat" ortak yapımı projelerin çoğalması, kentlilik bilincimizin gelişmesine de zemin hazırlayacaktır. Bu kaynaşma sağlayabildiği ölçüde, "Hoşgörü Kenti" olma iddiası değer kazanacaktır. Bugün halen Estel ve Midyat bir araya gelemekte, kaynaşamamaktadır.

Eğitim, sağlık, ulaşım ve çevre konusundaki eksiklikler tamamlanmalıdır. "Midyat OSB" için hemen teşebbüs

se geçilmeli, KSS çok hızlı bir biçimde bitirilerek hizmete girmelidir. Mesleki ve teknik eğitimde okullaşma oranı arttırılmalı, Bilime dayalı üretim yapılmalıdır. Taşı ve gümüşü çağın olanakları, anlayışı ve beğenisine uygun işlemek, mücevher işçiliğinde uzmanlaşmak, elektronik cihazlar üretmek, tekstilde markalaşmak amaçlanmalıdır. Mücevherat, gümüş telkari ve değerli taşlar, mobilya, inşaat malzemeleri, yapı kimyasalları, tarıma dayalı sanayi gibi alanlar kümeleşme alanları olabilir. Midyat'ın tarihi dokusunu korumaya yönelik restorasyon çalışmaları yapmak ve kentin tümüne bu görüntüyü kazandırmak için, dönüşüm projeleri uygulanmalıdır. Coğrafi İşaretlere sahip çıkılmalıdır: Midyat Taşı, Midyat Telkarisi, Midyat Acuru, Mazruna Üzümlü, Midyat Kavunu, Midyat Bulguru tescil edilmelidir. Turizmi; kongre turizmi, inanç turizmi, kültür turizmi, gençlik turizmi gibi alanlarla çeşitlendirilmelidir. Kütüphaneler, kitap evleri, kitap kafeler, okuma salonları, sinema, tiyatro, konferans salonları, park, bahçe, mesire yerleri, yürüyüş parkurları, kent ormanı gibi tesisler yapılmalıdır.

SONUÇ

Tarihi dokusu korumuş, çok kültürlü, çok dilli, çok dinli yapısını koruyabilmiş, çevreye saygılı bir yapılaşmanın olduğu, yeşili bol, insanı mutlu ve müreffeh bir Midyat'ı kurmak tüm Midyatlıların görevi olmalıdır.

ETKİNLİK: 58 - ANKARA

Türkiye’de Kadının İşgücüne Katılımı ÇALIŞTAYI-III 13 Ocak 2012 - Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (İkiz Kuleler)

Çalışma Grubunda Bulunan Kurum ve Kişiler:

Kamu Kurumları:

- **Gökhan GÜDER** (DPT)

Üniversiteler:

- **Yrd. Doç. Dr. Belma TOKUROĞLU** (Gazi)
- **Ramazan DOĞRU** (Gazi)
- **Sevgi BALCI** (Başkent)
- **Yrd. Doç. Dr. Gökşen ARAS** (Atılım)
- **Yrd. Doç. Dr. M. Murat YÜCEŞAHİN** (AÜDTCF)
- **Prof. Dr. Mine TEKELİ** (Gazi)
- **Yrd. Doç. Dr. Seher Nur SÜLKÜ** (Gazi)
- **Beyhan YENİ** (AÜSBF)



Siyasi Partiler:

- **AKP Selva ÇAM** - Kadın Kolları
- **CHP Zühal SAMLI** - PM Üyesi
Meliha Selman PAKOĞLU - Kadın Kolları MYK Üyesi
- **DSP Müzeyyen OKUR** - Genel Sek. Yrd.
- **MHP Refika GÜNDÜZ** - MYK Üyesi
- **TP Sema BATIRBEK** - Kadın Kolları Bşk.
Mualla KORKMAZ - Kadın Kolları
- **BBP Şule DEMİRKALE** - Kadın Kolları Bşk.
- **DP Ayşegül DALKIR KAHVECİ** - Kadın Kolları Bşk.
Aygül BAŞGELEN - Kadın Kolları

Sivil Toplum:

- **Ayten TİMURÖĞLU** - Cumhuriyet Kadınları Derneği
Şenel İKE - Cumhuriyet Kadınları Derneği
- **Abdul METİN** - Mikro Kredi
Esat AKGÜL - Mikro Kredi
- **Birten GÖKYAY** - Kagider
- **Emine BİLGİN** - Angikad

Gönüllü:

- **Filiz POYRAZ** - Avukat
- **Serpil ERTEKİN** - Öğretmen
- **Sadberk DAŞAR** - Avukat
- **Mehmet GÜNIŞIK** - Eğitimci

TOBB Üyesi Girişimci Kadınlar: Bartın

- **Nurten ŞAHİNER**
- **Çiğdem BAYRAKTAR**
- **Gülsüm KARAKAŞ**
- **Ceylan AKÇAY**
- **Süheyla BALIK**
- **Zerrin TURNA**
- **Benian FIRINCIOĞLU**
- **Ümrhan BAYRAKTAR**
- **Selin AKÇAY**
- **Türkan AYDIN**
- **Elif DEMİRKOL**

Aksaray

- **Hatice ŞAHİN**

Güneydoğum Derneği tarafından yürütülmekte olan “Türkiye’de Kadının İşgücüne Katılım” çalıştaylarının 3. sü, 13 Ocak 2012 günü gerçekleştirildi. Çalıştaya, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ev sahipliği yaptı.

Daha önce 2 çalıştay 1 de panel yapılan bu konuda, çalıştay grubu olarak belirlenen ve belli aralarla toplanan grup, süreklilik arz etmektedir. Çeşitli kesimlerin temsilcilerini bu çalışma için bir araya getiren Güneydoğum Derneği, Güneydoğu’ya dönük toplumsal sorunların çözümü yönünde öncülük ederken, kadının istihdamı konusuna Türkiye çapında eğilmiştir.

Türkiye’de kadının işgücüne katılımı kötü bir tablo sergilemektedir. 1980’lerden bu yana giderek düşüş tirendi içinde olan rakamlar bugün ortalama olarak 4’e 1 düzeyindedir. Yani işgücüne dahil olan 4 kişiden 1 kişi kadındır.

Bu kötü gidişatı gündemine alan, çalışmaları arasına katan Güneydoğum Derneği, bu konuda daha önce Gazi Üniversitesinin ev sahipliğinde 2 çalıştay 1 de panel gerçekleştirdi. 3. Çalıştay ise TOBB'un ev sahipliğinde yapıldı.

3. çalıştay için bir araya gelen çalıştay grubu, çalıştay sürecini kısa tutarak, aynı gün iki Bakan ziyaretinde bulundu, çözümü yönünde sahiplendiği konunun takipçisi olduklarını, bu konuda iyileştirmeler yapılmasını istediklerini Bakanlara iletti.

Kamu Kurumlarından bürokratlar, birçok siyasi parti temsilcileri, değişik üniversitelerden akademisyenler, çeşitli kadın sivil toplum kuruluşlarının başkan ya da temsilcilerinin ve gönüllü katılımcıların bir araya gelmesiyle oluşan grup, hoşgörü anlayışı içerisinde ve gönüllü olarak çalışmalarını sürdürmektedir. Kendilerine bir de internet ortamında mail grubu kurarak bu konudaki paylaşımlarını grupça yapmaktadırlar.

Kadının işgücüne katılımı çalıştaylarının 3. sünde, Bartın ve Aksaray'dan gelen kadın girişimciler de gruba dahil olmuşlar, Bartın ve Aksaray, grup tarafından kadın dostu iler kabul edilmiştir.

Bir süre salonda grup çalışmasını sürdüren çalıştay ekibi, önce Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanını sonra da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanını ziyaret etti. Her iki Bakan da, kalabalık olması vesilesiyle, grubu toplantı salonlarında kabul ettiler.

Salon toplantısında hemfikir olunan ve Bakanlara iletmek üzere özetlenen konular şu şekilde idi:

- Toplumsal cinsiyet politikasının değiştirilmesi gerekir
- Pozitif ayrımcılık şarttır
- Eğitim destekli istihdam projeleri geliştirilmelidir
- Yoksulluk ve cehaletin giderilmesi gereklidir

- Engellerin önemli kısmı kentli kadına ait
- Kentlerdeki göçmen (kırsaldan gelen) kadınların dönüşümü önemlidir
- Kreş ve huzurevlerinin önemsenmesi, sorun olmaktan çıkarılması sağlanmalıdır
- Kadın-erkek eşitliği sağlanmalıdır
- Bakanlığın adı Kadın ve Aile Bakanlığı olmalı, Bakanlık adından kaldırılan Kadın sözcüğü tekrar verilmelidir
- İllerde kadın istihdamı konusunda ticaret odaları inisiyatif almalı, mevcut projeler erkeklerle dönüktür
- Kadını girişimci yapmak lazım, kalkınmaya sokmak lazım, yerel yönetimler, kalkınma ajansları kadının yanında olmalı, esas adres Kalkınma Bakanlığıdır
- Kooperatifçiliği çözmeden eğitilmiş kadını bile evde oturmaktan kurtarmak mümkün olmaz
- İstihdam eğitimi doğru orantılıdır, eğitilmiş kadın eğitimsiz kadına göre daha fazla istihdam edilmektedir, dolayısıyla Milli Eğitim Bakanlığı da ilgili Bakanlıklar arasındadır.

Ana hatlarıyla belirlenen bu konular Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'e iletilmiştir. Her iki Bakan da grupla uzun uzun sohbet ederek tespit ve önerileri dinlemiş, grubun çalışmalarını devam ettirmeleri gerektiğini, kendilerinin de desteklerini sürdüreceklerini belirtmişlerdir.



ETKİNLİK: 59 - ANKARA



Sokak Çocukları ÇALIŞTAYI 27 Ocak 2012 - Çankaya Üniversitesi

Not: Bu çalışmanın detayı 'Sokak Çocukları Çalıştayı' kitabımızı oluşturduğundan burada özet rapor verilmemiştir.

Katılımcılar:

- **Prof. Dr. Ziya Burhanettin GÜVENÇ** - Çankaya Üniversitesi Rektörü
- **Mehmet SEYMAN** - Ankara Vali Yardımcısı
- **Prof. Dr. Mustafa GÜNDÜZ** (Sosyolog) - Çukurova Üniversitesi (Adıyaman Üni. Eski Rektörü)
- **Prof. Dr. Sevil ATAÜZ** - Maltepe Üniversitesi
- **Prof. Dr. Kasım KARATAŞ** - Hacettepe Üniversitesi
- **Prof. Dr. Uğur ÖNER** - Çankaya Üniversitesi
- **Doç. Dr. Özkan YILDIZ** - Gaziantep Üniversitesi Sosyoloji Bölümü Başkanı
- **Yrd. Doç. Dr. Gülbahar BAŞTUĞ** - Çankaya Üniversitesi
- **Dr. Ercüment ERBAY** - Hacettepe Üniversitesi
- **İlker HAKTANKAÇMAZ** (Daire Başkanı) - İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
- **Aynur ORAL** (Tetkik Hakimi) - Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü
- **Süreyya AYDIN** (Sosyolog) - Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetler Genel Müdürlüğü
- **İbrahim AKIN** (Şef) - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü
- **Lütfiye KARADUMAN** (Uzman) - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü
- **Mehmet DOĞAN** (Uzman Yrd) - Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Genel Müdürlüğü
- **Müge EKİCİ** (Uzman Öğretmen) - Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
- **Yalçın Köksal DEMİR** (Uzman) - Gençlik ve Spor Bakanlığı
- **Özge YAVUZ** (Uzman Yrd) - Gençlik ve Spor Bakanlığı
- **Emin ERASLAN** (Daire Başkanı) - Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı SHCEK Çocuk Hizmetleri
- **Aziz KAYA** (Müdür) - Ankara Büyükşehir Belediyesi Sokakta Çalışan Çocuklar Merkezi
- **İlhan ÇOLAK** (Müdür) - İzmir Alsancak Çocuk ve Gençlik Merkezi
- **Mustafa DERNEK** (Uzman) - Ankara Behice Eren Çocuk ve Gençlik Merkezi
- **Fatih Hüsnü BERBEROĞLU** (Müdür) - Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü
- **Dr. Murat KOÇAK** (Müdür) - İstanbul Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü
- **Dr. Serkan TATIL** (Emniyet Amiri) - Ankara Emniyet Md.lüğü Toplum Destekli Polislik Şube Md.lüğü
- **Dr. İbrahim MEŞE** (Müdür) - Şanlıurfa Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü
- **Dr. Ersin KARAPAZARLIOĞLU** (Müdür) - Şırnak Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü

- **Ömür SAKA** (Müdür) - Antalya Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü
- **Hüseyin CÜNEYDİOĞLU** (Müdür) - Mersin Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü
- **İlker Cem YILDIRIM** (Komiser) - Adana Emniyet Müdürlüğü Toplum Destekli Şube Müdürlüğü
- **İnci ÖZKAN** (Komiser Yrd) - Emniyet Genel Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü
- **Mehmet Ali KOÇYİĞİT** (Komiser Yrd) - Ankara Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü
- **Mehmet SALIK** (Komiser Yrd) - İzmir Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü
- **Mustafa ŞEN** (Komiser Yrd) - Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü
- **Ziya KARAKUŞ** (Komiser Yrd) - Gaziantep Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü
- **A. Kadir KÖKEN** (Polis memuru) - Siirt Emniyet Müdürlüğü Toplum Destek Şube Müdürlüğü
- **Süleyman ELMAS** (Polis memuru) - Siirt Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü
- **Halil DELLAL** (Polis Memuru) - Batman Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü
- **Mustafa Kemal KARTAY** (Polis Memuru) - Mardin Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü
- **Mustafa ÇOT** (Polis memuru) - Adıyaman Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürlüğü
- **Hayri EFE** (Müdür) - Adıyaman Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
- **Hasan KÜÇÜKKELEPÇE** (Öğretmen) - Adıyaman Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
- **Çiğdem Talas DOĞAN** (Hemşire) - Adıyaman Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
- **Ali AŞÇI** (Öğretmen) - Adıyaman Erkek Yetiştirme Yurdu
- **Serpil ERTEKİN** (Uzman Öğretmen) - Milli Eğitim Bakanlığı
- **Merve ÖZGÜNLÜ** (Öğrenci) - Çankaya Üniversitesi

YÜRÜTME KURULU

- **Öner ERGENÇ** - 22. Dönem Siirt Milletvekili (Sokak Çocukları Komisyon Başkanı)
- **Nihat ERİ** - 22. Dönem Mardin Milletvekili

Sokak çocukları sorununa yönelik çalışmalarımız uzunca bir zamandır devam etmektedir. Bu kapsamda, Derneğimizin öncülüğünde Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Ankara, Antalya ve diğer başka illerde panel ve çalıştay türü toplantılar düzenledik.

Bu alandaki çalışmalarımızın son bir değerlendirmesi, 27 Ocak 2012 günü, Ankara'da düzenlenen 'Sokak Çocukları Çalıştayı'yla yapılmıştır. Güneydoğum Derneğinin organize ettiği, Çankaya Üniversitesi'nin ev sahipliği yaptığı çalıştayı'nın hedefi, sokak çocukları sorununu sahiplenmesi gerekli kurum ya da kurumları ön plana çıkarmak ve bu sorunla mücadele için kurumsal işbirliği zorunluluğunu vurgulamaktır.

Üniversiteler, Bakanlıklar, Ankara Valiliği, Ankara Büyükşehir Belediyesi, İllerin Sosyal Hizmet Birimleri, Emniyet Birimleri bir araya geldiler ve sokak çocukları sorununa ortak eylem planı arayışına yöneldiler. Ancak asıl mesele bu sorunla mücadele konusunda, kurumsal çalışmalarda bir araya gelebilmeleridir.





Devletin bünyesindeki Sosyal Hizmet Birimlerinin, konuyla ilgili Bakanlıkların, Üniversitelerin, Sivil Toplum Kuruluşlarının, hatta belediyelerin, bu mücadelede etkin rol alması, dolayısıyla, etkin biçimde mücadele etmeye çalışan Emniyet birimlerinin bu konudaki rolünün paylaşılması, beklentimizdir.

Bu çalışmaya destek veren, katılım sağlayan kurum ve kişilere, bu çalışmaya ev sahipliği yapan ve kitabın basımını üstlenen Çankaya Üniversitesi'ne teşekkür ederiz.



ETKİNLİK: 60 - ŞANLIURFA

Hayvancılık Sorunları PANELİ

- Göçer Sorunlarında Gelinek Nokta
- Besi Mağaralarının Dünü, Bugünü, Yarını

22 Mart 2012, Şair Nabi Konferans Salonu

Katılımcılar:

- **Prof. Dr. Abdullah CAN** (Oturum Başkanı)
HRÜ Ziraat Fak. Zootečni Böl. Bşk.
- **Yrd. Doç. Dr. Kemal YAZGAN** – HRÜ Ziraat Fak.
- **Yrd. Doç. Dr. Şükrü GÜRLER** – HRÜ Veteriner Fak.
- **Lütfi İNCİROĞLU** - Çalışma Bakanlığı Çalışma Gen. Md. Yrd.
- **Abdullah ŞILDİR** – Şanlıurfa Kırsal Kalkınma Koop. Bşk. Yrd.



Şanlıurfa'nın hayvancılık sorunlarıyla ilgili olarak bugüne kadar 8-10 panel-çalıştay türü toplantı yaptık. Bu toplantıların sonuncusu 22 Mart 2012 günü Urfada yaptığımız panel idi. Bu panelde, daha önce yaptığımız çalışmaların, sorunların takibini hangi noktaya taşıyabildiğini sorgulamak istedik.

Özellikle göçer sorunlarının çözümü yönünde ısrarlı beklentilerimiz var. İki kez Karacadağ'da, bir kez de Ankara'da yapılan toplantılarda göçerlerin ne kadar zor bir yaşam sürmekte olduklarını, yarı yerleşik hayata geçirilerek, kendi mekânlarında hayat şartlarını iyileştirilmesi gerektiğini vurguladık. Ankara'da yaptığımız göçer çalıştayını kitaplaştırarak göçer yasasında yeniden düzenleme önerisi getirdik.

22 Mart 2012 günü Şanlıurfa'da yapılan Hayvancılık sorunları panelini izlemek ve konuşmacı olmak üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'ndan bir de temsilci geldi. Çalışma Genel Müdür Yardımcısı Sayın Lütfi İnciroğlu. Sayın İnciroğlu'nun açıklamaları şu yönde oldu:

2011 Aralık ayı sonunda bir araştırma projesi gerçekleştirildi. Bu araştırmaya göre, Bakanlığın,

göçerler konusunda nasıl bir katkı sağlayacağı üzerinde durulmaktadır. Göçerlerin sosyal hayatlarının iyileştirilmesi projesi üzerinde çalışılmaktadır. Mevsimlik tarım işçileri ve göçerlerle ilgili sorunlar ortak, çözümler de ortaktır. Mevsimlik tarım işçileri için Bozova ve Harran ilçelerinde 2010 yılında yapılmış olan 50 adet prefabrik barınak bulunmaktadır. Bu yıl (2012) 190 adet daha yapılmaktadır. Bu konutlar mevsimlik tarım işçileri tarafından Mayıs-Ekim ayları arasında kullanılıyor. Ekim-Mayıs ayları arasında da göçerler tarafından kışlak olarak kullanılabilir. Yani mevsimlik tarım işçileri ve göçerler bu konutları dönüşümlü olarak kullanabilirler. Göçerler kışın bu konutlara yerleşirlerse, yazın da yaylalarda mobil hizmet-

lerle sorunları giderilmeye çalışılabilir.

Bunun üzerinde düşünmek gerekir. Sayın Bakan Faruk Çelik göçerlerin sorunlarıyla yakından ilgileniyor ve çözümü yönünde ısrarlı. Ne yapılması gerekiyorsa yapılınsın talimatı verdi.

Sayın Lütfi İnciroğlu'nun önerileri, acil çözüm arayışı içinde bir seçenek olabilir mi? Her şeyden önce, mevsimlik tarım işçilerinin konutları muhtemelen tarımsal alanlar dâhilindedir. Tarım alanlarının olduğu yerde hayvancılık mümkün müdür? Göçerler kışlak için yayladan indikleri zaman tarım alanlarının olduğu yerlerde konakla-





yabilirler mi? Onlara, sürülerini otlatabilmeleri için mera alanları gereklidir.

Ayrıca göçerler sadece Şanlıurfa ve Karacadağ göçerlerinden ibaret değildir. Siirt, Şırnak, Bingöl, Diyarbakır, Elazığ, Batman yöresinde de yoğunluklu olarak yaşamaktalar. Dolayısıyla topyekûn bir çözüm gerekir.

Geçtiğimiz aylarda, Ankara'da edindiğimiz bilgiler doğrultusunda, göçerlerin iskânları konusunda birkaç bakanlık tarafından ortak bir çalışma yürütüleceğini öğrenmiştik. Mevcut yasa, göçerlerin tam iskân edilmesine yönelik duruyor. Ancak onlar tam iskân istemiyorlar, yarı yerleşik iskân istiyorlar. Bu üretim dalının yok olmaması için de böyle bir düzenlemeye ihtiyaç vardır. Biz de Güneydoğum Derneği olarak bunun doğru olduğunu savunuyoruz. Dolayısıyla, yarı yerleşik iskân yapılabilmesi için kanunda değişiklik gerekmektedir. Bu değişiklik için de bakanlıklar arası koordineli bir çalışma yapılmaya başlandığı söyleniyor. Beklentimiz, o çalışmaların bir an evvel sonuçlandırılması, göçer yasasının yarı yerleşik mevzuata uygun biçimde düzenlenmesi ve göçerlerin sorun-

larının giderilmesidir.

Bu panelde sorguladığımız noktalardan birisi de, Şanlıurfa'da mağara besiciliği yapan üreticilerin Organize Besi Sanayi Bölgesine taşınma projeleridir. Bu proje yaklaşık 10 yıldır gündemde olmasına rağmen bir türlü yatırım programına alınamamıştır. Bize yine gayri resmi olarak söylenen, bu projenin yatırım programına sözlü olarak alındığı, bu konuda resmi prosedürün devam ettiği. Sayın Faruk Çelik, bu konuda bize de açıklama yapmıştı ve bu konuyu çözmek üzere olduklarını söylemişti. Beklentimiz bu üreticilerin de, bir an evvel daha sağlıklı ve daha modern ortamlarda üretim yapabilecekleri koşullara kavuşturulmalarıdır.

Panelde bilim adamları ve üreticiler tarafından verilen bilgiler de şu yönde idi:

Bölgede bitki çeşitliliği (flora) çok fazladır. Hayvancılıkta bu floradan faydalanmak gerekir. Göçer üreticiler, bir bölgeden bir bölgeye kış-yaz demeden göç ederek hayvancılık yapıyorlar. Ürünlerinin pazarlanması sorunu



lidirler. Bu insanları kalıcı yerleşik hayata taşımak yerine oradaki refahlarını artırmak mümkündür. Karacadağın zomk koyunu değerli bir gen kaynağı ise ki öyledir, o ırkın korunması için desteklerin gerçekten o koyunu yetiştiren üreticiye verilmesi gerekir.

Mağaralarda 330 işletme vardır ve 50-60 bin hayvan beslenmektedir. 532 ahır yapılması için Besi OSB projesi yapıldı. Köylüler, tahsis edilen yer için yürütme durdurma



var. Bu sorunu aşmak için kooperatifleşmek gerekir. Mayıs ayı sonunda göçerlerin ürettiği peynir 2 liradan satılıyor, aynı peynir Diyarbakır'da 10-12 liradan satılıyor. Kooperatifleşme olursa emeğin sömürülmesinin önüne geçilecektir. Kooperatifleşmek için ciddi anlamda kayıt sisteminin olması gerekir. Göçerlerle ilgili kayıt sistemi sağlıklı değildir. Ne kadar hayvan var, hayvanların çeşitliliği nedir? Kayıt tutulursa ne kadar ürün üretilebileceği, nasıl, ne çeşit ürün elde edilebileceğini bilmek mümkün olacaktır.

Göçer yaşamı kaybolmaya doğru gitmektedir. Göçer kültürünün korunması ve üretimin devam etmesi için uğraşılmalıdır. Karacadağın zomk koyunu çok tercih edilen bir türdür. Urfa evcilleştirme bölgesidir. Lokal ırkların korunması ve gelecek nesillere aktarılması üzerinde tüm dünyada önemli çalışmalar yapılmaktadır. Göçer yaşamın çok farklı gen kaynağına sahip hayvanları vardır. Yerli gen kaynakların korunması çok önemlidir. Gen kaynaklarının korunması için desteklere ihtiyaç vardır. Ne yazık ki göçerler bu desteklere ulaşamıyorlar. Bu desteklere ulaşabilmeleri için göçerler mutlaka örgütlenme-

kararı aldırdı, konu yargıya gitti, şu anda Danıştay'dadır. Danıştay'dan yazı gelirse parselasyona başlanacak. İthal et geliyor, fiyatlar düşüyordu. Üretici ve tüketici bugün çok büyük zarardadır. Kasaptan marketten 25-30 liradan aşağı et alınmıyor. Oysa karkas kilo 13 lira, yani kesim fiyatı 12-13 liradır. Karkas kilonun ve market fiyatının arasındaki uçurumu yetkililer çözmelidir. Mağaralara ulaşım çok zor oluyor. Traktörle su çekiliyor. Girdiler çok pahalı oluyor. Bugüne kadar yapılan çalışmalar sonucunda yakın zamanda yeni yere taşınma gerçekleşecek, mağaralar da turizme kazandırılacaktır. Yem girdileri çok pahalı olduğu için üretici çok zarar ediyor. İthalatı yavaşlatmak, besicilere destek vermek lazım. Bu gidişle tamamen dışarıya bağlı kalınacaktır.

Bu panelin organizasyonunu birlikte yaptığımız Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ne, her türlü çalışmalarımızı destekleyen Şanlıurfa Valiliği'ne, Şanlıurfa Belediyesi'ne, Harran Üniversitesi Rektörlüğü'ne, çalışmalarımızı takip edip çözüm arayışlarına yönelik Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na, bu çalışmada emeği geçen tüm kişi ve kurumlara teşekkür ederiz.

ETKİNLİK: 61 - ŞANLIURFA

Sokak Çocukları PANELİ

22 Mart 2012 - Şair Nabi Konferans Salonu

Katılımcılar:

- **Prof. Dr. Zeynep ŞİMŞEK** (Oturma Başkanı)
HRÜ Tıp Fak. Halk Sağ. ABD Bşk.
- **Dr. İbrahim MEŞE** - Şanlıurfa Emniyeti Çocuk Şube Müdürü
- **Yrd. Doç Dr. Recep CENGİZ** - HRÜ Beden Eğt. ve SYO Müdürü
- **Mehmet KAPAKLI** - Şanlıurfa Bel. Bas. Yay. ve Halkla İliş. Müdürü
- **Gül SAN** - Gazeteci



Şanlıurfa'da sokak çocukları sorununun çok ön planda olmadığını düşünerek bugüne kadar böyle bir çalışma yapmayı düşünmemiştik. 22 Mart 2012 günü yapmış olduğumuz sokak çocukları konulu panele olan ilgi, bu şehirde, bu sorunun önem kazanmaya başladığını söylüyor gibiydi.

Vali Yardımcısı, Belediye Başkanı, Rektör, Emniyet Müdürlüğü, Milli Eğitim Müdürlüğü ve şehrin diğer birçok yönetim kadrolarının ilgiyle izlediği panelden, Urfa adına adeta bir duyarlılık, bir paydaşlık yansıyor. Böyle bir sorun için Urfa'nın dinamiklerinin çözüm arayışında bir arada olabileceğini ifade edercesine, bu görüntü son derece memnuniyet verici idi.

Urfa'da sokakta yaşayan çocuk yoktur. Sokakta çalışan çocuk, özellikle çöp toplayan çocuklar kayda değer orandadır.

Sokakta çalışan ve sokakta yaşayan çocuklar, hepsi korunmaya muhtaç çocuklardır. Korunmaya muhtaç çocuk; bedensel, zihinsel, ahlaki, duygusal gelişimleri ile fiziki güvenlikleri yani şahsi güvenlikleri tehlikede olan, ihmal ve istismar edilmiş ya da herhangi bir suçun mağduru olmuş çocuklardır.

Çocuk ihmali, çocuğun çok temel ihtiyaçları olan beslenme, barınma, giyim, eğitim gibi ihtiyaçlarının, çocu-

ğun bakımını üstlenen kişiler tarafından karşılanmamasıdır. **Çocuk istismarı** ise üçüncü kişiler tarafından çocuğa kaza dışı ve önlenabilir davranışlar yönünde zarar verilmesidir.

İhmal ve istismar ile madde bağımlılığı ve suç arasında organik bir ilişki olduğu söylenebilir. Evde ihmal edilen veya okulda yaşadığı çevrede ihmal edilen, istismar edilen çocuk sanki sokak daha güvenli ya da sokaktaki insanlar onlara daha iyi davranacağı düşüncesi ile sokağı kendisine güvenli bir liman olarak görebilmektedir. Özellikle, fiziksel ve cinsel istismar vakalarında buna şahit olunabiliyor.

Çocukların suça nasıl sürüklendiğini anlamak için sokakta çöp toplayan bir çocuk örneğini düşünelim. Kendi vücut ağırlığının belki beş, on katı bir arabayı çekiyor ve günde sadece 8-10 lira gibi bir para kazanıyor. Ama bu çocuklar sabah erken saatlerde hep dışarıdalar ve bir gün çalışırken sokakta gördüğü belki açıkta bulunan bir mal ya da eşya fark ediyor ve onu alır satarsa belki 30-40 lira kazanabileceğini düşünüyor. Ve ağırlığının belki on katı arabayı çekmektense onu alıp satırım kimsede görmez diyerek, kimsenin görmediği bir zaman o eşyayı almak durumunda kalabiliyor. Ve maalesef bu çocuklar suça sürüklenen ve hırsızlık şüpheli olduğu için emniyet çocuk şubeye getiriliyorlar. Zaten yasalarda da suça sürüklenen çocuk denmesinin nedeni budur.

Tüm kurumların işbirliği ve koordinasyon içerisinde olması gerekiyor. Urfa'da sokakta yaşayan çocuk olmadığı belirtildi. Sokakta çalışan çocukların ihmal ve istismarının önüne geçilebilmesi, bu çocuklar konusunda mücadele edilebilmesi için Emniyet, Aile ve Sosyal Politikalar birimleri, Valilik, Belediye gibi kurumların, kurumsal bazda işbirliği yapmaları gerekir.

Sokakta çalışan çocuklar polis marifetiyle Çocuk Şube Müdürlüğüne getiriliyorlar. Çocuklar daha sonra ailelerine teslim ediliyor. Sokakta çalışan çocukların tespitini şu an kolluk kuvvetleri yapıyor. Aslında 'Korunmaya Muh-



taç Çocukların Tespiti, İnceleme, Koruma Kararlarının Alınması ve Kaldırılmasına İlişkin Yönetmeliğin 7. Maddesine göre bu çocukların tespit edilmesi görevi Aile Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerine verilmiş bulunmaktadır.

Sokakta çalışan çocukların eğer bir mağduriyetleri yok ise Çocuk Şube Müdürlüğüne getirilmelerine gerek olmamalıdır. Bu durum biraz da yapısal problemlerden kaynaklanıyor. Şanlıurfa'da sokakta çalışan çocukların teslim edileceği ilk adım istasyonları kurulması gerekiyor. Sokakta çalışan çocuğu belediye zabıtası da alsa, polis de alsa, sağlık çalışanları da alsa, sosyal hizmetlerde çalışan ekipler de alsa, bu çocukların götürebileceği bir ilk adım istasyonunun olması gerekiyor. İlk adım istasyonlarında birkaç gün misafir edilecek olan bu çocuklar ve aileleriyle, orada görevli Psikolog ve Sosyologlar görüşecekler ve çocuğun geleceğine ilişkin ilk kararları alacaklardır (aileye teslim ya da Kurum bakımı).

Çocuğun eğitiminde öncelik (toplumsal cinsiyet rolüne göre) annenindir. Doğumdan okul çağına kadar hayat boyu etkili olan eğitimde ailenin okulun ve sosyal çevrenin rolü önemlidir.

Şanlıurfa, doğurganlık oranı en yüksek illerden biridir. Özellikle kırsalda kadın ve erkek için çocuk sayısının fazlalığı güç göstergesidir. Hatta kadınlar yaptıkları doğum sayısını, övünç duyarak söylerler. Bu koşullarda büyüyen çocuk mutlaka, annesinin terlik şiddetine maruz kalmıştır.

Ailenin yoksulluğu çocukların çalışmasını zorunlu kılmaktadır. Çocuk için eğitim öncelik olacağına, eve para getirmesi öncelik olarak kabul edilmektedir. Çocuğun eğitimine verilen önem, toplumsal bakış açısından değerlendirildiğinde, olumsuz tutumlar görülmektedir. Bazı işyerlerinde çırak aranıyor ilanlarında okula gitmeyen olarak aranıyor yazısı görmek mümkündür.

Mahallelerde açılan kadın merkezlerinde ve sağlık kurumlarında aile danışmanları, sosyolog, psikolog bulunmalıdır. Okullarda ise, çocuk-aile-okul üçgeninde, öğrenciyi takip eden yeterli sayıda uzman tarafından çocuk ve ailesi izlenmelidir. Okullardaki okul aile birlikleri bu alanda kurumsallaşabilir.

Çocuk izleme merkezleri denilen Sağlık, Adalet Bakanlığının koordinasyonun da, istismara uğramış, mağdur çocukların aynı olayı defalarca farklı birimlere anlatmasına gerek kalmadan, aynı anda avukat, psikolog, pedagog gibi uzmanların olayı raporlamasına olanak veren merkezin Urfa'da açılması şarttır. Konuşmaktan hoşlanmasak da çocuklara yönelik cinsel istismarın varlığını kabul etmeli ve çözüm üretilmelidir.

Panele her türlü desteklerini esirgemeyen ve sonuna kadar takip eden Şanlıurfa Valiliği'ne, Şanlıurfa Belediyesi'ne, Harran Üniversitesi Rektörlüğü'ne, emeği geçen, desteği olan tüm kurum ve kişilere, Milli Eğitim Müdürlüğü'ne, Emniyet Müdürlüğü'ne sonsuz teşekkürlerimizi ve saygılarımızı iletiyoruz.



ETKİNLİK: 62 - GAZİANTEP

Gaziantep Kadına Şiddet ve İntiharlar PANELİ 23 Mart 2012 - Gaziantep Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi Konferans Salonu

Katılımcılar:

- **İbrahim YURDAKUL** - Gaziantep Vali Yardımcısı
- **Meral DEMİRBAŞ** - Kadının Statüsü Gen. Md. Yrd.
- **Prof. Dr. Mehmet MUTAF** (Oturma Başkanı) - Gaziantep Üni. Tıp Fak.
- **Prof. Dr. Abdurrahman ALTINDAĞ** - Gaziantep Üni. Tıp Fakültesi
- **Doç. Dr. Özkan YILDIZ** - Gaziantep Üni. Sosyoloji Böl. Bşk.
- **Yrd. Doç. Dr. Günel KURŞUN** - Çukurova Üni. Hukuk Fakültesi
- **Yrd. Doç. Dr. Ferhan GÜNDÜZ** - Çukurova Üni. İletişim Fakültesi
- **Gül SAN** - Gazeteci - Şanlıurfa



Aile içerisinde yaşanan olaylar ya da ailenin huzurlu, mutlu bir aile olması hem o ailede yetişen çocukları etkilemekte hem de dolaylı olarak topluma yansımaktadır. Aynı zamanda şiddet olgusu içerisinde büyüyen erkek çocuklar bu davranışı gayet doğal olarak algılayıp, şiddetin gelecek kuşaklarda da görülmesine neden olabiliyor. Aynı şekilde kız çocukları anne idolünün etkisi ile erkeklere boyun eğme, itaat etmenin doğal bir davranış olduğunu özümsemekte, kendilerinin uğrayacakları şiddet davranışı karşısında onlar da anneleri gibi kaderci davranabilmektedirler.

Aile içi şiddetin en acı tezahürü: Namus cinayetleri

Namus cinayetleri büyük çoğunlukla kadınlara uygulandığı için bu davranışı da kadına yönelik şiddetten sayabiliriz. Dolayısıyla erkekler açısından, kadınların kontrol altında tutulması kendi namuslarının belirlenmesinde çok önemlidir. Bu yüzden kadın cinselliğiyle bağdaştırılan namus çoğunlukla kadın üzerinden temsil edilir.

Zihniyet olarak algının genç bireylerde bile değişmediği görülüyor. Kadın intiharlarında açıklanamayan fakat intihar etmeye mecbur bırakılan, zorlanan kadınların olduğu biliniyor fakat bu vakalar hastaneye geldiğinde şuur kapalı olduğundan olay aydınlatılamıyor.

Kadının özgürleşebilmesi, cinsel kimliği üzerinden yaşadığı her türden bağımlılık ilişkilerinden kurtulabilmesi için öncelikle mutlak biçimde üretime katılabilmesi gerekir.

Ceza hukuku sistemindeki düzenlemelere ek olarak adına kısaca İstanbul Sözleşmesi denen ve 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzalanan Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye

İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi, 8 Mart 2012 tarih ve 28227 sayılı Resmî Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

"Kadına yönelik şiddet", "aile içi şiddet", "kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet" kavramlarının tanımlandığı sözleşmede şiddet, yalnızca fiziksel değil, cinsel, ekonomik, psikolojik ve ekonomik boyutlarını da içerecek şekilde tanımlamakta; sözleşmede 'kadın' sözcüğünün 18 yaşın altındaki kız çocuklarını da kapsadığı belirtilmektedir.

İnsanların nasıl davranması gerektiğini belirleyen normlar vardır. Bu kurallardan ayrışmalar sapma olarak değerlendirilir. Sosyal beklentilere uymayan, yani toplumda **kültürün beklediği örf, adet, gelenek ve hukuk kurallarına uygun olmayan davranışlara sapmış davranış, bu**





tür davranışlarda bulunan bireye de sapmış denilmektedir.

Sapma ve suç bağlamında İntihar olgusunu ele aldığımızda intihara bakış açısının da toplumdan topluma ve zamana göre farklılık gösterdiği bilinmektedir

İntihar bireyin kendisine yönelmiş olduğu bir şiddettir. Dünya Sağlık Örgütü şiddeti, kişinin kendisine, başka kişiye, grup ya da topluluğa karşı tehditle ya da fiili kasıtlı fiziksel güç veya gücün kullanımı olarak tanımlar. Bu şiddet türünü diğer kategorilerden ayıran ise, suçlu (fail) ile mağdurun aynı kişi olmasıdır. Diğer şiddet kategorilerinde suçlu ve mağdur farklı kişilerdir.

Günümüzde, dünya genelinde intihar bir suç sayılmaktadır; fakat başkasını intihara teşvik etmek veya yardım etmek suç sayılmaktadır.

İntihara yönelik teşebbüs ve olgular, gerçekte, kişinin çevresine yaptığı (S.O.S) yardım çağrısıdır. Bu nedenle intiharın önlenmesi için intiharın nedenlerinin ortaya ko-

nulması gerekir. İntihar ya da intihar girişimlerinin anlaşılmasında ve önlenmesinde alınacak tedbirler çok boyutlu olmalıdır. Bu geniş kategoriyi anlamlı kılmak için, diğer alt kategorilerle (yaş, cinsiyet, ölüm nedeni, ölüm şekli vb.) karşılaştırılarak durum tespitinde bulunulmuştur.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde intihar davranışı üç özelliği ile ön plana çıkmaktadır: Kadın intiharlarının yüksek oranları, intihar yöntemi olarak ateşli silahların giderek daha yüksek oranda kullanılması, genç nüfustaki yüksek intihar hızları.

Güneydoğu Anadolu'daki yüksek kadın intihar oranlarına dikkat çeken çalışmalarında Abdurrahman Altındağ ve arkadaşları tarafından, 2000 yılında Batman ilinde kadın/erkek intihar oranı 1,71/1 olarak bildirilmiştir.

İntihar girişiminde bulunan kadınların sosyodemografik özelliklerine bakıldığında; 15-24 yaş arası olması, intihar girişimi öncesi stresli yaşam olayı, düşük eğitim düzeyi,





işsizlik, aile desteğinin azlığı ve aile içi şiddet göze çarpmaktadır. Okuryazarlık oranının düşük olması ve kadınların önemli bir kısmının Türkçe konuşmaması, günlük hayatta çok sayıda zorlukla karşılaşmalarına neden olmaktadır. Geleneksel değerler sistemi kız çocuklarının okula gönderilmesini zorlaştırmaktadır. UNICEF rakamlarına göre, Türkiye’de kadınların ortalama eğitim süresi 8.5 yıl, İran’da 10.5 yıl, Yunanistan’da 13.5 yıldır.

Toplumda geleneksel değerler ile modernleşme arasındaki gerilimden en fazla kadınlar etkilenmekte ve çoğunluğu sosyal, ekonomik ve kültürel aktivitelere katılamamaktadır. Aktiviteleri kendi evleri ile sınırlıdır. Aile içi şiddet sıkıdır. Töre cinayetleri hemen her zaman kadınları hedef almaktadır. İntihar kadınlar için dayanılmaz yaşam koşullarından kaçış yolu haline gelebilmektedir.

Resmi verilere göre 90’lı yılların başından bu yana Güneydoğu’da ateşli silahlar ile intihar oranları hızlı bir artış göstermektedir. Güneydoğu’da doksanlı yıllarda olağanüstü hal uygulamalarına paralel olarak silah temin etme ve bulundurma konusunda sağlanan kolaylıklar silahlanma oranında belirgin bir artışa yol açmıştır.

İntihar olgularının %90’ından fazlasında psikiyatrik bir rahatsızlığın olduğu bilinmektedir. Yaygın bir ruh sağlığı hizmetinin psikiyatrik bozuklukların tanı ve tedavisini kolaylaştıracağı, dolayısıyla intihar hızlarını önemli oranda azaltılabileceği aşikârdır. Güneydoğu’da psikiyatri uzmanı hekim sayısının az olması gözden kaçmamaktadır. Psikiyatri yatak sayısı da oldukça kısıtlıdır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde intiharla mücadele-

de ruh sağlığı hizmetlerinin yaygınlaştırılması öncelikli hedef olmalıdır. Bölgedeki psikiyatri uzmanı, psikolog ve diğer ruh sağlığı personellerinin sayısı artırılmalıdır. Yatak sayısındaki kısıtlılık da giderilmelidir. İntihar davranışı ile ilgili halka eğitimler verilmelidir. Kriz merkezleri ve intiharla ilgili danışmanlık hizmeti vermek üzere ücretsiz telefon hatları oluşturulmalıdır. Aile içi şiddetin azaltılmasına dönük tedbirlerin alınması gereklidir. Ateşli silahların temini ve bulundurulmasına dönük kısıtlamalar getirilmelidir.

Gaziantep İli özeline bakılacak olursa; TÜİK verilerine göre 2000 yılında 33, 2004 yılında 63, 2009 yılında 72, 2010 yılında da 67 kişi intihar etmiştir. İntihar hızı 2009 yılı için 100 binde 4.4’tür. İntihar şekilleri genellikle asma ve ateşli silahlardır. İntihar sebepleri arasında aile geçimsizliği ve hastalık göze çarpsa da bilinmeyen sebepler ağırlıktadır. İntihar yaşı 14-34 arasında yoğunlaşmaktadır. Kadınların intihar oranları erkeklerin iki katına yakındır.

Bu çalışmamıza, başta her türlü desteği veren ve ev sahipliği yapan Gaziantep Üniversitesi Rektörlüğü olmak üzere, konuşmacı düzeyinde katılan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na, Gaziantep Valiliği’ne, Şahinbey Kaymakamlığı’na, Gaziantep Üniversitesi’nden ve Gaziantep dışından gelerek panelist olarak katılan Akademisyen ve diğer katılımcılara, tüm emeği geçenlere saygı ve teşekkürlerimizle...

ETKİNLİK: 63 - DİYARBAKIR

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin Maden Potansiyeli ve Sektörel Sorunlar PANELİ 13 Nisan 2012 - Dicle Üniversitesi Kongre Merkezi

Katılımcılar:

- **Mustafa TOPRAK** - Diyarbakır Valisi
- **Prof. Dr. Ayşegül Jale SARAÇ** - Dicle Üniversitesi Rektörü
- **Prof. Dr. Güven ÖNAL** (Konuşmacı ve Oturum Başkanı)
İTÜ Maden Fak. - Yurt Maden. Geliş. Vkf. Bşk.
- **Prof. Dr. Mustafa AYHAN** - Dicle Ün. Maden Böl. Bşk.
- **Raif TÜRK** - Diyarbakır Sanayici ve İşadamları Der. Bşk.
- **Ekrem TOSUN** - (Maden Müh) MTA Diyarbakır Bölge Müdürü
- **Yrd. Doç. Dr. Şefik İMAMOĞLU** (Jeo. Müh) - Dicle Ün. Maden Böl
- **İrfan BAL** (Maden Yük. Müh.) - Eti Krom A.Ş. Mad. İşl. Gen. Md. Yrd.
- **Hasan İrfan Gencer** (Jeo. Müh.) - Eti Mad. İşl. Gen. Md.lüğü SGD Md.



“Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri Maden Potansiyeli ve Sektörel Sorunlar Paneli” 13 Nisan 2012 tarihinde, Güneydoğum Derneği ile Dicle Üniversitesi işbirliğinde, Dicle Üniversitesi Kongre Merkezinde gerçekleştirilmiştir. Panele Diyarbakır Milletvekili Süleyman Hamzaogulları, Diyarbakır Valisi Mustafa Toprak, Dicle Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ayşegül Jale Saraç, Karacadağ Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Dr. İlhan Karakoyun, Güneydoğum Derneği Başkanı Duygu SUCUKA, İTÜ Maden Fakültesi - Yurt Madencilik Geliştirme Vakfı Başkanı Prof. Dr. Güven ÖNAL, Diyarbakır Sanayici ve İşadamları Derneği Başkanı Raif Türk, MTA Diyarbakır Bölge Müdürü Ekrem TOSUN, İrfan GENCER (Mazıdağ Fosfat İşletmeciliği) ve İrfan BAL (Elazığ Krom İşletmeciliği), Dicle Maden Mühendisliği Bölümü öğretim üyeleri ve öğrencileri, Akademisyenler ile diğer davetliler katılmıştır.

Açış konuşmalarında kürsüye gelen Diyarbakır Valisi Mustafa TOPRAK, dünya ülkelerinin ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeylerinde, madenlerin kullanımının net bir rolü olduğunu belirtti. İngiltere'nin bu konu ile il-

gili 200, 300 yıl öncesindeki faaliyetleri incelediğinde, sanayi devrimi olgusunun, temel atılımının kömür madeninin sanayi amaçlı olarak kullanılmaya başlamasıyla geliştiğini, sanayi devriminin ve onun doğurduğu ekonomik gelişmenin kökeninde, yeraltı zenginliklerinin etkin şekilde kullanılmasının önemli rolü olduğunu vurguladı.

Diyarbakır'ın, petrolün yanı sıra mermer yataklarının da yeraltı zenginlikleri açısından çok önemli bir yeri olduğunu anlatan Vali TOPRAK, hem kalite, hem de rezerv olarak önemli bir mermer üretim potansiyelimizin var olduğunu, tüm bunların yanı sıra, krom ve manganez gibi kaynaklara da sahip olduğumuzu, gerek metalik gerekse metalik olmayan yeraltı zenginliklerimizin çok iyi bir şekilde tespit edilip işletilerek, istihdama, üretime ve ülke ekonomisine kazandırılması için çalıştıklarını ifade etti.

Bu konudaki faaliyetleri daha da hızlandırmak mecburiyetinde olduğumuzu; ekonomik anlamda gelişmiş olan ABD, İngiltere, Fransa gibi ülkelerin bu kalkınmışlık seviyelerine başta kömür ve petrol olmak üzere demir ve çelik gibi yeraltı zenginliklerini etkin bir şekilde kullanarak geldiklerini detaylı olarak anlattı. Diyarbakır ilini Kurtalan tarafından gelip Elazığ, Malatya, Sivas ve Ankara'ya bağlayacak demiryolunun ıslah edilmesi ve hızlı trene dönüştürülmesi ile ilgili çalışmalara büyük önem verdiklerini söyleyen Vali şöyle devam etti: Başta, Diyarbakır olmak üzere tüm bölgede bu konular için çok önemli çalışmalar yürütülmekte, bu kapsamda, Diyarbakır'ı çevre illere bağlayan duble yol çalışmaları büyük oranda tamamlanmış durumda, bunun yanı sıra Diyarbakır'ı Karadeniz'deki limanlara bağlayacak, Bingöl, Genç ve Erzurum'dan geçecek olan karayolu çalışmalarına devam edilmektedir. Yakın bir zamanda Rize tarafından da İspir üzerinden tünellerin yapımı ile ilgili bir gelişme olacaktır.



Madencilik Önem ve Türkiye'de Madencilik

Doğal kaynakların insan ve toplum yaşamındaki önemi bilinmektedir. Yaşamı fonksiyonel hale getiren araç ve gereçlerin % 90'ı doğal kaynaklardan, özellikle de madenlerden sağlanmaktadır. Toplumların refah ve gelişmişlik düzeyleri ile madencilik faaliyetleri arasında çok yakın bir ilişki bulunmaktadır. İnsanlar ilk çağlardan itibaren madencilik faaliyetlerine ve madenlerden yararlanmaya başlamışlar, bu faaliyetlerin sonucunda da medeniyetin doğuşunu sağlamışlardır. Uzay çağı ve sanayi ötesi bilgi toplumunun doğuşu da, maden ürünlerinden sağlanan özel metal, alaşım ve malzemeler sayesinde gerçekleşmiştir.

Günümüzde gelişmişliğin göstergeleri olarak nitelendirilen Demir-Çelik, enerji ve tarım ürünleri üretimindeki devamlılık, madencilik ürünleri ile sağlanmaktadır. Bilindiği gibi, Demir-Çelik'in hammaddeleri, demir cevheri ve kömürdür. Enerji hammaddelerinin %90'ı, maden ürünleri olan, kömür, petrol, doğalgaz gibi fosil yakıtlar ve uranyumdur. Tarımın ana girdisi olan gübre üretiminde kullanılan hammaddelerin %90'ı madencilik faaliyetleri sonucunda elde edilmektedir.

Dünyada Madencilik: Ülkelerin kalkınma ve ekonomik gelişiminde önemli yeri olan madencilik ve entegre üretim sanayii, en büyük katma değeri yaratmaktadır. Gelişmiş ülkelerde halen, GSMH'da madencilik payı; ABD'de %4.5, Federal Almanya'da %4.0, Kanada'da %7.6, Avustralya'da %8.7, BDT'da %14, Çin'de %15, Hindistan'da %15, Türkiye'de hammadde olarak %2, entegre ürünlerle birlikte % 3.5 düzeyindedir. Dünya'nın en büyük maden üreticileri Çin, ABD, Brezilya, Şili, Avustralya, Kanada, Güney Afrika, Rusya, Hindistan gibi ülkelerdir. Çin kömür, Brezilya demir cevheri, Şili bakır, Güney Afrika Cumhuriyeti altın üretiminde başı çekmekte olup, diğer ülkeler tüm madenlerde belli üretim boyutlarına ulaşmışlardır. Dünya toplam maden üretimi, 2010 yılında 9 milyar ton civarında olmuştur. Ayrıca, 80 milyar ton mermer, doğal taş, kırma taş ve çimento hammadde si üretimi gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin Maden Potansiyeli: Türkiye'nin maden kaynakları, bir kıtanın kaynakları kadar çeşitli ve büyüktür.

Nitekim yetersiz olan aramalara karşın, bor, mermer, tor-yum ve nadir topraklar, zeolit, pomza, selestit gibi madenlerde Dünya'nın en büyük rezervleri ülkemizde bulunmakta, bor mineralleri üretiminde 1. sırada yer almaktayız. Krom, manyezit, barit, kil, kömür, feldspat ve bazı endüstriyel hammaddeler ile mermer, doğal taş üretimi ve rezerv varlığında Dünya'nın söz sahibi ülkeleri arasında yer almakta ve 70'in üzerinde maden çeşidi-ne sahip bulunmaktayız. Anadolu'ya Küçük Asya isminin verilmesi ve çok sayıda medeniyetin bu topraklar üzerinde kurulması rastlantı olmayıp, doğal kaynaklarla yakındır.

Türkiye'nin bu günkü verilerle 2,5 trilyon doların üzerinde maden varlığına sahip olduğu hesaplanmaktadır. Ülkemizde madencilik GSMH'daki payı, 1940'lı yıllarda %20 düzeyine kadar yükselmiş, 1950'den sonra tedricen azalmaya başlamış, planlı ekonomi dönemine geçişten sonra bu azalma hızlanarak 2000 yılında %1,1 düzeyine gerilemiştir. Bu durumun ortaya çıkmasında, dışarıdan dayatılan kalkınma modelinin plan felsefesi olarak benimsenmesinin oynadığı rol inkâr edilemez. 2010 yılında GSMH'daki pay %2'ye yükselmiştir. Türkiye'de 2010 yılı sonu itibarı ile 34.000 civarında maden ruhsatı 6.733 üretim yapan maden işletmesi bulunmaktadır.

Türkiye'nin Maden üretimi ve tüketimi: Türkiye'nin 2010 yılı toplam maden üretimi 491.000.000 ton civarındadır. 2010 yılı toplam maden üretim değeri 15,3 milyar dolar düzeyinde olup bunun 3.469 milyar doları dış satım olarak gerçekleşmiştir. Madencilik GSMH içindeki payı, 2010 yılında %2 civarında olmuştur.

Madencilik, genellikle kırsal alanlarda sürdürülen bir faaliyettir. Ülkemizde yaşanan çeşitli olumsuzlukların temel nedenlerinden biri, bölgeler arasındaki gelişmişlik farkıdır. Geri kalmış yörelerde yapılacak madencilik yatırımları, arama döneminden başlayarak bölgeye dinamizm getirecek, aramaların olumlu sonuçlanması halinde açılacak işletmeler, yeni çekim alanlarının çekirdeğini oluşturacaktır.

Ülkemizde madencilik ger kalmasının en önemli nedenleri; madencilik kültürünün oluşmaması, gerek ka-



muoyu, gerekse ülkeyi yönetenlerce konunun öneminin yeterince kavranmamış olması ve dışarıdan gelen telkinlere açık olan planlı kalkınma modelimizdir. Ulusal strateji ve modellerin vakit geçirilmeden oluşturulması gerekir.

Yurt Madenciliğini Geliştirme Vakfınca yapılan stratejik çalışmaya göre, madenciliğin GSMH içindeki payının, 10 yılda %4'e yükselmesi ve kalkınma hızının %5 olması varsayıldığında, on yılda, 30 milyar dolar yatırım yapılarak, madencilik geliri, 10 milyar dolar/yıl dış satım olmak üzere, 40 milyar dolar/yıl düzeyine yükselecektir.

Türkiye'nin her tarafında maden yatakları mevcuttur. Ancak batıda işletmeler daha fazladır. Doğu ve Güneydoğu'da maden rezervlerinin gözükmemesi maden kaynaklarının olmayışından değildir. Bu bölgelerde daha az arama yapıldığı içindir.

Türkiye büyük mermer rezervlerine sahiptir. Toplam mermer potansiyeli 5 milyar m³'tür. Ülkemizin mermer yatakları, Afyon, Bilecik, Denizli, Elazığ, Manisa, Tekirdağ gibi illerle zenginleşmiştir. Mermer üretimi 85'li yıllardan sonra artmıştır. Üretimin tamamını özel sektör yapmaktadır. Mermer üretiminden sonra granit önemlidir. Bazalt başta Diyarbakır olmak üzere, büyük rezervlere sahip bir kaynaktır. Türkiye'de mermer ihracatı blok işlenmiş olarak ihraç edilmektedir. Çin'in ihracattaki payı %38'dir. Blok mermer ihracatımız 4 milyar dolardır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Elazığ ve Diyarbakır'da mermer faaliyetleri başlamıştır. Diyarbakır'da 250.000 m³ ham mermer blok üretilmiştir. Hazro ve Kulp ilçelerinde mermer işletilmektedir. Bazalt da mermer kadar önemli bir taş olup Diyarbakır surlarında bazalt kullanılmaktadır.

1968 yılında kurulan MTA Güneydoğu Anadolu Bölge Müdürlüğü, sınırları içerisinde bulunan Diyarbakır, Şanlıurfa, Mardin, Şırnak, Batman, Siirt ve Bingöl olmak üzere toplam 7 ilde faaliyetlerini sürdürmektedir.

Diyarbakır ili sınırları içerisindeki maden potansiye-

li: Çermik-Kulp-Palu arasında önemli altın tespitleri yapılmış olup, çalışmalar devam etmektedir. Kulp-Kaçkan bölgesinde 250.000 ton rezervli, %33-52 tonerli demir yatakları; Çermik-Mahmudan-Hazro arasında önemli bakır bulguları saptanmıştır. Kurşun-Çinko Dicle ilçesinde; Kromit, Ergani-Demo-Kundikan, Dicle-Aşağı Şıngırık bölgesinde bulunmaktadır. Demir-Manganez yatakları Ergani'de ve Kömürler-Gomayığ'dadır. Kuvars madeni Kulp ilçesinde; Mika Çermik'te; Mermer Çermik, Ergani, Hani, Kulp, Hazro, Lice, Çüngüş'te; Barit rezervleri Dicle'de mevcuttur. Pomza-Ovabağı'nda; Fosfat, Çınar-Ballıbağ'da; Çimento ve Tuğla-Kiremit hammaddeleri Ergani, Lice'dedir. Taş Kömürü-Hazro'da bulunmaktadır.

Diğer illerdeki önemli potansiyeller:

Bingöl; Demir cevheri, kurşun, çinko, fosfat, apatit, kaolen, kömür.

Siirt: Krom, bakır, mermer, alçı taşı.

Şırnak; Asfaltit, fosfat, çimento hammaddesi.

Mardin; Fosfat, kuvars kumu, Midyat taşı, uranyum, çimento hammaddeleri.

Şanlıurfa; Pomza, fosfat, çimento hammaddesi.

Batman; Demir, barit, tuğla-kiremit hammaddeleri, alçı taşı, krom yatakları.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve yakın yöresinde yer alan maden yatakları, başlıca üç büyük fasiyes grubu içinde meydana gelmişlerdir. Bölge genellikle sedimanter fasiyeslerin devam ettiği koşullarda ametal maden yatakları oluşurken, kuzey sınırı boyunca melanj oluşum ortamında ve metamorfik kuşakta metalik maden yatakları oluşmuştur. Yani Bölgenin iç kesimlerinde tamamen endüstriyel hammaddeler şeklinde, metal olmayan madenler oluşurken, bindirme zonu ve metamorfik kuşakta genellikle metalik maden yatakları meydana gelmiştir.

Doğu Anadolu Bölgesinde ise değişik fasiyeslerde volkanik kayalar ve piroklastlar meydana gelmiştir. Bu nedenle yapı malzemesi yönünden çok zengin bir çeşitlilik ortaya çıkmıştır.



ETKİNLİK: 64 - SİVEREK / ŞANLIURFA

Siverek'in Öncelikli Sorunları PANELİ 14 Nisan 2012 - Siverek Endüstri Meslek Lisesi Salonu

Katılımcılar:

- **Kasım GÜLPINAR** – 24. Dönem Şanlıurfa Milletvekili
- **Mahmut HERSANLIOĞLU** – Siverek Kaymakamı (Çağrılı Konuşmacı)
- **Prof. Dr. Mehmet Ali ÇULLU** - (Oturum Başkanı) HRÜ Zir. Fak. Dekanı
- **Halil SÜT** – Siverek Tarım Müdürü
- **Prof. Dr. Öner ÇETİN** - Dicle Ün. Ziraat Fak.
- **Doç. Dr. Emine ÇIKMAN** - Harran Ün. Ziraat Fak.
- **Lütfü BALKIR** – Siverek Milli Eğitim Müdürü
- **Dr. Serhat ODABAŞI** – Siverek Sağlık Müdürü
- **Zeki KENRU** - Karacadağ Köyü Muhtarı



Eğitim

İlçe merkezinde 23 ilköğretim okulu, 7 bağımsız anaokulu, 36 köy taşıma merkezi ilköğretim okulu, 149 köy ilköğretim okulu, 11 lise, 1 Halk Eğitim Merkezi, 1 Mesleki Eğitim Merkezi, 1 Rehberlik Araştırma Merkezi, 1 Meslek Yüksek Okulu, 5 Özel Dershane, 5 Özel Rehabilitasyon Merkezi, 3 MTSK, 1 Özel İlköğretim Okulu bulunmaktadır.

3-4-5 yaşlar gurubu okul öncesinde okullaşma oranı %30, yalnızca 5 yaş grubu değerlendirildiğinde ise bu oran %80'dir.

Radio-Televizyon Yayıncılığı ve Gıda Teknolojisi Meslek Yüksek Okulu olarak açılan yüksekokul, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Gıda Teknolojisi, Bilgisayar Programcılığı dallarında eğitime devam etmektedir. Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretimde, mevcut derslik sayılarına yakın bir oranda derslik ihtiyacı bulunmaktadır. Yani **derslik ihtiyacı oldukça fazladır**.



Sınıf öğretmeni ihtiyacı çok az sayıda olmakla birlikte bu oran okul öncesinde ve branş öğretmenliğinde mevcut sayısının yarısı kadardır.

Mevsimlik tarım işçiliği nedeniyle eğitim-öğretim yılını yarıda bırakan öğrenci sayısı önemli orandadır.

Çok sayıda yeni okula ve bazı okul binalarının yenilenmesine ihtiyaç vardır.

Sağlık

İnşaatı devam etmekte olan 200 Yataklı Devlet Hastanesi için usulüne uygun kadro, müstemilat vs. çalışmaların hızlandırılması;

Yeni 10 Aile Sağlığı Merkezinin yapılması;

Toplum Sağlığı Merkezi, Ana Çocuk Sağlığı Aile Planlaması Merkezi ve Verem Savaş Dispanseri binalarının onarılması;

Kiralık binada hizmet vermekte olan 5.Nolu ASM için yeni bina yapılması;

Toplum ve Ruh Sağlığı Merkezi kurulması;

En az 2 tane yeni ambulans alınması gerekmektedir.

Genel İdare

222 bin nüfuslu Siverek ilçesinde kamu hizmetleri, 1975 yılında yapılmış olan Hükümet Konağı ile 1989 yılında yapılmış olan Adliye Sarayı binaları, ekonomik ömrünü doldurmuş, nüfus itibarıyla ortaya çıkan artış ile yetersiz kalmış ve hizmete cevap veremeyecek duruma gelmiştir.

Şanlıurfa ilinin en büyük ilçesi konumunda bulunan ve 45 ilden daha büyük olan Siverek'in köylerinde 149 muh-



tarlık ve yaklaşık 340 mezra bulunmaktadır. Muhtarlıklara bağlı bulunan yaklaşık 50 mezra nüfus olarak ana köyden daha kalabalık hale gelmiştir. Hizmetin daha etkin verilmesinin sağlanması amacıyla nüfusu yoğun birimlerin muhtarlıklara dönüştürülmesi gerekmektedir.

Altyapı

Diyarbakır-Siverek-Şanlıurfa duble yol çalışmasının bütün aksamaları ile tamamlanması; Adıyaman-Siverek arasında yapımına yol bağlantıları ile başlanan Nissibi Köprüsü çalışmalarının titizlikle takip edilmesi; Siverek-Viranşehir yolunun genişletilmesi; Siverek-Viranşehir, Siverek-Çermik, Siverek-Karacadağ, Siverek-Feribot yollarında satı kaplama çalışmalarının yapılması; Siverek-Çermik yolunda bulunan Bayırözü Köyünde okul geçişleri için alt geçit yapılması; 2012 yılında hizmete girecek olan 200 Yataklı Devlet Hastanesi önünde kavşak çalışması yapılması ihtiyaç gereğidir.

İlçe merkezinde bulunan 154 KW'lık trafo merkezinin gücünün 200 KW'a yükseltilmesi; Tarımsal sulamaların yoğun olduğu Çaylarbaşı bölgesinde, Gürakar ve Karacadağ'da ek olarak yeni trafo merkezlerinin kurulması; İlçedeki Altaylı ve Karacadağ-Karabahçe ve Şekerli Fider-

lerinin yenilenmesi; İlçe merkezinde, köy ve beldelede AG hatlarında, trafo-larda yenileme çalışmalarına devam edilmesi; Kendi sulama sistemini kurarak elektrikle sulama yapan çiftçilerin rekabet koşulları ve kaçak kullanım da göz önünde bulundurularak desteklenmesi; Kaçak elektrikle yapılan mücadelenin artırılması gerekmektedir.

İlçe kırsalında 81 yerleşim yerinde içme suyu temin edilememiştir/yetersizdir. Gelecek yıllar düşünüldüğünde ilçe merkezlerin de olmak üzere Siverek-Hilvan yöresinde içme suyu yetersizlikleri her geçen gün artacaktır.

Halihazırda proje aşamasında olan Siverek-Hilvan Sulama Suyu Projesinde Yöreye içme suyu da sağlamak anlamında entegre bir çalışma yapılması ve/veya (4) bölgeye ayrılmış içme suyu için grup çalışması yapılması; Özel İdare yetki alanı içerisinde su kullanımı ile ilgili idari düzenleme çalışmalarının yapılması; özellikle elektrik dağıtımının özelleştirilmesi ile birlikte oluşabilecek asayiş olaylarının önüne geçmek için bu çalışmaların ivedilikle gerçekleştirilmesi; Su sanitasyonu kapsamında eksiklikleri bulunan çalışmaların ivedilikle tamamlanmasına zorunluluk arz etmektedir.

İlçe genelinde Özel İdare yol ağında mevcut hali ile yol envanteri çalışmasının yapılması; Özel İdare yol ağında mevcut hali ile var olan 152 km'lik asfalt yolun 2. kat çalışmasının yapılması; Özel İdare yol ağında yapılan asfalt çalışmalarında yol standartlarının yeniden gözden geçirilmesi; Tarımsal üretimin ve nakliyenin çok olduğu bu güzergâhlarda taşıma gerçeğine uygun yol standartlarının geliştirilmesi;



Özel İdare yol güzergâhında yoğun trafiğin olduğu 45 güzergâhta 584 Km 1. kat asfalt çalışması yapılması uygun olacaktır.

Tarım teşkilatına personel-araç takviyesi çalışmalarının yapılması;
Destekleme çalışmalarının daha sıhhatli sonuçlar elde edilmesi için teknolojik kabiliyetlerin artırılması, parsellerin kadastro anlamda sayısallaştırma çalışmalarının tamamlanması;
Devam eden Toplulaştırma çalışmalarına ek olarak müşterek mülkiyetin yoğun olduğu kapsam dışındaki alanlarda da bu çalışmanın yapılması;
Siverek-Hilvan Sulama Projesi çalışmalarına başlanması, proje dışında kalan alanlarda gölet çalışmalarına ağırlık verilmesi;
İlçedeki 1100.000 dekar taşlık alanın üretime kazandırılması;
İlçede var olan 570.000 küçükbaş ve 58.000 büyük baş hayvan düşünülerek Organize Hayvancılık Bölgesi oluşturulması gerekmektedir.

Diğer Beklenti ve Gereksinimler

GAP Eylem Planında yer alan Gençlik Merkezi ve Kapalı Yüzme Havuzuyla ilgili çalışmaların tamamlanması;
İlçe merkezindeki şehir stadının onarılması;
Futbol Federasyonunun AB fonlarından yapacağı suni çim saha ve tesislerinin yapılması;
Belde ve köylerde de spor sahası çalışmalarının yapılması;
Karacadağ Kayak Merkezinin Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne devredilmesi;
Kapalı Spor Salonuna jeneratör, ses ve doğal gaz sisteminin yapılması.

Siverek Kalesinde kazı çalışmalarına başlanması;
Siverek'te bir kültür sitesi inşa edilmesi;



Karacadağ yöresindeki kış ve yayla turizmi imkânlarının değerlendirilmesi için bölgenin turizm merkezi ilan edilmesi;
Tarihi Abdalağa Hamamında restorasyon çalışmalarına başlanması.

İlçede köylülerin yararlanacağı yöreye uygun gelir getirci ağaçlandırma çalışmalarının yapılması;
Yol boylarında yöreye uygun ağaçlandırma çalışmalarının yapılması;
İlçe kırsalını da içine alabilecek şekilde katı atık yönetimi projesi gerçekleştirilmesi.

Düşkün ve yaşlı kimsesizlerin barınabileceği Huzurevine, kimsesiz çocukların barınabileceği Sevgi Evlerine, şiddete uğrayan veya sahipsiz kadınların kalacağı Kadın Sığınma Evine, toplumsal eğitime katkı sağlayacak Toplum Merkezine, Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'nün kurulması- na ihtiyaç duyulmaktadır.

Organize Sanayi Bölgesi, Organize Hayvancılık Bölgesi ve 2. Küçük Sanayi Sitesi kurulması ihtiyacı vardır.

ETKİNLİK: 65 - MİDYAT / MARDİN

Midyat ve Kalkınma PANELİ 15 Nisan 2012 - Kocatepe İlköğretim Okulu Konferans Salonu

Katılımcılar:

- **Nihat Eri** (Oturma Başkanı) - 22. Dönem Mardin Milletvekili
- **Şeymus NASIROĞLU** - Midyat Belediye Başkanı
- **Prof. Dr. Mustafa OFLAZ** - Mardin Artuklu Üni. Rektör Yrd.
- **Doç. Dr. Neslihan DALKILIÇ** - Çekül Vakfı Diyarbakır Koordinatörü



Güneydoğum Derneği olarak, Midyat ve Kalkınma konulu ilk toplantımızı, 18 Kasım 2011 tarihinde yaptık. O toplantıda; Midyat Kalkınmasının motoru olarak eğitim ve Turizm konuları ön plana çıkmıştı. Bu nedenle ikinci toplantımızı bu iki ana başlığa dayandırdık.

15 Nisan 2012 tarihinde Midyat'ta, "Midyat ve Kalkınma" konulu ikinci panelimiz, Kocatepe İlköğretim Okulu konferans salonunda gerçekleşti.

Açılış konuşmalarını, Güneydoğum Derneği başkan yardımcısı ve 22. Dönem Mardin milletvekili Nihat Eri ile Midyat Belediye Başkanı Şeymus Nasıroğlu yaptılar.

Mardin Artuklu Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Mustafa Ofaz, Midyat Kampusu için 246 dönümlük bir hazine arsasının üniversiteye tahsis edildiğini, bu alan üzerinde İlahiyat Fakültesinin bazı bölümleri ile Midyat Meslek Yüksek Okulu binalarının inşa edileceğini, projelerin çizimlerinin devam ettiğini, inşaatın hayırsever

işadamı Mithat Yenigün tarafından yaptırılacağını söyledi.

Çekül vakfı temsilcisi Yrd. Doç. Dr. Neslihan Dalkılıç ise; Midyat'taki geleneksel kent dokusu ve evleri üzerine yaptığı sunumda, Midyat'ın turizm açısından avantaj ve dezavantajlı yönlerini, süreç içerisinde mimari dokuda yapılan tahribatı ve envanter çalışmalarının bile henüz tamamlanmamış olmasının ne denli büyük bir eksiklik olduğunu anlattı.

Dalkılıç; Midyat'ın, kültürel zenginlik ve çeşitliliği, farklı etnik ve dinsel kökenlere sahip insanların bir arada yaşaması, dört dilin bir arada konuşulması gibi özellikleri ile ülkemizdeki diğer tarihi kent merkezleri arasında öne çıktığını, Midyat'taki sosyal yapı ve kültürel çeşitliliğin, en az mimari zenginlik kadar dikkat çekici ve önemli olduğunu, bu nedenle geleneksel kent dokusunun korunması ve burada yapılacak koruma çalışmalarının ve turizm faaliyetlerinin başarıya ulaşabilmesi için sosyal yapının iyi analiz edilmesi gerektiğini vurguladı.



ETKİNLİK: 66
2011 YILI
ÖDÜL TÖRENİMİZ



Her yıl geleneksel hale getirdiğimiz ödül törenlerimiz, dernek etkinliklerimizin en ilgi çekicilerinden olmaya devam ediyor. Ödül verilecek isimler, Dernek yönetim ve üyeleri arasından belirlenen bir komisyon tarafından tespit edilmektedir.

Bu ödüller;

Çalışmalarımızda işbirliği yaptığımız kurum ve kişiler,

Güneydoğu'ya dönük sosyal çalışmaları olan kurum ve kişiler,

Güneydoğu'da görev yapmakta olan ve kendi çalışmalarında başarılı olan kişiler olmak üzere üç farklı kriterle verilmektedir.

31 Mart 2011 günü, Ankara'daki TPAO Genel Müdürlüğü Lokalinde gerçekleştirmiş olduğumuz törenimizde ödül alanlar ve ödül verme gerekçemiz özetle şu şekildedir:

Dr. Cevdet Yılmaz (Devlet Bakanı): Başarılı bir özgeçmişe sahip olan Sayın Bakan mütevazı kişiliği ve çalışkanlığıyla dikkat çekmektedir. Kendisine bağlı kurumlar arasında GAP İdaresi de bulunmaktadır. GAP Eylem Planı çerçevesinde Güneydoğu Anadolu Bölgesine katkıları önem taşımaktadır.

Ahmet Turhan (Batman Valisi): Çeşitli yerlerdeki Kaymakamlık görevlerinden sonra 2009 yılı Haziranında Batman Valiliğine atanan Ahmet Turhan, özellikle eğitim alanındaki proje ve çalışmaları, istihdama dönük yatırımları desteklemesi, çalışkanlığı, mütevazı kişiliği ile ön plana çıkmıştır. Sevilen bir bürokrattır. Batman'da yaptığımız çalışmalara her türlü lojistik desteği vermektedir.

Prof. Dr. Rıza Ayhan (Gazi Üniversitesi Rektörü): Gazi Üniversitesi'nin ev sahipliği ve işbirliğinde, 2-3 Mart 2011 tarihlerinde 'Türkiye'de Kadının İşgücüne Katılımı' konulu çalıştay ve panel gerçekleştirdik. Türkiye'de ilk defa birçok Siyasi Parti, Kamu Kurumu, Üniversite ve Sivil Toplum Kuruluşunu bir araya getirerek, ortak bir tartışma grubu oluşturduk. Bu konuda stratejiler geliştirecek, sürekliliği olan bir grup çıktı ortaya. Gazi Üniversitesinin bu önemli çalışma için bize destek vermesi çok önemlidir. Ayrıca Gazi Üniversitesi ve Üniversite Rektörü Sayın Prof. Dr. Rıza Ayhan'ın başarıları dikkate değer düzeydedir.

Prof. Dr. Recep Ziyadanoğulları (Siirt Üniversitesi Rektörü): Siirt'te yaptığımız son çalışmalarda Siirt Üniversitesi'nin son derece iyi niyetli ve içten desteği bizimleydi. Tüm kadro Üniversite personeli elinden gelen her türlü çabayla yanımızdaydılar. Ve gördük ki, Siirt Üniversitesi Siirt'in sorunlarının çözümünde arayış içindeydi. Bu Üniversitenin desteğe, yöreklendirilmeye ihtiyacı var. Önce Üniversite gelişmeli ki Siirt İline faydası olsun. Üniversite için iyi niyetle çabalayan Rektör Prof. Dr. Recep Ziyadanoğulları, Siirt'te zorluk yaşadığımız bir çalışmada bize destek vermiş, sonraki çalışmamızı da birlikte yapmamız için tüm kapılarını açmıştı. Gayretli bir bilim adamı olarak tanıdık kendisini.

Mehmet Beşir Ayanoglu (Mardin Belediye Başkanı): Mardin'de gerçekleştirmiş olduğumuz çalışmaya destek veren Belediye Başkanı Beşir Ayanoglu'nun Mardin'in tarihi dokusunu korumaya çalışan projeleri dikkat çekicidir. 2 yıllık Başkanlık döneminde Mardin'de önemli çalışmalar yapmıştır.

Sadrettin Karahocagil (GAP İdaresi Başkanı): 2008 yılından beri Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanı olan Sadrettin Karahocagil'e, bu kurumu Mart 2008'de Bölgeye taşıma görevi verilmiştir. GAP Eylem Planı kapsamında yapılan çalışmalar hızla devam etmektedir. 35 yılda bitirilemeyen GAP, Karahocagil Başkanlığında 5 yılda bitirmek üzere hızla devam etmektedir.

Prof. Dr. Turhan Koyuncu (Adıyaman Üniversitesi Teknoloji Fak. Dekanı): Ülkemiz tarihinin ilk Güneş Enerjili otomobilini ve minibusünü geliştirip karayolunda kullanmaya sundu.

TPAO Genel Müdürlüğü: Güneydoğu'da özellikle eğitime dönük, köy okullarının araç gereçlerine dönük birçok yardımda bulunan TPAO, son olarak Adıyaman Üniversitesi için bir kız yurdu yaptırmaktadır.

Dr. Ali Yılmaz (Antalya Emniyet Müdürü): Antalya İl Emniyet Müdürü Dr. Ali Yılmaz'ın, "Sokak Çocukları" ile ilgili çalışmalarını dikkatle izlemekteyiz. Antalya'da sokak çocuklarına yönelik "Çiçekleri Soldurmayalım" çalışması çok önemli bir çalışmadır. Örnek AB Projesi seçilen bu proje Avrupa Birliği tarafından desteklenmekte olup sokaktaki çocuklar için büyük umut taşımaktadır. Uygulama bölgesi ise Güneydoğu'dan göçlerle gelenlerin oluşturduğu Kepez İlçesi.

Mahmut Hersanlıoğlu (Siverek Kaymakamı): Zorunlu doğu hizmeti bitmesine rağmen, 2010 kararnamesi ile Şanlıurfa'nın Siverek ilçesine, gönüllü olarak atanan Kaymakam, mütevazı kişiliği ve çalışkanlığıyla çok sevilmektedir. İlçe genelinde birçok projeye sorunların çözümü için çaba harcamaktadır. Karacadağ'da kıl çadırdaki yapmış olduğumuz 'Göçer Paneli'ni desteklemiştir.

Çetin Osman Budak (ATSO Başkanı): Antalya Emniyeti'nin yürütmekte olduğu sokak çocukları projesinin önemli destekçisi olmaları.

Hakan Tütüncü – Antalya Kepez Belediye Başkanı: Antalya Emniyeti tarafında yürütülen sokak çocukları projesinin ikinci destekçisi.

Levent Özkaban (TPAO Bilgi Teknolojileri Daire Başkanı): Derneğimizin çalışmalarında, bilgi ve birikimiyle bize destek verip, derneğin bir ferdi gibi çalışmaktadır.

Muzaffer Bağ (İşadamı): Batman'a yaptığı yatırımlar, yarattığı istihdamlar oldukça önemlidir. Ekonomiye ve işgücüne katkıları nedeniyle ödüllendirilmiştir.

Türkiye Gençlik Konseyi (Batman Merkezli bir gençlik oluşumu): Hedefleri Türkiye'ye, gençliğe, geleceğe, birliğe, bütünlüğe, toplumsal barışa sahip çıkmak olan bu genç oluşum; "Biz Doğusuyla Batısıyla Beraber Türkiye'yiz" diyor.

"Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni; Türk milletinin ülkesiyle ve devletiyle bölünmez bütünlüğünü; Cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ü ve ilkelerini önemsiyorlar.

Hedefleri doğrultusundaki çalışmalarını ödüllendirdik.

Halil Aslan (Güney Hakimiyet Gazetesi): Güney Hakimiyet Gazetesi, geniş bir alanda, ilkeli, tarafsız ve başarılı bir yayıncılık yapmaktadır.



*Devlet Bakanı
Cevdet YILMAZ'ın
ödülünü Güneydoğum
Derneği Başkanı
Duygu SUCUKA
takdim etti.*



*Batman Valisi
Ahmet Turhan
ödülünü 22. Dönem
Mardin Milletvekili
Nihat ERİ'den aldı.*

*Gazi Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Rıza AYHAN'ın
ödülü, Üniversite
Basın Müşaviri
Emel YİĞİTTÜRK'e
Devlet Bakanı
Cevdet YILMAZ
tarafından verildi.*



*Siirt Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Recep
ZİYADANOĞULLARI'na
ödülünü Ağrı Milletvekili
Kerim YILDIZ
takdim etti.*





**Mardin Belediye Başkanı
Mehmet Beşir
AYANOĞLU'nun ödülü
Milletvekili Dengir Mir
Mehmet FIRAT
tarafından sunuldu.**



**GAP İdaresi Başkanı
Sadrettin
KARAHOCAGİL'in
ödülünü
Pervin KARAHOCAGİL
Vali Halil IŞIK'tan aldı.**

*Adıyaman Üniversitesi
Teknoloji. Fakültesi Dekanı
Prof. Dr. Turhan
KOYUNCU'nun ödülünü
Batman Valisi
Ahmet TURHAN verdi.*



*TPAO Genel
Müdürlüğü'nün ödülünü
TPAO Genel Müdür
Yardımcısı Yurdal ÖZTAŞ
Adıyaman
Üniversitesi Rektörü
Mustafa GÜNDÜZ'den aldı.*





Antalya Emniyet Müdürü Dr. Ali YILMAZ'ın ödülünü, Antalya Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube Müdürü Ömür SAKA'ya, Güneydoğum Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Dr. Taylan BALI takdim etti.



Siverek Kaymakamı Mahmut HERSANLIOĞLU ödülünü Serbest Bölgeler Genel Müdür Yardımcısı Necip YAVUZ'dan aldı.

*TPAO Bilgi Teknolojileri
Daire Başkanı
Levent ÖZKABAN'ın
ödülünü Adıyaman
Üniversitesi Rektörü
Mustafa GÜNDÜZ
takdim etti.*



*Girişimci işadamı
Muzafer BAĞ ödülünü
Batman Valisi
Ahmet TURHAN'dan
aldı.*





*Türkiye Gençlik
Konseyi'nin ödülünü
İZDER Başkanı
Ali DOĞAN verdi.*



*Gazeteci Halil ASLAN'ın
ödülünü TPAO Genel
Müdür Yardımcısı
Yurdal ÖZTAŞ verdi.*



ETKİNLİK: 67 2012 YILI ÖDÜL TÖRENİMİZ



17 Mayıs 2012 günü, Ankara’da yapmış olduğumuz 4. ödül törenimize katılım bir anda beklenenin üzerine çıkınca zor anlar yaşasak da durumdan oldukça memnunduk. Son derece yüksek düzeyli ve seçkin bir davetliler grubu töreni sonuna kadar ilgiyle izlediler. Eski ve görevdeki Bakanlar, Bakan Yardımcıları, çok sayıda Milletvekili, Valiler, Rektörler, Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcıları, Bürokrat, Siyasetçi, Sivil Toplum Temsilcileri ve konuklardan oluşan topluluk son derece yüksek düzeyli ve ağır bir ortam yaratmasına rağmen, salondaki samimi atmosfer herkesin kaynaşmasına ve resmiyetin dağılmasına vesile oldu.

Tören başladıktan sonra katılım yapan İçişleri Bakanı İdris Naim Şahin’in salondaki konuşması oldukça anlamlı bulundu. Güneydoğum Derneğinin çalışmalarını incelediğini, bu çalışmaların çok önemli olduğunu, Derneğin adı olan ‘Güneydoğum’ sözcüğünde bir aidiyet anlamı bulunduğunu, bunun da çok önem taşıdığını, bu tür sivil toplum çalışmalarını desteklediklerini belirten Bakan Şahin, “Bu derneğe desteklerinizi sürdürün.” şeklinde devam etti.

Bakan’dan önce söz alan Demokratik Sol Parti Genel Başkanı Masum Türker de benzer sözler ederek, Güneydoğu konusunda, siyasetin dışında kalmak şartıyla, bu kadar anlamlı ve güzel çalışmalar yapan Güneydoğum Derneğinin cesaretlendirilmesi gerektiğine vurgu yaptı.

Derneğimizin kısıtlı imkânları nedeniyle son derece mütevazı bir ortamda gerçekleştirilen ödül törenlerimizin amacına ulaştığı inancı içerisindeyiz.

Güneydoğum Derneği, yaptığı çalışmalarla birçok alanda ilke imza atarken, kamuoyu oluşturmayı başarırken ve çok hassas bir bölgede başarıyla görev yapanlara birer teşekkür plaketi vermeyi hedefleyerek yılda bir kez ödül töreni yaparken, tüm çabalarına rağmen bu çalışmaların basın kanalından kamuoyuyla paylaşılması konusunda sonuç alamamaktadır. Çünkü Türk basınına göre, ciddi konular, toplumsal sorunlar reyting getirmez; teşhircilerin, provokasyon haberlerin manşetlerde olması gerekir.

Güneydoğu çalışmalarımız kapsamında, bizimle elbirliği yapan ya da çalışmaları ödüle layık görülen kişi ve kurumlara birer teşekkür plaketi vermeyi gelenek haline getirdik. Yılda bir kez yapmış olduğumuz bu ödül törenlerine çok geniş kesimleri davet edemiyoruz. Davet ettiğimiz kişiler katılma nezaketi gösteriyorlar. Ödül verilenler listesi, Dernek Yönetimince belirlenen bir komisyon tarafından oluşturuluyor. 2012 Ödül Komisyonu, Dernek Yönetim ve Denetim Üyeleri ile dışarıdan destek verenlerden oluşmaktadır. 2 Milletvekili, 2 Rektör, bir Vali ile çeşitli meslek gruplarından kişilerin bulunduğu Komisyon son derece titizlikle ve tarafsız olarak seçim yapmaya çalışmaktadır.

Bu yılki ödülllerimiz biraz Diyarbakır ağırlıklı oldu. Diyarbakır Valisi Mustafa Toprak, halka yakın duruşu, çalışkanlığı, dinamikliği, her kesime uzanmaya çalışması, çok hassas bir şehirde tüm değerleri dengede tutarak görev yapma çabaları takdir edilmiştir. Ufkunun açık, başarısının artacağı düşüncesindeyiz.

Aynı şekilde Diyarbakır Emniyeti’nin, bizim yaptığımız ortak çalışmalarda, özellikle çocuklara, sokaktaki çocuklara, taş atan çocuklara karşı, onları kazanmak maksadıyla çalıştıkları, bir polis gibi değil bir sosyolog gibi uğraştıkları gözlemlendi. Diğer alanlarda da başarılı olduklarının farkındayız.

Diyarbakır'ın Üniversitesi Dicle'de son derece mülayim, başarılı, Üniversite için çabalayan bir Rektör var. Türkiye'deki birkaç Bayan Rektörden birisi olan Ayşegül Hanım için ikinci kez Rektörlük seçimleri çok yakında. Üniversite ile yaptığımız ortak çalışma esnasında görmüştük ki, Kampus alanı içinde her tarafta inşaatlar vardı. Ve şöyle söyleniyordu: "Bu Rektör zamanında Üniversite çok yardım aldı ve büyüdü. Ayrıca Üniversite'ye huzur ve barış geldi." Yine Diyarbakır'dan bir Kaymakam vardı listemizde. Kocaköy Kaymakamı Ferhat Sinanoğlu. Ferhat Beyi geçen yıl Karkamış Kaymakamı iken tanı-mıştık. Ortak çalışma yapmıştık orada. Ev sahipliğinden memnun kalmamızın yanı sıra çok çalışkan ve iyi bir devlet ada-mı olduğunu görmüştük.

Başarı listemizdeki Bakan Fatma Şahin'di. Kadına yönelik çalışmaları, kadına şiddetle ilgili kanun çıkarttırması ödül gerek-çemizdi. Zor bir kulvarda görev alan Sayın Bakanı desteklemek gerekiyor.

Batman ÇATOM (Çok Amaçlı Toplum Merkezleri) ödül verdiklerimiz arasındaydı. Geçtiğimiz yıl Batman'a gittiğimiz-de ÇATOM'ları gezmiş, incelemiş, onların neler başardığını görüp alkışlamıştık. GAP İdaresine bağlı olan, Batman Valili-ği tarafından da desteklenen üç ÇATOM'dan ikisinin yöneticisi olan Şükran Altun, genç kızları ve sokaktaki çocukları ka-zanmak için fedakârca çalışıyor.

Emniyet Genel Müdürlüğü, sokak çocukları sorununu üstlenip bu alanda uğraş vermesi nedeniyle listemizdeydi. Ankara'da yaptığımız Sokak Çocukları Çalıştay'na, geniş bir katılımı destek verdiler. Türkiye'nin birçok ilinde yaptıkları projelerle, sokak çocukları için polislik değil anne-babalık yapıyorlar.

Çankaya Üniversitesi güzelliklerin en güzelini yaptı. Sokak Çocukları Çalıştay'na ev sahipliği yapmasının ötesinde, o ça-lışmanın kitaplaştırılmasına sponsor oldu. O alandaki kaynak ve doküman eksikliğine bir hizmette bulunarak çok anlam-lı bir destek verdi. Son derece başarılı ve iyi niyetli bir Rektör tarafından yönetilen Üniversite sosyal projeleriyle de dik-kat çekiyor.

Gaziantep Üniversitesi'nden Plastik Cerrahî Prof. Dr. Mehmet Mutf'ın bilimsel çalışmaları, renkli kişiliği, sosyal projele-re verdiği önem doğrultusunda Gaziantep'e, Gaziantep Üniversitesi'ne neler kattığını gördük.

Mardin'in Kabala Belediye Başkanı Şakir Nuhoğlu'nun eğitime verdiği destek, yaptırdığı okullar ve hayır kurumları dik-katimizi çekti.

Neredeyse kuruluşumuzdan beri bizi destekleyen, bize olan sevgileri, saygıları yabana atılmayacak kadar büyük olan An-kara Suruç Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği Yönetici ve üyelerine teşekkür etmekte geç bile kalmıştık. Şu ana kadarki Başkanları Mehmet Akdeniz ve Osman Yıldırım dostlarımız arasına girdiler. Zor şartlarda sivil toplum olmayı başarmala-rından dolayı kendilerini kutluyoruz.

MAREV, Mardin Eğitimine çok güzel kazanımlar sağlamış. Bunu önceden beri biliyorduk ama ödül listemize bu yıl ala-bildik kendilerini.

Her yıl olduğu gibi bir de sanatçı vardı listemizde bu yıl. Gerçek sanatçının ne olduğunu görmek için bazen yereldekilere bakmak gerekiyor. Abdullah Balak'ın Urfa için ne kadar önemli olduğunu kendisini tanıdığımız zaman gördük.

Ve 2012 ödül törenimizi sunan kişi süperdi. Adıyaman Üniversitesi eski Rektörü Prof. Dr. Mustafa Gündüz, eski sunucu-luk deneyimleri doğrultusunda son derece başarılı bir program sundu. Bu kadar saygın bir izleyici ve katılımcı gruba da böyle bir sunucu yakıştırdı.

Başta sunucumuz Prof. Dr. Mustafa Gündüz olmak üzere, tüm katılımcılara, destek verenlere, emeği geçenlere, bizzat ge-lip katılarak ödülleri alanlara teşekkürlerimizi ve saygılarımızı sunuyorum.



*Aile ve Sosyal
Politikalar Bakanı
Fatma ŞAHİN'in ödülünü
Bakan Yardımcısı
Aşkın ASAN'a
Güneydoğum Derneği
Başkanı Duygu SUCUKA
verdi.*



*Diyarbakır Valisi
Mustafa TOPRAK
ödülnü İçişleri Bakanı
İdris Naim ŞAHİN'den
aldı.*

*Emniyet Genel Müdürlüğü
ödülünü Asayiş Dairesi
Başkan Yardımcısı
Ercan TAŞTEKİN,
Gıda Tarım ve
Hayvancılık Bakanı
Yardımcısı
Kudbettin ARZU'dan aldı.*



*Çankaya Üniversitesi
Rektörü Prof. Dr. Ziya
Burhanettin GÜVENÇ
ödülünü 22. Dönem
Mardin Milletvekili
Nihat ERİ'den aldı.*





*Dicle Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Ayşegül Jale
SARAÇ'a ödülünü 22.
Dönem Adıyaman
Milletvekili
Mehmet ÖZYOL verdi.*



*Kocaköy Kaymakamı
Ferhat SİNANOĞLU'na
ödülünü Vali Halil IŞIK
verdi.*

*Diyarbakır Emniyet
Müdürü
Mustafa SAĞLAM'a
ödülünü TPAO Genel
Müdür Yardımcısı
Besim ŞİŞMAN verdi.*



*Kabala Belediye Başkanı
Şakir NUHOĞLU, ödülünü
Danıştay Üyesi, Vali
Temel KOÇAKLAR'dan
aldı.*





*Prof. Dr. Mehmet MUTAF
ödülünü Enerji ve Tabii
Kaynaklar Eski Bakanı
Hilmi GÜLER'den aldı.*



*MAREV'in ödülünü
Genel Başkan Fehmi
TAHİNCİOĞLU, DSP
Genel Başkanı
Masum TÜRKER'den aldı.*

*Suruç Derneği'nin
ödülünü 22. Dönem
Adıyaman Milletvekili
Mehmet ÖZYOL verdi.*



*Çatom yöneticisi
Şükran ALTUN'un
ödülünü
Mardin Milletvekili
Abdurrahim AKDAĞ
verdi.*





*Sanatçı
Abdullah BALAK'ın
ödülünü
22 ve 23. Dönem
Adıyaman Milletvekili
Şevket GÜRSOY verdi.*





ZİYARETLERİMİZ



*Siirt Valisi
Musa ÇOLAK'ın
makamında*

5 Kasım 2010



*Kalkınma Bakanı
Cevdet YILMAZ'ın
makamında*

27 Aralık 2010

*Kadının İşgücüne
Katılımı Çalıştayı Grubu
İle Birlikte Çalıştaydan
Çıkan Sonuçların
Paylaşılması Amacıyla
Çalışma ve Sosyal
Güvenlik Bakanı
Sayın Faruk ÇELİK'i
Ziyaret*

13 Ocak 2012



*Kadının İşgücüne
Katılımı Çalıştayı Grubu
İle Birlikte Çalıştaydan
Çıkan Sonuçların
Paylaşılması Amacıyla
Aile ve Sosyal
Politikalar Bakanı
Sayın Fatma ŞAHİN'i
Ziyaret*

13 Ocak 2012





*Diyarbakır Valisi
Mustafa TOPRAK'ın
makamında*

13 Nisan 2012



*Dicle Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Ayşegül Jale SARAÇ'ın
makamında*

13 Nisan 2012

*Siverek Kaymakamı
Sn. Mahmut HERSANLIOĞLU
ve ekibi ile birlikte
Siverek Paşakonağında*

14 Nisan 2012



*Çankaya Üniversitesi
Rektörü Prof. Dr. Ziya
Burhanettin GÜVENÇ'in
makamında*

24 Mayıs 2012

